

ingediend op **1176** (2021-2022) – Nr. 13
13 juli 2022 (2021-2022)

Onderzoek

naar de wantoestanden in de kinderopvang

Verslag van de hoorzitting

namens de Onderzoekscommissie
naar de veiligheid in de kinderopvang
uitgebracht door Katrien Schryvers, Celia Groothedde en Hannes Anaf

van 17 juni 2022
met Wouter Beke,
voormalig Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Documenten in het dossier:

- 1176** (2021-2022) – Nr. 1: Motie
- Nr. 2: Amendementen
- Nr. 3: Tekst aangenomen door de plenaire vergadering van de motie
- Nr. 4 t.e.m. 12: Verslagen van de hoorzittingen

Samenstelling van de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang:

Voorzitter: Koen Daniëls.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Kathleen Krekels, Freya Perdaens, Annabel Tavernier, Tine van der Vloet;

Immanuel De Reuse, Ilse Malfroot, Suzy Wouters;

Maaïke De Rudder, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;

Celia Groothedde, Björn Rzoska;

Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

Op 16 maart 2022 nam het Vlaams Parlement de motie tot het uitoefenen van het recht van onderzoek naar de wantoestanden in de kinderopvang aan. De installatievergadering van de onderzoekscommissie vond plaats op 1 april 2022. De opdracht van de onderzoekscommissie liep aanvankelijk tot 1 juli 2022 maar werd op 22 juni 2022 verlengd tot 13 juli 2022. In deze periode werd een reeks hoorzittingen gehouden met getuigen.

Overzicht van de hoorzittingen met getuigen:

22 april 2022	Zorginspectie en Kind en Gezin
29 april 2022	Kinderrechtencommissariaat en Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling (VECK)
6 mei 2022	Comité van Toezicht
6 mei 2022	Mentes
13 mei 2022	Kind en Gezin
23 mei 2022	College van procureurs-generaal
3 juni 2022	Opdrachthouder actieplan kinderopvang
10 juni 2022	Zorginspectie
17 juni 2022	Kind en Gezin
20 juni 2022	Wouter Beke

Op basis van deze hoorzittingen heeft de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang haar eindverslag opgesteld.

Hierna volgt het verslag van de hoorzitting van de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang van 20 juni 2022 met Wouter Beke, voormalig Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding.

Dit verslag is een geredigeerd woordelijk verslag dat aan de getuige ter goedkeuring werd voorgelegd. Zijn opmerkingen, rechtzettingen of aanvullingen zijn als voetnoot vermeld.

De presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

**Verslag van de hoorzitting van 20 juni 2022
met Wouter Beke, voormalig Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding**

De voorzitter: Collega's, vandaag hebben we de hoorzitting met voormalig Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, de heer Wouter Beke.

Van deze getuige werd zijn oproeping, identiteit, beroep, plaats en datum van geboorte en woonplaats vastgesteld.

Ik nodig de getuige dan ook uit tot het afleggen van de eed.

Mag ik u vragen uw naam te vermelden en vervolgens de volgende eedformule 'Ik zal de gehele waarheid zeggen en niets dan de waarheid.' uit te spreken?

Wouter Beke: Goeiemorgen, ik ben Wouter Beke. Ik zal de waarheid zeggen, de gehele waarheid en niets dan de waarheid.

De voorzitter: Dank u wel. De getuige wordt, zoals alle andere getuigen, gewezen op artikel 10, §4, van het decreet van 1 maart 2002 houdende de organisatie van het parlementair onderzoek, dat stelt: "Onverminderd het inroepen van het beroepsgeheim, bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek, kan iedere getuige weigeren te getuigen wanneer hij zich door zijn verklaringen zou kunnen blootstellen aan strafvervolgning."

Van deze vergadering zal ook een proces-verbaal worden opgesteld, waarbij u wordt gevraagd om dat binnen de vijftien dagen na dit verhoor te ondertekenen, nadat u het gelezen en bevestigd hebt. Het verslag wordt u dan ook spoedig bezorgd.

Collega's, voor het verloop van de vergadering: de heer Beke heeft aangegeven dat hij voorafgaand een toelichting, een verklaring wil afleggen, zoals iedereen dat kan. Dat mag gedurende maximaal dertig minuten. Nadien is er opnieuw een vragenronde per fractie. We starten vandaag bij de cd&v-fractie. Verder in de namiddag kunnen er dan desgevallend een-op-een vragen worden gesteld.

Collega's, ik wil u ook bij deze vergadering verzoeken om vragen te stellen en vandaag nog geen conclusies te trekken – ik zal het straks nog wel eens herhalen. Uw conclusies zijn immers voor het einde van de rit, als alles wordt samengelegd, en niet voor dit moment.

Er is ook nog een medewerkster van voormalig minister Beke aanwezig, maar zij zal geen tussenkomsten doen en moet bijgevolg de eed niet afleggen.

Mijnheer Beke, aan u het woord.

Wouter Beke: Dank u wel, beste voorzitter, beste parlementsleden.

Vier maanden geleden, op 23 februari, hadden we hier in deze zaal, in dit parlement, een actualiteitsdebat over de veiligheid in de kinderopvang. Zelf ben ik vader van drie kinderen en ik heb steeds mijn drie kinderen in alle vertrouwen naar de kinderopvang gebracht. Zo hoort het eigenlijk voor iedereen te zijn. Het actualiteitsdebat kwam er na het overlijden van een baby in 't Sloeberhuisje. Dat overlijden maakte op een pijnlijke manier duidelijk dat de veiligheid in de kinderopvang niet altijd en niet overal kon worden gegarandeerd. De gebeurtenissen in 't Sloeberhuisje hebben ons allemaal erg aangegrepen. Ook ik was daar erg door aangegrepen, want dat is het ergste wat je als jonge ouder kan overkomen.

Het opvanginitiatief bleek niet onbesproken. Op dat ogenblik heb ik onmiddellijk de inspectieverslagen en de informatie opgevraagd. Net als u vroeg ik me af waarom deze opvang niet onder verhoogde waakzaamheid was geplaatst of werd opgevolgd door het binnen Opgroeien opgerichte interne expertenteam. Dat bleek dus niet het geval te zijn. De MeMoQ-evaluatie (Meten en Monitoren van de pedagogische kwaliteit in de kinderopvang van baby's en peuters), die ik ook had opgevraagd, was positief en ook ik stelde mij daarbij de vraag: 'Er klopt toch iets niet?' Ik heb onmiddellijk de binnen Zorginspectie geplande audit uitgebreid naar de volledige keten van inspectie en handhaving in de kinderopvang, alsook naar de samenwerking tussen de verschillende actoren. Een audit is voor een bevoegde minister het instrument om tot een objectieve beoordeling te komen van de evaluatie- en handhavingsprocessen.

Enkele weken later bleek dat een dame met een veroordeling voor mishandeling toch actief kon zijn in de kinderopvang. In dezelfde context van inspectie, handhaving en samenwerking met de gerechtelijke instanties bleven ook hier vragen bestaan. Ik heb het parlement op elk ogenblik de informatie bezorgd zoals ik ze heb gekregen van het agentschap Opgroeien, over de dossiers en de doorloopprocessen die hebben geleid tot bepaalde beslissingen. Op dat moment hadden we al heel wat zaken op de sporen gezet, maar dat leidde duidelijk niet tot de beoogde resultaten. Samen met u stelde ik vast dat het kinderdagverblijf ondanks veelvuldige inspecties toch niet op de lijst van het verhoogde toezicht was gezet door het agentschap Opgroeien en het multiteam. In dat geval was het dus geen zaak van onvoldoende inspecties, maar wel van een bepaalde appreciatie waarom dit geen voorziening was waar verhoogde waakzaamheid geboden was.

U besliste daarom om een onderzoekscommissie op te richten. Ik gaf daar, gelet ook op de audit die ik al had besteld, mijn volle steun aan en stelde een opdrachthouder aan om ook operationeel een aantal zaken sneller vooruit te laten gaan. Het was duidelijk dat de interne processen en de governancestructuur rond handhaving moesten worden gereorganiseerd en dat de processen met betrekking tot meldingen, klachten en het handhavingsbeleid beter moesten worden gestroomlijnd en op elkaar moesten worden afgestemd. De leidinggevende ambtenaren van het Departement Welzijn en het agentschap Opgroeien hebben dat hier in deze commissie zelf ook al aangegeven.

Ik noem daarbij onder meer het versterken van de vergunnings- en de handhavingsprocedures, de startersselectie, het handelen op basis van risicoanalyse, de al in de voorziening transparante klachtenbehandeling en het handelen in functie van het voorzorgsprincipe. Ook de informatica die wordt gebruikt – daar heeft de heer Van Loo ook al over gesproken in deze commissie – is een belangrijke uitdaging, zeker in combinatie met het publiek ontsluiten van informatie en van gebruikerservaringen.

Audit Vlaanderen zal over een aantal weken een uitspraak doen over het huidige proces van inspectie en handhaving, en over de afstemming tussen de verschillende actoren. Ik hoorde alvast ook in deze commissie dat afstemming en overleg tussen de diensten beter kon en kan.

Op 21 februari heb ik Opgroeien de opdracht gegeven om binnen de lopende handavingsdossiers te bekijken welke op het niveau van de integriteit van de kinderen lagen en om bij zware ongerustheid onmiddellijk te schorsen. Er wordt dan in nauwe samenwerking met het lokale loket een oplossing gezocht voor de kinderen.

Ik ben gestart als bevoegd minister in het najaar van 2019. Toen al stond in mijn beleidsnota te lezen dat we plannen hadden rond handhaving en inspectie. Zo stond er onder meer dat we het Kwaliteitsdecreet wilden herbekijken en we een responsabilisering wilden inbouwen voor zorg- en welzijnsactoren. Er stond ook dat we de kwaliteits-indicatoren wilden publiceren en dat we verder wilden werken aan een correct en transparant handhavingsbeleid.

Die beleidslijnen die toen in mijn beleidsnota stonden, hebben een verdere vertaling gekregen. U kunt ze lezen in de beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT) van 2020 en 2021, in de ondernemingsplannen van Opgroeien en in de verslagen van het raadgevend comité. Ik zal hier niet alle elementen opsommen, maar bijvoorbeeld wel de vorming van een intern multidisciplinair team, de opstart van de samenwerking met het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling (VECK) in 2021 en het opstarten van een handhavingsteam begin 2022. Het zijn er allemaal concrete vertalingen van. Ook de 264 voltijdequivalenten (vte's) voor pedagogische ondersteuning op de werkvloer die via VIA 6 zijn aangeworven, moeten bijdragen tot een versterking van de kwaliteit van de kinderopvang op de werkvloer (VIA: Vlaams intersectoraal akkoord).

Externe leden in het raadgevend comité van Opgroeien, waaronder professoren die de sector goed kennen, discussieerden mee over een betere aanpak. Het extern Comité van Toezicht kwam er om de externe blik, heel specifiek op handhaving, verder te versterken.

Op de planning van deze legislatuur stond ook nog de evaluatie van het Toezichtdecreet, en Zorginspectie is bezig met de ontwikkeling van Zorginspectie 3.0, dat hebt u vernomen van mevrouw Moykens.

Het handhavingsbeleid en de inspectie in de kinderopvang zijn door de jaren heen steeds verder geprofessionaliseerd. Het decreet van 2014 was een stap vooruit. Het Handhavingsbesluit van 2015, het Toezichtdecreet van 2019, de introductie van MeMoQ, het nieuwe intersectorale Kwaliteitsdecreet – dat vorige week vrijdag aan de Vlaamse Regering is voorgelegd – een sterkere participatie van belanghebbenden en een grotere focus op de publieke ontsluiting van informatie, zijn daarbij rode draden.

Het was en is echter mijn vaste overtuiging dat we daar nog een laag aan moeten toevoegen. Een laag waarin we streven naar meer professionaliteit in de sector, meer samenwerking om elkaar te ondersteunen als het moeilijk loopt en meer transparantie, ook naar de buitenwereld, zowel wat betreft de aanpak bij Opgroeien, als wanneer het gaat over de kwaliteit van de kinderopvanglocaties. Er moet transparantie zijn over inspecties en over gebruikerservaringen.

Dat doet een minister niet door elk dossier eigenhandig te gaan beoordelen. Dat is ook onmogelijk: er zijn in Vlaanderen meer dan 6000 kinderopvanginitiatieven, er zijn 20.000 medewerkers en 100.000 kinderen in de kinderopvang. In alle eerlijkheid durf ik ook te zeggen dat het niet eenvoudig is om steeds een correcte inschatting te maken in hoofde van de inspectie en van de klantenbeheerders. Het blijft uiteindelijk allemaal mensenwerk.

Een minister moet geen individuele casussen beoordelen. Een politicus doet dat wel door maatregelen te nemen op het niveau van de krijtlijnen waarbinnen moet worden gewerkt. Dat is wat een samenleving van een politicus, van een minister mag verwachten. Die moet niet aan micromanagement doen, maar beleidskaders uittekenen die structurele antwoorden bieden om het beleid, in casu handhaving en de kwaliteit van de kinderopvang, te verbeteren. En dat is wat wij hebben gedaan.

Ik heb in de uitvoering sterk op de administraties, het departement en de agentschappen, vertrouwd. Ik ben als minister altijd vertrokken vanuit het principe van vertrouwen. Als minister organiseerde ik elke maand een beleidsraad met mijn topambtenaren en op basis van die besprekingen organiseerden we elk jaar een beleidsdag. De weerspiegelingen van die besprekingen zijn terug te vinden in beleidsdocumenten zoals de BBT, die dan in het najaar aan het parlement werden voorgelegd. Op geen enkel ogenblik is daar naar voren gekomen dat het agentschap over te weinig instrumenten beschikte in de uitvoering van de plannen in verband met handhaving of dat de informatiedoorstroming en gegevens-uitwisseling beter moesten kunnen, of wat dan ook.

Wanneer er signalen komen vanuit het parlement, de administratie, de media, het werkveld of dergelijke, dan ga je als minister op zoek naar structurele antwoorden. Als er een wachtlijst is voor personen met een handicap, dan werk je aan een zorginvesteringsplan, ga je daarmee naar de regering en dan zorgt het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) voor de uitvoering. Als er problemen zijn op het vlak van mentaal welzijn, dan werk je aan een plan, 'Zorgen voor morgen', en dan staat de administratie in voor de uitvoering. Als je wordt geconfronteerd met problemen voor personen met een handicap, zoals de gevolgen van correctiefase 2, dan werk je aan een oplossing, maak je een mozaïekbesluit, ga je daarmee naar de regering en dan zorgt de administratie voor de uitvoering. Als je wordt geconfronteerd met ongewenste effecten bij de introductie van BelRAI (verzamelnaam voor de Belgische vertaling en informatisering van de interRAI (instrumentenbasiseerstelijnesschaal en Resident Assessment Instrument)), dan werk je aan een oplossing en ga je daarmee naar de regering, maar dan zorg je zelf als minister niet voor de uitvoering. Als je vaststelt dat er personeelstekorten zijn in woonzorgcentra, dan ga je daarmee naar de regering, stem je voor een versnelde omzetting van rob- in rvt-bedden en dan moet er worden gezorgd voor de uitvoering (rob: rustoord voor bejaarden; rvt: rust- en verzorgingstehuis).

Een minister zorgt niet voor de individuele uitvoering op casusniveau. Datzelfde geldt voor handhaving: een minister werkt kaders uit, vertaalt die in beleids- en ondernemingsplannen en BBT's, maar het is aan het agentschap om die toe te passen op casusniveau.

Ik zal niet ontkennen dat het allemaal misschien langer duurde dan ik aanvankelijk had gehoopt, maar het is wel voor een stuk te verklaren. De pandemie heeft de werking van de Vlaamse administratie – en niet alleen van de Vlaamse administratie, maar ook van onze hele zorg- en welzijnssector – grondig door elkaar geschud. Bedrijven gingen dicht, scholen werden gesloten en het land ging op slot, maar de kinderopvang bleef open. Die bleef open om het land toch minimaal draaiende te houden, zodat verplegers en verpleegsters in ziekenhuizen of woonzorgcentra konden gaan werken, politieagenten hun job konden doen en brandweermannen toch paraat konden blijven. Daar ging de voorbije twee jaar heel veel aandacht naartoe.

Er waren vele plannen die we niet op het aanvankelijk voorziene tempo hebben uitgevoerd. Ik hoop dat we dat allemaal kunnen erkennen. Ik zal dat erkennen. Maar dat had een reden: inspecteurs werden bijvoorbeeld mee ingezet bij de 'Outbreak Support Teams' en inspecties ter plaatse waren moeilijk. Kinderopvanglocaties probeerden open te blijven, maar kregen net zoals vele andere voorzieningen te maken met uitbraken en moesten dan toch soms sluiten. De teams bij Opgroeien probeerden op allerlei manieren ondersteuning te bieden aan de kinderopvanglocaties. De verhalen van ouders die thuis verschillende ballen omhoog moesten houden, terwijl ze werkten met hun kinderen aan de keukentafel, blijven ons allemaal bij. Tussen het blussen van de brandhaarden van besmettingen in kinderopvanginitiatieven moesten we ook telkens opnieuw financiële compensatieregelingen uitwerken voor de kinderopvang. Alleen al voor de kinderopvang was dat zo'n 150 miljoen euro, als ik me niet vergis. En dat op basis van telkens veranderende pandemieomstandigheden.

De pandemie heeft zeker ook van het agentschap Opgroeien veel energie en aandacht geëist, energie en aandacht die zonder deze pandemie ongetwijfeld sneller veranderingsprocessen in verband met de handhaving zouden hebben teweeggebracht. Ik heb met mijn diepste overtuiging getracht om het beleid in verband met handhaving systematisch bij te sturen. Er zijn zeker en vast veranderingen nodig. Toen bleek dat de bijsturingen onvoldoende effect hadden en het niet eenvoudig was om op casusniveau onmiddellijk alle noodzakelijke info te hebben, heb ik een audit besteld en een verder actieplan uitgewerkt.

Elk overlijden van een baby in de kinderopvang is er een te veel en laat ouders, familie en vrienden achter met een onmetelijk verlies, en ook met veel vragen, vragen die

antwoorden verdienen, vragen waar wij antwoorden op moeten geven. Ik betreur echter dat een hele sector door het stof moet, want u weet dat daar veel mensen werken die iedere dag het beste van zichzelf geven, elke dag opnieuw. Ik heb daar als minister, als mens en als vader bijzonder veel respect voor. Ik heb verschillende ouders gesproken die werden geconfronteerd met deze verschrikkelijke gebeurtenis, met een verlies van een kind in een kinderopvang. Ik heb – en dat zeg ik in alle bescheidenheid en met de grootste nederigheid – geprobeerd om hun ervaringen op te nemen in beleidsplannen en actieplannen, en ik weet dat mijn opvolgster al haar kracht en ervaring zal inzetten om dat ook te doen.

Ik sta ter beschikking voor vragen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Beke. Dan geef ik graag het woord aan collega Schryvers voor cd&v.

Katrien Schryvers: Voorzitter, collega's, mijnheer Beke, ik heb een aantal vragen opgesteld op basis van de hoorzittingen die we hier de voorbije weken hebben georganiseerd. Ik heb daarin een aantal thema's afgelijnd, waar zich naar onze mening mogelijk toch een aantal problemen situeren of waarrond we vanuit dit parlement toch aanbevelingen moeten doen.

Een heel belangrijk thema dat verschillende keren aan bod is gekomen, is de IT-problematiek. Vorige week tijdens de zitting met het agentschap, met mevrouw Verhegge en mevrouw Van den Berghe, kwam dat uitgebreid aan bod. Kort gezegd is de voorbije weken eigenlijk gebleken dat de informatiedoorstroming binnen Kind en Gezin op zijn zachtst gezegd toch niet loopt zoals die zou moeten lopen. Er zijn problemen met het systeem rond meldingen, klachten en signalen, die via het bestaande systeem moeilijk kunnen worden samengebracht. Het is heel omslachtig om informatie uit dat systeem te trekken, en daardoor is het heel moeilijk om een overzicht te krijgen. Het feit dat het agentschap niet over een performant systeem beschikt, is mogelijk een van de redenen waarom die knipperlichten in heel wat gevallen telkens te laat aanspringen.

Ik heb daarover een aantal vragen. Ten eerste, de voorbije jaren zijn er vanuit de overheid heel wat investeringen geweest in IT. Ik denk dat men kan stellen dat de ontwikkeling van een performant IT-systeem deze legislatuur wel hoog op de politieke agenda staat. In verschillende domeinen zijn er nieuwe systemen opgezet, zoals voor het groeipakket en de Vlaamse sociale bescherming in het beleidsdomein Welzijn. En in het kader van de relancemiddelen waren er budgetten, bijvoorbeeld voor het groeipakket en voor de jeugdhulp. Hebt u vanuit Opgroeien ooit het signaal gekregen dat het IT-systeem waar Kind en Gezin mee werkte, niet zou voldoen of dat men nood zou hebben aan een ander systeem en dat men met het gebruikte systeem heel moeilijk het overzicht kon bewaren? Zeker op de momenten dat er signalen kwamen van problemen met betrekking tot handhaving, zijn die problemen u toen gesignaleerd?

Op 14 maart lanceerde u het actieplan voor een verbeterd handhavingsbeleid in de kinderopvang. U hebt toen Leo Van Loo aangesteld als opdrachthouder. De opdrachthouder is zo'n drie weken geleden ook langsgesproken in de commissie. Hij heeft hier zijn aanpak voorgesteld, en het viel daarbij op dat de heer Van Loo heel veel aandacht besteedde aan het belang van een performant IT-systeem, dat in staat moet stellen om tijdig patronen te detecteren. Een verbeterde IT was eigenlijk het voornaamste aandachtspunt in heel zijn presentatie. En dat is toch wel opvallend, want voordien was daar eigenlijk niet echt sprake van. Klopt het dat Leo Van Loo degene is geweest die op de urgentie van een performant IT-systeem heeft gewezen? Op welke manier heeft Leo Van Loo dan de noodzaak van een nieuw IT-systeem op tafel gelegd? Wanneer heeft hij dat gedaan? En hoe hebt u daarop gereageerd?

Eind 2016 werd het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid opgericht. Dit stuurorgaan moet onder meer zorgen voor een onderlinge afstemming van de digitaliseringsprocessen binnen de verschillende beleidsdomeinen. Voor elk beleidsdomein zit er dan ook een afgevaardigde in dit stuurorgaan. Voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin was dat tot voor kort mevrouw Verhegge. Het stuurorgaan komt ongeveer elke twee maanden samen. De agendapunten van het stuurorgaan kun je online raadplegen. In het overleg van 3 februari van dit jaar kwam aan bod dat Leo Van Loo als nieuw lid in het stuurorgaan zal zetelen ter vervanging van mevrouw Verhegge.

Ik stel me daarover een aantal vragen. Op basis van de agendapunten van dat stuurorgaan is eigenlijk niet af te leiden of vanuit het agentschap en dus door mevrouw Verhegge ooit de problemen op het vlak van IT bij Kind en Gezin zijn aangekaart. Hebt u er weet van dat ze dit in dit stuurorgaan heeft aangekaart? Zo ja, wanneer zou ze dit hebben gedaan? Is dat stuurorgaan eigenlijk een goede plek om ernstige structurele problemen op het vlak van IT aan te kaarten? Ik zou denken dat, wanneer het gaat over de veiligheid van kinderen, dat toch wel een heel belangrijk dossier is. Was u ervan op de hoogte dat mevrouw Verhegge daar zou worden vervangen door de heer Van Loo? Hoe is dat gebeurd? En weet u ook waarom dat is gebeurd? Waar is de keuze gemaakt en om welke redenen?

Na de IT wil ik het even hebben over de werkdruk, die hier vorige vrijdag ook aan bod is gekomen en waarover we het al hebben gehad tijdens de hoorzitting met mevrouw Moykens. De grote werkdruk bij de dossierbeheerders van het agentschap, die klantenbeheerders worden genoemd, is ook een zaak die natuurlijk haar gevolgen heeft. Mevrouw Verhegge gaf hierover aan dat gemiddeld 1 dossierbeheerder de opvolging doet van 223 locaties kinderopvang. Ook bij Zorginspectie is de werkdruk hoog, dat konden we ook al horen. Mevrouw Moykens heeft aangegeven dat ze met een personeelsplan naar u is gekomen en dat met u heeft doorgepraat. Ze zei dat u daarachter stond en dat u daarmee naar de regering bent gegaan, maar dat de regering dat niet heeft gehonoreerd. Een tijd later is er dan wel een toezegging geweest, op voorwaarde dat er een compensatie zou zijn binnen het eigen departement. Dat heeft er dan toe geleid dat er vandaag bij Zorginspectie 3 extra inspecteurs zijn, omdat er elders 3 konden worden gecompenseerd.

Hebt u van mevrouw Verhegge vanuit het agentschap Opgroeien ooit signalen gekregen met betrekking tot de personeelsdruk op de klantenbeheerders en de effecten daarvan met betrekking tot de opvolging van de concrete dossiers en de concrete opvanginitiatieven? Hoe kijkt u eigenlijk naar het verschil in aanpak? Mevrouw Moykens zegt dat ze de nood heeft ervaren en die heeft opgepakt, een personeelsplan heeft gemaakt en daar een motiverende nota voor heeft geschreven, in gesprek is gegaan met haar minister, die het dan heeft voorgelegd aan de regering. We hoorden dat mevrouw Verhegge dat eigenlijk niet heeft gedaan. Ik heb daar vrijdag naar gevraagd en toen heeft mevrouw Verhegge gezegd dat ze dat niet heeft gedaan omdat er eerst een werklasmetering moest gebeuren, dat die vanwege corona achterop was geraakt en dat ze daarom niet naar haar minister was gestapt. Wist u dat er een werklasmetering moest gebeuren in voorbereiding van dat personeelsplan dat men dan zou moeten hebben voorgelegd om de druk bij de klantenbeheerders te kunnen verminderen, om meer klantenbeheerders te hebben zodat er per klantenbeheerder minder dossiers zouden moeten worden opgevolgd?

Mevrouw Verhegge gaf vrijdag ook aan dat er een solidariseringsoefening wordt gemaakt tussen de agentschappen, waarbij, wanneer bepaalde agentschappen extra noden hebben, er eerst wordt bekeken welke andere agentschappen eventueel medewerkers zouden kunnen afstaan of mee in de weegschaal zouden kunnen leggen om in totaliteit geen bijkomende aanwervingen te moeten doen. Als je meedoet aan die solidarisering zeg je eigenlijk dat je het met iets minder kan. Als je niet meedoet aan die solidarisering zeg je eigenlijk dat je het niet met minder kunt. Maar dat is natuurlijk nog iets anders dan de vraag stellen of je nood hebt aan meer medewerkers. Hebt u signalen gekregen vanuit het agentschap dat die noden er waren? Kunt u schetsen hoe zo'n vraag om solidarisering werkt? Hebt u daarover gesprekken gehad met mevrouw Verhegge? Heeft mevrouw

Verhegge ooit geconcretiseerd op welke manier de druk op het personeel de goede werking mogelijk onder druk zette en hypothekeerde? Wat vindt u van de uitspraak van mevrouw Verhegge dat het feit dat ze binnen de solidariseringsoefening aangaf dat ze daar niet verder aan kon meedoen, eigenlijk al als een signaal moest worden geïnterpreteerd? En was u ervan op de hoogte dat ze stelde dat ze niet verder kon gaan met de solidariseringsoefening of bleef dat alleen maar beperkt binnen de agentschappen? Hebt u ooit signalen gekregen over het gemiddelde aantal dossiers, het gemiddelde aantal kinderopvang-initiatieven, dat een dossierbeheerder bij het agentschap moet opvolgen?

Ik kom bij een volgend luik, namelijk de manier waarop het beleid wordt aangestuurd door u als minister, vanuit de regering, en de manier waarop de uitvoering gebeurt door het agentschap, door de administratie. In 2020 is de problematiek van het handhavingsbeleid hier een eerste keer op de agenda gekomen door vragen om uitleg, die mee worden voorbereid door een administratie. Toen hebt u geantwoord dat er werk zou worden gemaakt van een verbeterd handhavingsbeleid. We vinden daar nadien ook de neerslag van in de BBT van 2021 en het ondernemingsplan van Opgroeien voor 2021. Ik heb daar vorige vrijdag meermaals naar verwezen in mijn vraagstelling aan het agentschap.

In 2021 komen er dan ook effectief een aantal zaken in uitvoering. Zo wordt er een samenwerking met het VECK opgezet en met de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's), er wordt een multidisciplinair expertenteam opgezet, er worden extra pedagogische coaches het terrein op gestuurd – wat toch ook een hele investering is – en er wordt een voorbereiding gedaan voor de oprichting van het team handhaving. U gaf destijds meermaals aan dat er voorbereidingen werden getroffen voor de actieve openbaarheid van die inspectieverslagen. U wees daarbij ook op de problemen rond privacy, maar maakte altijd duidelijk het punt dat u van mening was dat die inspectieverslagen ook actief openbaar zouden moeten worden.

Ondanks dat allemaal gebeurt er in februari van dit jaar een verschrikkelijk drama. Er overlijdt een kindje in 't Sloeberhuisje, een baby van amper 6 maanden oud. En dat blijkt dan nota bene te gaan om een crèche die eigenlijk al een lange voorgeschiedenis heeft. U hebt er daarjuist in uw uiteenzetting ook naar verwezen. Dat heeft ons allemaal ongelooflijk geraakt. U gaf ook aan – en dat hebt u daarjuist ook gezegd en dat gevoel leefde bij iedereen hier – niet te begrijpen waarom die crèche niet bij het agentschap, bij Kind en Gezin, op de radar stond, ondanks alle maatregelen die er in 2020 en 2021 al waren genomen, net om dit soort zaken te vermijden en om sneller te kunnen optreden en korter op de bal te kunnen spelen voor die crèches waar er alarmsignalen waren, waar er regelmatig een aantal pijnpunten naar voren kwamen. In maart kwam u vervolgens zelf met een actieplan en stelde u Leo Van Loo aan, zoals ik daarnet al heb gezegd.

Uit de communicatie die we op SharePoint konden inkijken en die u vlak na het gebeuren in 't Sloeberhuisje ook rechtstreeks aan Opgroeien richtte, stellen we vast dat u Opgroeien de opdracht gaf om sneller te handhaven. Ik verwijs naar een mail van uw adjunct-kabinetschef, Thierry Taverna, aan andere leden van het kabinet op 21 februari van dit jaar, waarin staat: "De minister heeft Opgroeien de opdracht gegeven om binnen de lopende handhavingdossiers te bekijken welke liggen op het niveau van integriteit van de kinderen en bij zware ongerustheid onmiddellijk te schorsen. Er wordt dan in nauwe samenwerking met het lokaal loket een oplossing gezocht voor de kinderen." Welke beleidsinitiatieven hebt u allemaal genomen tussen februari 2020 en het overlijden van de baby in 't Sloeberhuisje, dus eigenlijk voorafgaand aan het overlijden in 't Sloeberhuisje? Gebeurden bijsturingen aan het beleid en opdrachten die u gaf op basis van signalen die u kreeg vanuit het agentschap? Of nam u initiatieven omdat u signalen oppikte via de media?

U hebt daarnet heel terecht gesteld dat het de taak is van een minister om een kader te creëren en een beleid uit te tekenen en niet om op casusniveau dossiers te behandelen en op te volgen. Dat lijkt mij correct. Bent u ooit tussengekomen op het vlak van handhaving,

hoewel dat niet uw taakstelling is? Hebt u ooit de noodzaak gevoeld om zelf tussen te komen omdat u voelde dat het agentschap het niet krachtdadig genoeg deed?

Toch wel verrassend vond ik vrijdag de vaststelling van mevrouw Verhegge die eigenlijk zei dat we nu misschien allemaal de indruk hebben dat er krachtadiger wordt opgetreden of dat er veel sneller wordt opgetreden en dat er veel sneller schorsingen en sluitingen komen, maar dat dat eigenlijk niet waar is. Er worden meer meldingen gedaan, maar in verhouding tot het aantal meldingen zijn er eigenlijk niet meer schorsingen of sluitingen. Eerder gaf u aan dat er naar uw aanvoelen volgens absolute cijfers wél meer schorsingen en sluitingen zouden gebeuren. Hebt u een idee waarom mevrouw Verhegge zou stellen dat er op het vlak van handhaving eigenlijk nog altijd op dezelfde manier wordt opgetreden, een manier die volgens hen eigenlijk wel afdoende zou zijn? En is het volgens u dan geen heel groot probleem indien het effectief zo zou zijn dat er niet strenger wordt opgetreden dan voorheen het geval was? Want was de consensus van iedereen hier en ook van u nu niet net dat er juist wél strenger moest worden opgetreden en dat dat ook de opdracht is die naar het agentschap is gegaan?

Verder wil ik het even hebben over de informatiedoorstroming vanuit het agentschap naar de minister. In de nasleep van het gebeuren in 't Sloeberhuisje stelde u dat u zelf niet meer alle informatie ontving vanuit Opgroeien. Op dat moment vroeg u – u hebt het er daarstraks ook over gehad – om een audit, die moet nagaan hoe het komt dat 't Sloeberhuisje na verschillende incidenten die er al waren geweest in het verleden, toch nog open was en zelfs niet in handhaving zat. U hebt daartoe een audit die eerder was besteld of in opmaak was, uitgebreid. We wachten de resultaten van die audit nog altijd af. Mevrouw Verhegge had het vrijdag over de vraag waarom het zo moeilijk is om juiste informatie vanuit Opgroeien te ontvangen. Die informatie zit namelijk versnipperd bij de verschillende klantenbeheerders. En bij elke nieuwe vraag vanuit het beleid moeten de dossierbeheerders een deel van de puzzel leggen. Ze had het over een kast die elke dossierbeheerder heeft, waarin al zijn dossiers zitten en waar hij een overzicht heeft van alle informatie van een dossier dat hij opvolgt. Er is dus niet één persoon die het volledige overzicht heeft. En dat heeft dan weer te maken met de problemen rond IT waarover ik het daarnet al had. Ik stel me toch wel vragen bij die werkwijze, waarbij alle informatie eigenlijk alleen maar bij die ene dossierbeheerder zit. Mijnheer Beke, ik kan me voorstellen dat u toch niet over één nacht ijs bent gegaan toen u de beslissing hebt genomen om die audit te vragen. Kunt u iets meer toelichting geven bij de gebeurtenissen die ertoe hebben geleid dat u om een audit vroeg?

Helaas hebben we vorige week opnieuw gezien dat het voor de bevoegde minister, minister Crevits, niet evident is om de juiste informatie vanuit Opgroeien te ontvangen. Op woensdag is er een lijst van 54 kinderopvanginitiatieven naar minister Crevits gegaan, waarbij de periode voordien het agentschap zich benadeelde partij had gesteld, de minister een herevaluatie had gevraagd en het agentschap had gezegd dat de opvolging in orde was. Alle kinderopvanginitiatieven kregen groen licht, en in ons overzicht waren er een aantal lichtgroen gekleurd. Er was dus eigenlijk geen probleem. Enkele dagen later kwam dan aan het licht dat er de dag voordat minister Crevits die lijst heeft gekregen een huiszoeking heeft plaatsgevonden bij het agentschap in het kader van een onderzoek naar een kinderopvanginitiatief en dat die informatie niet werd doorgegeven aan de minister. Terwijl men vrijdag heeft moeten toegeven dat men de naam van dat initiatief wel kende. Terwijl nota bene dat initiatief niet een van de 6550 andere was, maar een op die lijst van de 54. En die informatie geraakte niet bij minister Crevits. Meer en meer wordt dan ook de vrees bevestigd dat er iets fundamenteel fout loopt bij de informatiedoorstroming vanuit Opgroeien. Had u voor het gebeuren met 't Sloeberhuisje al andere ervaringen of signalen over gebrekkige informatiedoorstroming vanuit Opgroeien naar het beleid, naar u als minister, naar het kabinet?

U hebt daarstraks al kort aangereikt dat u elke maand overleg had met een beleidsraad. U riep een beleidsraad samen met alle leidend ambtenaren. Is dat iets dat in alle beleids-

domeinen gebeurt? En wat is precies de doelstelling van zo'n overleg binnen een beleidsraad? Is zo'n beleidsraad dan ook niet het forum bij uitstek om bepaalde problemen te signaleren? Is er in die maandelijkse beleidsraad ooit sprake geweest van ernstige problemen binnen de controle, binnen de inspecties en de handhaving in de kinderopvang? En zo ja, wanneer en op welke manier? En wat is er als gevolg daarvan beslist?

Ik wil het verder nog even hebben over het raadgevend comité en de initiële terughoudendheid vanuit Opgroeien om een extern comité op te richten. Na de publicatie van het dossier in Het Laatste Nieuws (HLN) in december 2020 werden er vanuit verschillende hoeken suggesties gedaan, onder meer voor een extern comité, waar in het algemeen suggesties voor een verbeterd handhavingsbeleid kunnen worden gedaan. Ik verwijs onder meer naar de kinderrechtencommissaris Caroline Vrijens en naar Peter Adriaenssens, die voorstelden dat zaken die te maken hebben met verontrusting zouden worden geëvalueerd door externe experts. Zo zou de beslissing omtrent hoe hiermee om te gaan niet meer alleen maar bij Opgroeien komen te liggen. En vooral zou er ook post factum een review kunnen gebeuren van dossiers, om daaruit te leren.

Op 28 april 2021 stuurde Katrien Verhegge een mail naar het kabinet waarin ze expliciet aangaf geen voorstander te zijn van het betrekken van externen. Ik heb daar vorige week naar verwezen en ook collega Vandecasteele heeft naar diezelfde mail van de leidend ambtenaar verwezen. Mevrouw Verhegge stelde toen dat het VECK zou worden betrokken. Ze verwees naar de rol van het raadgevend comité, dat volgens haar al een belangrijk kanaal was. Wat was uw eigen visie daarop? Hoe stond u tegenover dat standpunt van mevrouw Verhegge dat ze eigenlijk geen voorstander was van het extern comité, in relatie met het feit dat u wist dat zo'n extern comité werd voorgesteld, onder meer door het Kinderrechtencommissariaat? Na het gebeuren met 't Sloeberhuisje besliste u dan dat dat extern comité absoluut noodzakelijk was. Gebeurde dat in overleg met Opgroeien? Of hebt u hiertoe zelf de beslissing genomen? Wanneer is de beslissing voor dat extern comité precies genomen?

Ik wil het ook hebben over de signalen naar aanleiding van de vraagstelling van de journalist van HLN, die al in 2019 begon met een hele reeks vragen aan het agentschap Opgroeien. Op 28 februari 2020 hebt u een mail ontvangen van journalist Jeroen Bossaert, met daarin de melding dat hij werkte aan een onderzoeksdossier rond handhaving in de kinderopvang. Hij gaf aan dat hij 41 crèches op het spoor is gekomen waarin er sprake is van grensoverschrijdend gedrag en waar de integriteit in het geding is, maar dat er vanuit het agentschap zeer mild wordt opgetreden. In slechts één geval volgde er een sanctie. U hebt daarop gereageerd dat u het agentschap hierover zou bevragen. Afgelopen vrijdag hebben we hierover mevrouw Verhegge gehoord. Zij stelde dat ze van die crèches – het ging initieel, eind 2020, over 66 locaties – elk dossier heeft vastgepakt. Voor elk van die locaties zijn ze nagegaan hoe het agentschap die opvolgde. De conclusie was dat er in al die locaties voldoende opvolging was en geen probleem met betrekking tot handhaving. Eigenlijk was de conclusie dat alles liep zoals het moest verlopen, net zoals de conclusie vorige week was, toen ze de lijst van 54 aan minister Crevits hebben terugbezorgd. Hebt u nadien diezelfde boodschap gekregen dat men alles onder controle had, dat alles op de rails stond en binnen de normale scope van handhaving en opvolging gebeurde? De journalist is pas in december 2020 naar buiten gekomen met zijn dossier. Maar hebt u begin 2020, toen hij aangaf bezig te zijn met dat dossier, al signalen gekregen dat er zich een probleem zou stellen binnen het agentschap? Wanneer het onderzoeksdossier uiteindelijk werd gepubliceerd, in december 2020, werden een aantal details duidelijker. Hoe kijkt u, met de informatie waarover u vandaag beschikt, naar de reactie van het agentschap destijds op de bezorgdheden die Jeroen Bossaert aan het agentschap heeft voorgelegd? Hebt u vanuit het agentschap reacties gekregen na het gesprek dat het agentschap had met de betrokken journalist?

Tot slot wil ik nog even ingaan op iets dat ondertussen al heel ver weg lijkt, maar dat toch al ongetwijfeld zijn impact heeft gehad: de hele coronacrisis. Er is daarjuist ook naar

verwezen. Want in de loop van de problematiek van handhaving in de kinderopvang heeft er zich natuurlijk een heel grote crisis voorgedaan vanaf maart 2020, waarbij het in heel veel sectoren alle hens aan dek was, niet het minst in de kinderopvang. De kinderopvang is opengebleven, en we hebben gehoord dat de klantenbeheerders zich niet alleen met de handhaving moesten bezighouden, maar ook met de compensaties, met vragen rond openblijven, vragen over het al dan niet toelaten van kindjes, vragen over personeelsproblemen of over uitbraken in een kinderopvanginitiatief en dergelijke meer. Ik denk dat we soms al snel dreigen te vergeten dat dat natuurlijk ook een impact had op al die verschillende initiatieven zelf, maar natuurlijk ook op de mensen die de opvolging en de hele organisatie daarvan moesten doen.

Zowel Karine Moykens als Katrien Verhegge hebben geschetst wat die impact was. Ik heb die vraag ook gesteld aan Ariane Van den Berghe, niet vorige week, maar tijdens een vorige hoorzitting. Zij zei toen dat de klantenbeheerders in die eerste periode van de coronacrisis tot wel 60 procent van hun tijd moesten bezig zijn met alles wat te maken had met corona en dus eigenlijk niet met hun reguliere taakstelling, zoals de opvolging van die initiatieven, en ook niet met handhaving. Mensen kunnen natuurlijk ook maar één ding tegelijk doen, ze kunnen zich niet in twee splitsen. Dat mogen we niet vergeten. Tijdens het managen van die coronacrisis moest men dan ook nog eens extra inzetten op inspectie, controle en handhaving, zoals de vraag vanuit het parlement was, zoals het uw vraag was vanuit uw bevoegdheid als minister en vanuit de regering, zoals u het ook had laten opnemen binnen de BBT en zoals het binnen het ondernemingsplan van Opgroeien was opgenomen. Kunt u schetsen wat volgens u de impact is geweest van de coronacrisis op de manier waarop het handhavingsbeleid in de kinderopvang de afgelopen jaren is gelopen? Zijn er zaken die volgens u wel op de planning stonden, maar die vanwege de coronacrisis pas later dan gepland verder uitgewerkt en uitgerold zijn kunnen worden? Hadden we volgens u veel verder gestaan als de coronacrisis er niet was geweest?

Dat zijn de belangrijkste vragen aan u. Ik vat ze nog even samen. Wat is er genomen aan initiatieven? Welke opdrachten zijn er vanuit het beleid gegeven aan het agentschap vóór februari van dit jaar, vóór het dramatische overlijden van de baby in 't Sloeberhuisje? En op welke manier is het opgevolgd?

Ik kom tot de tweede vraag. Als u er nu naar kijkt en als u ook hoort, leest en hebt gevolgd wat er de voorbije week is gezegd in de verschillende hoorzittingen, vindt u dat u meer had moeten kunnen vertrouwen op het agentschap? Mevrouw Moykens heeft hier op een bepaald moment gezegd dat het haar taakstelling als leidend ambtenaar is om signalen te geven aan het beleid en dan te zoeken naar oplossingen. Zijn die signalen er voldoende geweest vanuit het agentschap Opgroeien naar het beleid? En als u daar nu naar kijkt, vindt u dan dat men u veel meer informatie had moeten geven, dat men veel meer had moeten wijzen op bepaalde problematieken en dat u dus meer vertrouwen had moeten kunnen hebben in het agentschap?

En de derde grote vraag is: wat was de impact van de pandemie? En waar hadden we gestaan als die pandemie er niet was geweest?

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys: De hoorzittingen die we tot nu toe hebben gehad, hebben eigenlijk heel veel vragen opgeroepen. Ik moet zeggen dat vrijdag voor mij een rampzalige hoorzitting was. De collega's en ikzelf hadden eigenlijk meer vragen dan dat we antwoorden kregen. En als er dan toch antwoorden kwamen, dan waren die zeer vaag en totaal niet concreet. Daarover ben ik enorm bezorgd. De 'sense of urgency' is er blijkbaar tot op vandaag nog altijd niet. Die wantoestanden maken heel veel slachtoffers, in de eerste plaats natuurlijk kinderen en ouders, maar daarnaast ook de sector, want we weten dat het overgrote deel

van de kinderopvanginitiatieven elke dag schitterend werk levert en zich met hart en ziel inzet. De rotte appels moeten er natuurlijk uit. Waar er zich wantoestanden voordoen, moet men toch wel sneller en kordater optreden, want de kans op een goede start in het leven krijg je maar één keer, en de kinderopvang is daar een essentieel onderdeel van.

Als ik dan de verschillende mails ben beginnen te lezen van uzelf, van het kabinet en van het agentschap Opgroeien, dan zag ik dat er toch wel een aantal signalen waren in 2020. Er werden vanuit verschillende hoeken bezorgdheden geuit over de handhaving, eigenlijk nog vóór de artikelenreeks in HLN in december, waar we allemaal parlementaire vragen over hebben gesteld, zowel in de plenaire vergadering als in commissie.

In februari 2020 zag ik bijvoorbeeld een mail van Jeroen Bossaert aan het kabinet, waarin hij een aantal vragen stelt, met name over de 41 dossiers van hem. U hebt toen gezegd dat u zelf geen zicht hebt op die concrete gevallen, maar dat u het agentschap Opgroeien hierover ging bevragen. Jeroen Bossaert vraagt dan op 24 februari 2022 aan het kabinet of u zich effectief over die concrete gevallen hebt bevraagd bij het agentschap Opgroeien. Uw antwoord was: "Kinderopvang moet een veilige plek zijn voor jonge kinderen. Als er op dat vlak problemen zijn, moeten we streng optreden. Dit kan gebeuren door het agentschap Opgroeien, bijvoorbeeld met een schorsing, maar ook een kinderopvangvoorziening kan zelf optreden, bijvoorbeeld door het ontslag van een medewerker. Ik heb zelf geen zicht op de concrete gevallen en ga hierover Kind en Gezin bevragen."

Ik heb dan de volgende vraag. Hebt u van 2020 tot 2022 effectief geen concrete gevallen gezien? Mij lijkt het immers toch wel relevant dat, wanneer u al die zaken hoort en wanneer er zich wantoestanden blijven opstapelen, u toch bepaalde dossiers begint op te vragen en die misschien zelf toch ook eens doorneemt.

Ik zie ook dat de leden van het raadgevend comité in 2020 zelf ook gevraagd hebben om die handhaving te agenderen. Zo stellen ze: "De zeer lage cijfers van handhaving: hoe moeten die geïnterpreteerd worden? Dat alles goed loopt? Kunnen we deze naast de cijfers van Zorginspectie plaatsen, zodat we kunnen zien hoe die zich tot elkaar verhouden? Hoe ziet de informele procedure eruit? Dat traject? Misschien moeten we eens op de kamer agenderen hoe dit voortraject eruitziet."

In november 2020 vraagt de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) overleg met het agentschap Opgroeien, omdat lokale besturen hen regelmatig contacteren over slecht werkende kinderdagverblijven. Zij vragen ook een onderhoud over een aantal zaken: "Is het agentschap Opgroeien zich bewust van het feit dat men op het terrein ervaart dat slecht functionerende kinderopvang wel lang op die manier kan functioneren? Hoe kan er samenwerking zijn tussen lokale besturen, lokale loketten en Opgroeien over dergelijke signalen? Hoe kan een lokaal loket weten of er een handavingsprocedure loopt? Welke rol kan een lokaal bestuur opnemen?" Enzovoort enzovoort, waarna ze vervolgen met: "In het kader van financiële leefbaarheid willen lokale besturen vooral vermijden dat er plaatsen verloren gaan of dat organisatoren er de brui aan geven. Sommige lokale besturen zijn daar vragende partij om snel geïnformeerd te worden en om zo een overnemer te vinden."

Op 11 december 2020 was er de brief van het Kinderrechtencommissariaat aan u, die eigenlijk de verwijzing was naar de artikelenreeks in HLN. De klachtenlijn had blijkbaar zeven gelijkaardige klachten gekregen. Zij vroegen een straffer kwaliteitsbeleid, met vooral aandacht voor vorming, coaching, intervisie, supervisie, voldoende middelen voorzien voor de kinderopvang, de ratio verbeteren, toezicht en monitoring.

Als ik al die zaken zie, dan zijn dat toch signalen uit zeer verschillende hoeken. Mijn vraag is of al die signalen tot bij u zijn gekomen.

In een reactie op de mail van Jeroen Bossaert antwoordt u dus dat u zelf geen informatie hebt over die concrete dossiers, maar dat u die zou opvragen. Mijn vraag is dan vooral of u, net zoals wij nu, een overzicht hebt gehad met de dossiers die Kind en Gezin toen heeft bekeken, en welke stappen zij daarin hadden genomen of nog gingen nemen. Want dat is toch wel heel relevant, denk ik.

In de afgelopen jaren is er hier heel vaak gesproken over 'Vroeg & nabij'. We hoorden van iedereen hoe cruciaal die eerste duizend dagen zijn voor een goede ontwikkeling van kinderen, en die kwalitatieve, veilige kinderopvang is daar een zeer belangrijk onderdeel van. Is er dus, rekening houdend met die vele verontrustende signalen in 2020 al, in het kader van 'Vroeg & nabij' ooit besproken met Zorginspectie en het agentschap Opgroeien om die handhaving in de kinderopvang effectief onder de loop te nemen, en die dossiers uit het verleden opnieuw van dichtbij te gaan bekijken en te screenen op risico's?

Zoals u zelf weet, stond 't Sloeberhuisje ook op die lijst van Jeroen Bossaert. Ik viel eigenlijk serieus van mijn stoel toen mevrouw Verhegge vorige vrijdag antwoordde dat ze al die dossiers heeft vastgepakt. Ik heb dat wel tien of twintig keer gehoord: 'We hebben die dossiers vastgepakt.' En dus ook dat van 't Sloeberhuisje. Welnu, we hebben hier allemaal die vernietigende inspectieverslagen gezien, met al die herhaalde meldingen van mishandelingen. Dan vraag ik me af wat dat 'vastpakken' eigenlijk betekent voor het agentschap Opgroeien.

De vraag is dan: als u dat dossier hebt bekeken, wat dacht u dan toen u dat las? Want iedereen die dat gelezen heeft, kan volgens mij maar één ding denken: hoe in godsnaam is dat toch zo ver kunnen komen, en hoe in godsnaam is het mogelijk dat zo iets kan, dat men jaren blijft hangen in plannen van aanpak en dat er geen opstart van handhaving is, en dat gedurende acht, negen of tien jaar. Heeft die laksheid van de administratie er mede voor gezorgd dat het drama in 't Sloeberhuisje is gebeurd? Dat is een heel belangrijke vraag, denk ik.

Ik kon mij niet van de indruk ontdoen dat er ook wel een wantrouwen was vanuit het kabinet naar het agentschap Opgroeien toe. Ik zie een aantal keren verschijnen, ook in mails, dat er toch wel heel wat verduidelijking wordt gevraagd vanuit het kabinet, zeker naar aanleiding van die artikelenreeks in 2020. Ik verwijs bijvoorbeeld naar een mail van u aan uw kabinet waarin u stelt dat er een casus is van een kind dat men heeft laten vallen en dat men dooreen heeft geschud. U vraagt wat daarmee gebeurd is. Mevrouw Verhegge heeft dan geantwoord dat dat eigenlijk al een feit uit 2018 was, en dat de toenmalige kinderbegeleidster vrij was onder voorwaarden en drie maanden geen kinderopvang mocht doen, maar dat die ondertussen ontslagen was en dat er een nieuwe verantwoordelijke en nieuw personeel was.

Op 8 maart 2022 hebt u in de commissie aan ons gezegd: "Ik gaf al aan dat ik aan Opgroeien heb gevraagd om alle dossiers opnieuw ter hand te nemen waar er op basis van klachten of vaststellingen door Zorginspectie mogelijk toch een veiligheidsrisico voor kinderen zou kunnen zijn." In de week van 28 februari hebt u dan de resultaten meegedeeld. Er waren al zes initiatieven met een rood knipperlicht, die onmiddellijk waren aangepakt, één schorsing uit voorzorg, één stopzetting op eigen initiatief, drie voornemens tot opheffing van de vergunning – die procedure loopt – en één plan van aanpak.

Als ik dan de mail van 20 februari 2022 lees, merk ik bij uw kabinetschef toch een groeiend onbegrip voor al die incidenten die zich maar blijven voordoen. Zij stelt zich bijvoorbeeld de vraag: "Als ik dát lees, dan zou ik me als journalist afvragen waarom die zaken die dan in 2021 en begin 2022 in plaats zijn gebracht, nog geen effect hebben gehad voor het dossier. Wat heeft het nieuwe team handhaving al aan concrete realisaties opgeleverd? Wat is er daarvan zichtbaar? Welk effect heeft dat multidisciplinair expertenteam al kunnen ressorteren?" Als ik mevrouw Verhegge vrijdag hoorde, dan moet die ethische commissie

nog opgestart worden. Hier lijkt het dan dat die er al was sinds 2021. Enzovoort enzovoort: allemaal zeer kritische vragen en bedenkingen.

Uiteindelijk zien we op 9 maart van dit jaar een mail van mevrouw Van Kets aan mevrouw Verhegge en mevrouw Moykens, waarin ze meedeelt dat er twee keer per week zal worden samengezeten met Zorginspectie en Opgroeien. Lees ik op dat moment ook al enige vorm van wantrouwen in het agentschap en in Zorginspectie? Waarom hebt u toen dat initiatief genomen om tweewekelijks samen te zitten, en wat waren uw conclusies op die vergaderingen? Hebt u op dat moment ook een grondige herevaluatie gevraagd van bijvoorbeeld de dossiers waar kinderen zware letsels hebben opgelopen, of dossiers waar Opgroeien zich benadeelde partij heeft gesteld? Na het doorploeteren van die dossiers zie ik nog heel wat wantoestanden waarbij ik het onbegrijpelijk vind dat er geen schorsing is gebeurd. Soms gaat het zelfs om gevallen waar er zeer ernstige incidenten waren, al gecombineerd met heel wat tekorten, waar Zorginspectie effectief een advies tot handhaving gaf, en waarbij er dan na een gesprek met de organisator toch beslist is om geen handhaving op te starten.

Mijn vraag is dus opnieuw hoe u dat z gezegde ‘vastpakken’ door het agentschap Opgroeien inschat, wetende dat minister Crevits een herevaluatie heeft gevraagd van die – nu – zestig dossiers waar Opgroeien zich benadeelde partij heeft gesteld, en dat door het drama in Veurne blijkt dat zij er toch niet gerust op is en vraagt om Zorginspectie overal langs te sturen. Dat wijst in mijn ogen toch wel op een motie van wantrouwen.

Een heel belangrijke vraag aan u is of u, met alles wat u vandaag weet, en de incidenten die zich de afgelopen weken weer hebben voorgedaan, achteraf gezien niet te veel vertrouwen hebt gehad in het agentschap en in mevrouw Verhegge. En bent u er zeker van dat u vandaag ook genoeg vertrouwen hebt in de antwoorden die u toen hebt gehad van mevrouw Verhegge, en de zaken die u hebt opgevraagd? Dat is toch wel een zeer belangrijke vraag is, want ik denk dat het grote probleem misschien toch wel was dat u enorm veel vertrouwen hebt gehad in uw leidend ambtenaar, als we dat vandaag bekijken.

Dan is er een vraag die regelmatig terugkomt, en waar mevrouw Verhegge zich eigenlijk deels achter heeft willen wegstoppen, namelijk wanneer ze stelt: ‘Wij hebben budget gevraagd voor ICT. Wij hebben budget gevraagd voor personeel.’ Maar de vraag is dan: is dat effectief zo geweest? Wat heeft zij allemaal gevraagd? Wanneer heeft zij dat gevraagd? Zij heeft ook gezegd dat, als ze middelen kregen, ze zelf niet voldoende heeft gekregen om alles te kunnen realiseren, en dat ze dus keuzes heeft moeten maken.

Ik ben toch enorm geschrokken dat er tot op de dag van vandaag geen dashboard is. Mij lijkt dat de logica zelve. Je moet gewoon naar een lijst met mapjes gaan. Daar klik je het mapje – ik zeg maar iets – ‘Het Vlindertje’ aan en je ziet onmiddellijk in één oogopslag de klachten en de inspectieverslagen. Je ziet dat er een lampje bij staat dat groen, oranje of rood kan zijn. Maar dat is er tot op de dag van vandaag niet. Mijn vraag is dus wat u daar meer over weet.

Dan kom ik tot artikel 18 van het decreet Kinderopvang. In de hoorzitting in mei verklaarde mevrouw Van den Berghe dat hét probleem waarom ze soms niet optraden, artikel 18 van het decreet was, omdat daarin staat dat men vaststellingen moet hebben. In de hoorzitting van 3 juni verklaarde de heer Van Loo dat men nadacht over een aanpassing van het decreet, met het oog op het toepassen van het voorzorgsprincipe. Men zou dan kunnen ingrijpen wanneer er zich op basis van datamining een patroon aftekent van elementen die wijzen op gevaar en na inschatting door Opgroeien, of wanneer er nood zou zijn aan meer soorten maatregelen dan de bestaande.

Op 8 maart zei u in de commissie dat er in de zaak van De Vlindertjes vanuit het voorzorgsprincipe is geschorst. Ondertussen zien we dat dit jaar toch wel weer heel wat maatregelen konden worden genomen, ook dinsdag nog, in het dossier van Veurne, terwijl

het decreet nochtans onveranderd is. Dus los van de mogelijke nood aan eventuele bijkomende maatregelen, rijst hier de vraag of er wel een noodzaak is om het decreet aan te passen. In de dossiers die wij nu lezen, waarin er sprake is van een inbreuk op de fysieke en psychische integriteit, zien we dat er ook vaak een heel aantal andere inbreuken zijn: inbreuken op ratio, op crisisprocedure, het ontbreken van een risicoanalyse, een procedure grensoverschrijdend gedrag, een procedure klachtenbehandeling, het feit dat kinderbegeleiders hun rol niet kennen indien zich een incident voordoet. We zien dat dat vaak jarenlang aanhoudt. Heeft Opgroeien ooit met u de noodzaak besproken om het decreet Kinderopvang aan te passen, in die zin dat men vanuit het voorzorgsprincipe zou moeten kunnen schorsen, om die handhavingsmogelijkheden uit te breiden, en aan Zorginspectie de mogelijkheid te geven om een meer gedifferentieerd advies uit te brengen, om zo aan Opgroeien meer richting te kunnen geven bij handhaving?

Dan is er de relatie met Justitie. In de hoorzitting met het parket vernamen we dat in augustus 2021 mevrouw De Graeve, die belast is met de coördinatie van de handhaving, een mail stuurt naar de parketten met een actualisatie van contactpersonen. Zij vermeldt daarin dat het drie jaar geleden is dat die contactpersonen werden aangeduid, en dat daarom onder de contactpersonen een evaluatie is gemaakt van hun ervaringen en knelpunten van de voorbije jaren. Blijkbaar is Justitie niet geïnformeerd over de resultaten van die evaluatie. Opgroeien heeft ook niet gevraagd aan Justitie om opnieuw aan tafel te gaan zitten om eventuele knelpunten weg te werken. Justitie dacht dat tot 2021 alles goed verliep. Er is ook getuigd dat er nooit contact is opgenomen met de referentiemagistraat, maar er is ook gezegd dat er mogelijk weer contact was met het parket in eerste aanleg of beroep.

Mevrouw Verhegge heeft gezegd dat het meedelen van veroordelingen, op basis van de desbetreffende omzendbrief, niet altijd gebeurde door Justitie, en dat ze vaak ook geen inzage kreeg in een dossier als ze zich benadeelde partij stelde. Vrijdag is ook gezegd dat minister Demir daar nu initiatieven rond neemt. Mijn vraag is vooral wanneer dit probleem bij u is aangekaart door mevrouw Verhegge. Is er ooit gevraagd om – vergelijkbaar met wat er bestaat bij gevallen van familiaal geweld – ook bij incidenten in de kinderopvang, zeker als het gaat over incidenten zoals overlijdens, hersenletsels, schedelfracturen enzovoort, te onderzoeken of het niet wenselijk zou zijn dat er casusoverleg is met de politie en met Justitie in die gevallen waar ouders een klacht hebben ingediend bij de politie?

Dan kom ik bij de kwestie van het grensoverschrijdend gedrag. Daarin zien we al een mail uit 2021 van Zorginspectie aan Opgroeien: "Deze casus wil ik vanuit een mogelijk 'gewelddgat' in toezicht onder de aandacht brengen. Er staat 'ontslagen omdat er grensoverschrijdend gedrag werd gesteld'. Daarmee is er veel en ook niets gezegd. Ik wil het los van deze casus aankaarten. De vraag is: hoe gaan we hiermee om? Is of was er een voorgaande met politioneel dan wel gerechtelijk onderzoek? Was er een sepot of toch een veroordeling? En is ons toezicht voldoende sluitend? Wat met het overstappen naar andere sectoren, andere beleidsniveaus? Wie houdt daar toch allemaal toezicht op? Vroeg of laat gebeurt er een ongeluk. We moeten daar actie rond ondernemen." Bij het agentschap was men zich dus in 2021 hiervan bewust.

Op 28 mei 2020 schrijft diezelfde persoon van Kind en Gezin, in het kader van een dossier van een onthaalouder, aan zijn collega's van Opgroeien over de noodzaak van een zwarte lijst. "Er is nood aan het systematisch ordenen en daardoor toegankelijk maken van gegevens waar we reeds over beschikken in onze dossiers, maar die door klantenbeheerders effectief geconsulteerd moeten kunnen worden in functie van het nagaan van een vergunningsvoorwaarde. En om te vermijden dat we deze info niet kunnen ontsluiten omdat ze erg verspreid ligt, over vele dossiers, en in hoofden zit van mensen die het zich dan misschien toevallig nog herinneren, moeten we een systeem hebben om deze info door alle bevoegde ambtenaren te kunnen consulteren. Dat er hier om wettelijke

redenen methodologische beperkingen op moeten zitten, kan ik mij wel voorstellen, maar dat mag ons niet weerhouden van het realiseren van onze wettelijke opdracht.”

Is dit probleem bij u aangekaart? Het gaat dus om de suggestie om zo’n zwarte lijst op te stellen en om een systeem te creëren met betrekking tot verantwoordelijken of kinderbegeleiders bij wie grensoverschrijdend gedrag is vastgesteld, en om dat op te nemen in een systeem waartoe Opgroeien toegang zou hebben, en waartoe mogelijk ook andere agentschappen of departementen toegang zouden hebben. Ik denk bijvoorbeeld aan Onderwijs, Jeugd of Sport. En zo ja, als die vraag er inderdaad is geweest, wat hebt u dan met die vraag gedaan?

Dat waren mijn vragen voor de eerste ronde.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf: Mijnheer Beke, u had het over respect voor de kinderopvang. Dat moet inderdaad primeren. Ik denk dat dat voor ons allemaal moet primeren. Ik denk dat we net voor al die mensen die werkzaam zijn in de kinderopvang, die dat met hart en ziel doen, moeten ingrijpen bij die uitzonderlijke gevallen waar het echt misgaat, waar keer op keer zaken misgaan, waar in het verleden al zaken misgegaan zijn en het opnieuw dreigt mis te gaan, zoals in ‘t Sloeberhuisje gebeurd is. Het punt is dat er in het verleden meerdere waarschuwingen waren dat het fout liep en dat er moest worden bijgestuurd, meermaals hier in het parlement, in februari 2020, in december 2020 en in maart 2021. We hebben de artikelenreeks van Jeroen Bossaert in HLN gehad, waar het al vaak over is gegaan. Je hebt de kinderrechtencommissaris, die meermaals aan de alarmbel heeft getrokken. Er waren verschillende waarschuwingen. Maar het leek niet tot u door te dringen. Eerlijk gezegd: we werden er hier in het parlement op een bepaald moment moedeloos van. Ik herinner me nog – ik heb het nog eens opgezocht – bij de laatste vraag in maart 2021 – het was een vraag van collega Daniëls – waren mijn exacte slotwoorden: “Maar ik vrees, collega, dat u hier over een halfjaar exact dezelfde vraag zult kunnen stellen, als ik het antwoord van de minister hoor. Want ik hoorde een heel wollig antwoord, met heel veel moeilijke termen, dat eigenlijk moest verhullen dat er in de praktijk, op het terrein, heel weinig echt gerealiseerd is. Ik voelde geen verbetering en ook geen vaste wil om ervoor te zorgen dat we te allen tijde proberen te vermijden dat er opnieuw zulke gevallen gebeuren.” Dat waren mijn woorden toen, een dik jaar geleden. Ik vrees dat dat redelijk goed samenvat wat er uiteindelijk gebeurd is, of beter wat er niet gebeurd is. Want ook na maart 2021 is men niet in gang geschoten. Er is qua handhaving niet bijgestuurd op het terrein.

Sorry, collega Schryvers, ik snap natuurlijk wat u probeert te doen, maar zeggen dat de minister het niet wist dat er zaken aan het mislopen waren, dat is gewoon onjuist. Er zijn heel veel waarschuwingen geweest, en daar is echt aan voorbijgaan.

Mijnheer Beke, u kunt naar de administratie wijzen, en dat hebt u daarnet gedaan. En effectief, hun antwoorden hebben mij – en ik denk ons – vrijdag ook niet overtuigd. Ik denk dat daar wel wat consensus over was. Het is dan wel aan de bevoegde minister om aan te sturen en op tafel te kloppen als het echt fout loopt, en om dat keer op keer te doen. Waarom bent u anders minister? Toch om beleid te voeren, te sturen, om als er zaken fout gaan in uw administratie, bij te sturen? Uit de documenten die wij als commissie hebben opgevraagd, blijkt dat dat totaal niet gebeurd is. We hebben de verslagen opgevraagd van alle overleg dat er is geweest tussen het kabinet en de administratie. We hebben mailverkeer opgevraagd. Sorry, u mag mij seffens tegenspreken, maar ik kan daar absoluut niet in terugvinden dat er op verschillende momenten geprobeerd is om de administratie bij te sturen en om duidelijk te maken dat dit echt een belangrijk probleem was en dat we hier moesten bijsturen. Dan vind ik het eerlijk gezegd toch wat flauw dat u de verantwoordelijkheid vooral in de schoenen van de administratie wilt schuiven. Uw partij is al achttien jaar bevoegd voor Welzijn. De laatste jaren is de kind-begeleiderratio

verhoogd: één op negen. Het wordt vaak gezegd in de commissie. Het is een beetje buiten de scope van de commissie maar laat ons duidelijk zijn dat het in veel gevallen terugkomt dat dat een van de problemen is.

De waarschuwingen hier in het parlement, kwamen er telkens naar aanleiding van cases van een onthaalmoeder bij wie het fout gelopen was of van een crèche waar het fout gelopen was en waarbij we hier allemaal vroegen om strenger op te treden in die gevallen waar het fout ging. Dan vraag ik mij nog steeds af hoe het komt dat er eerst een drama is moeten gebeuren en dat blijkbaar dan pas gezien werd waar we met zijn allen al voor waarschuwden, namelijk dat het niet goed was, dat er in een aantal gevallen een probleem was met de veiligheid.

Ik ben ervan overtuigd dat er meer had kunnen gebeuren. Er had meer moeten gebeuren. Ik blijf echt niet begrijpen waarom er in februari 2020, toen we hier een eerste serieuze discussie hebben gehad en toen ook de artikelenreeks van HLN al aangekondigd was en alle informatie bezorgd was, of zeker in december 2020, toen die reeks uitgekomen was, er niet eens een overzicht is gevraagd van de initiatieven waar het fout ging en dat er niet geëist werd dat de administratie die nauwgezet op zou volgen. Het ging niet over honderden dossiers, het ging over veertig tot vijftig dossiers waar het duidelijk was dat het mis ging.

U zegt dan dat een minister niet aan micromanagement moet doen. Dat klopt, natuurlijk. Ik verwacht niet van een minister dat hij die dossiers een voor een oppakt en ter plaatse gaat kijken en daar persoonlijk gaat bijsturen. Natuurlijk niet, dat is niet wat een minister moet doen. Maar als de veiligheid van kinderen in gevaar is, dan moet je wel schakelen. Dan verwacht ik wel dat een minister dat oppakt met zijn kabinet en daarop stuurt. Het is heel mooi om te werken vanuit vertrouwen, maar dat vertrouwen stopt wel als blijkt dat uw administratie dat vertrouwen niet waard blijkt te zijn. Dan is de vraag: wat is dan micromanagement? Inderdaad niet dat je ter plaatse gaat bij elk van die verschillende dossiers en ze allemaal persoonlijk vastpakt, maar u kunt toch minstens eisen van uw administratie om die gevallen waar het misgaat – nogmaals: veertig tot vijftig gevallen – nauwgezet op te volgen en daarop te sturen en op te volgen of dat effectief gebeurt. Dat is wat ik van de minister en zijn kabinet verwacht. Niet dat u dat zelf doet, maar wel dat u erop zit en ervoor zorgt dat het gebeurt. Dat is de voorbije jaren niet gebeurd, dat is heel duidelijk, buiten het creëren van een aantal nieuwe teams, waarvan niemand nog begrijpt wie nu juist wat doet. Het was ook zeer opvallend in de mails die we hebben opgevraagd dat op het moment dat het drama in 't Sloeberhuisje is gebeurd, zelfs een kabinet uit de lucht leek te vallen en zich afvroeg welke teams er nu allemaal zijn en wat ze ook weer allemaal doen. Om maar te zeggen dat er vooral veel lucht is verkocht en veel extra structuren zijn gerealiseerd zonder dat er in de praktijk echt is bijgestuurd op handhaving.

Ik ga het niet langer rekken dan nodig, voorzitter. Mijnheer Beke, de centrale vraag is nog steeds: waarom hebt u uw job niet gedaan en waarom hebt u niet op tafel geklopt om bij te sturen in het belang van de veiligheid van onze kinderen? Waarom heeft dat moeten duren tot na het drama in 't Sloeberhuisje en niet na die verschillende waarschuwingen die er in het verleden gebeurd zijn? Ook na het drama in 't Sloeberhuisje zou je toch verwachten dat er meteen opdracht wordt gegeven om nog eens echt opnieuw met Zorginspectie naar al die verschillende initiatieven te gaan waar er echt iets grondig fout zat en die grondig te screenen. Ik begrijp ook niet dat dat niet gebeurd is.

Collega Schryvers heeft er al naar verwezen: u was tijdens het actuadebat best fier over het feit dat er de laatste week van februari ineens in zes gevallen werd opgetreden. U gaf aan dat dat evenveel was als heel vorig jaar samen, heel 2021. Ik heb het vrijdag de administratie voor de voeten gegooid, waarom dat nu ineens wel kan na het drama. Zij zeggen dat dat niet waar is en dat ze gewoon verder werken zoals ze altijd hebben gewerkt. Er is helemaal niet extra ingezet. Ik vraag me echt af hoe het mogelijk is dat er zelfs na

het drama blijkbaar niet is bijgestuurd, tenzij u dat tegenspreekt, want u had daar duidelijk een andere visie op tijdens het actualiteitsdebat.

Dat zijn mijn vragen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska: Mijnheer Beke, ik heb uw toelichting goed gehoord. Ik heb toch een aantal vragen. Ik zal niet op alles ingaan, omdat collega's voor mij al een aantal dingen op tafel hebben gelegd.

U en ik, wij zijn historici. Ik vind het heel merkwaardig dat u in uw antwoorden enkel kijkt naar wat er deze legislatuur gebeurd is. Wat betreft het aantal kinderen per begeleider werden ook vorige legislatuur al vragen gesteld. Niet langer dan in mei 2018 was er een vraag van mijn collega Van den Brandt aan uw voorganger, minister Vandeuren, waar hij heel duidelijk zegt dat de kindratio zoals die is vastgelegd, gaat over een maximum dat men nooit mag overschrijden en waarbij hij heel duidelijk stelt dat het aantal kinderen per begeleider, ik citeer letterlijk uit het antwoord op de vraag: "een belangrijke factor is bij het streven naar kwaliteit". Minister Vandeuren kondigt daar eigenlijk aan dat het de bedoeling is om de volgende legislatuur, nu dus, een tweede meting uit te voeren met het wetenschappelijk instrument, met als doel evoluties, ook met betrekking tot de effectieve invulling van de kind-begeleiderratio, in kaart te brengen. Met andere woorden: het probleem is niet van deze legislatuur en ook niet nieuw.

U verwees daarnet naar signalen al dan niet gekregen vanuit de administratie, Kind en Gezin en Opgroeien. Maar die signalen zijn natuurlijk niet enkel van daar gekomen – of volgens collega Schryvers onvoldoende, als ik haar vraagstelling goed begrepen heb. Die zijn ook vanuit dit huis, ook deze legislatuur gekomen. Mijn collega Groothedde heeft verschillende vragen gesteld over zowel Zorginspectie als de ratio van het aantal kinderen per begeleider. Ook daar staken een aantal geruchten de kop op wat betreft een probleem in de kinderopvang. Mijnheer Beke, dan vind ik het vreemd dat u op dat stukje in uw toelichting niet concreet ingaat, evenmin als op wat toch wel een heel duidelijke alarmkreet was van de kinderrechtencommissaris, die uw kabinet maar ook uw administratie is komen zoeken op die punten. Ze heeft vanuit het Kinderrechtencommissariaat heel duidelijk aangegeven dat er een probleem was wat betreft de kwaliteit van de kinderopvang en dat er dringend moest worden ingegrepen. Mijnheer Beke, dat zijn signalen die kwamen nog voor het drama zich heeft afgespeeld.

Als ik in de documenten die ter beschikking van de onderzoekscommissie zijn gesteld, kijk naar uw antwoorden op de signalen die kwamen, dan moet ik eerlijk zeggen dat het soms heel vreemd leest, als je terug gaat kijken naar de antwoorden die vanuit het kabinet kwamen of de vragen aan Kind en Gezin op het moment dat het echt wel dreigde fout te lopen, of fout gelopen is.

Mijnheer Beke, ik ga naar de vragen wat betreft de verschillende lijsten. Ik hoorde u in uw toelichting spreken over een lijst van verhoogd toezicht. We hebben hier vrijdag heel lang mevrouw Verhegge gehoord, die op een gegeven moment zelfs beweerde dat het niet hun lijsten waren maar dat het lijsten waren die gemaakt werden door de media en zijn opgemaakt op vraag van de heer Bossaert. Maar u had het in uw toelichting over een lijst van initiatieven die onder verhoogd toezicht staan. Ik zou graag heel concreet van u weten wat dat voor een lijst is. Is dat een lijst die is gemaakt na de artikelenreeks in HLN of is dat een lijst die sowieso bestaat bij de administratie en die u als verantwoordelijk minister toen regelmatig onder ogen kreeg op bijvoorbeeld het maandelijks beleidsoverleg dat u had? Dat is mij niet helemaal duidelijk, zeker niet na de passage van mevrouw Verhegge van afgelopen vrijdag.

Dan ga ik heel specifiek in op de manier waarop u vanuit het kabinet reageert op het media-initiatief maar vooral de vele vragen van journalist Jeroen Bossaert. Als ik die mails lees, dan lijkt het alsof u wat uit de lucht valt en u bijkomende informatie opvraagt, maar dat het ook daarbij blijft. U vraagt en u geeft geregeld aan in uw mails: 'Ik heb die vragen gesteld aan Kind en Gezin en men verzekert mij dat...' Dan heb ik de indruk dat u eigenlijk stilvalt. U hebt daarnet gezegd dat het niet de bedoeling is dat een minister concreet gaat afstappen en elk initiatief waar er een probleem is persoonlijk gaat bezoeken. Dat volg ik. Maar ik verwacht wel van een minister – na de signalen vanuit het parlement, veelvuldig, na de signalen van de kinderrechtencommissaris en er dan nog eens bovenop een heel duidelijk signaal in de media van een journalist die een aantal problemen heel hard naar boven brengt – dat een minister de hand zelf aan de ploeg slaat. We hebben dat gezien bij uw opvolgster, minister Crevits, die ook niet zo tevreden was met het antwoord dat ze kreeg vanuit de administratie en onmiddellijk zelf de hand aan de ploeg heeft geslagen en haar administratie heeft gestuurd.

Als ik de mails lees die tussen uw kabinet en Kind en Gezin zijn gegaan, heb ik niet de indruk dat u uw administratie echt gestuurd hebt. U hebt informatie opgevraagd, u hebt zich eigenlijk tevreden verklaard met de informatie die kwam en vervolgens hebt u weinig initiatief genomen. Ook de journalist in kwestie stelt het eigenlijk vast door meermaals mails te sturen naar zowel de administratie als naar uw kabinet en uw woordvoerder met de vraag wat de minister in tussentijd heeft gedaan. De enige antwoorden die komen, zijn de antwoorden die u daarnet zelf gaf: structuren, extra lagen erbovenop enzovoort enzovoort. Daar had ik u graag over gehoord. Wat hebt u concreet gedaan, naast het mailverkeer waarover we beschikken, om de crisis in de kinderopvang, die toch heel nijpend in een crisismoment naar boven kwam, te beheersen?

Een derde punt dat ik wil aansnijden, is de zogenaamde koppenbesparing. Daar is heel wat over te doen geweest, ook vrijdag in de vragen aan mevrouw Verhegge. Dat heeft te maken met zowel Zorginspectie als met de algemene koppenbesparing binnen uw administratie. Er is een wat cryptische mail van 7 juli 2020 van mevrouw Moykens die een overzicht geeft. Die mail zit in een overzicht van mails die deze commissie heeft gekregen. Er loopt wel een en ander fout in die mail, want door de omzetting zijn er allerlei codes aan toegevoegd. Het mag mij misschien van het hart dat de manier waarop de documenten aan de onderzoekscommissie zijn bezorgd, niet meteen de meest transparante was. Het was niet zo gemakkelijk. Ik denk dat heel wat collega's samen met medewerkers de afgelopen weken en maanden hebben zitten puzzelen. In die mail van mevrouw Moykens, als ik alle coderingen en ICT-prutserij daaruit knip, is het heel duidelijk waar de koppenbesparing heeft plaatsgevonden. Zij geeft een exhaustief overzicht van wat de impact geweest is van de besparing en de koppenbesparing op de administratie, ook op bijvoorbeeld Zorginspectie. Het is een mail van 7 juli 2020. Hebt u als minister bij uw collega's, en hoeveel keer, aangedrongen om daarop in te grijpen? Het was immers heel duidelijk – dat begreep ik wel uit het verhaal van mevrouw Verhegge – dat er wel degelijk een impact was en dat die koppenbesparing, kostenbesparing op het departement, op bijvoorbeeld een organisatie zoals Zorginspectie, wel degelijk een impact heeft op de manier waarop die mensen op het terrein al dan niet kunnen optreden. De cijfers zijn hier de afgelopen weken naar boven gekomen voor de 6600 initiatieven. Als je daar het aantal inspecteurs tegenover zet, dan duurt het wel heel lang alvorens een initiatief bezoek krijgt van een inspecteur. Zelfs na incidenten duurt het nog altijd zeer lang alvorens Zorginspectie afstapt op het initiatief.

Voorzitter, een laatste blokje dat ik wil aangrijpen voor de eerste ronde, is alles wat betreft handhaving. Ik moet eerlijk zeggen dat ik met het volgen van de commissie, en zeker het verhaal van vrijdag van mevrouw Verhegge – het is van belang dat we daar als parlement een zicht op krijgen – het spoor wat bijster ben. Moet er nu iets veranderd worden aan het decreet van 2014 of niet? Ik kan dat eigenlijk gewoon niet meer inschatten. Mevrouw Verhegge heeft vrijdag gezegd: "Miskijk u niet, we doen altijd hetzelfde als daarvoor, alleen zijn er nu meer meldingen." Zij vermoedde dat dat een stuk door de media-aandacht

kwam, terwijl een aantal collega's langs deze kant toch de indruk krijgt dat er de afgelopen weken veel sneller door Kind en Gezin wordt overgegaan tot schorsing, een instrument dat heel duidelijk beschreven staat in het decreet. Dus heb ik een vraag aan u – en die vraag is u als minister ook door collega Groothedde verschillende keren voorgelegd – rond handhaving. Bevat het decreet van 2014, waarvan mevrouw Verhegge zegt dat ze er een vijftal jaar voor nodig hebben gehad om dat helemaal te implementeren in de sector – want het was een behoorlijke revolutie – voor u voldoende instrumenten om op te treden op een moment dat er tekorten in een initiatief worden vastgesteld? Of mankeren er dingen en kunt u dat dan concreet maken? Ik heb dit weekend dat decreet en de verschillende artikelen die te maken hebben met sancties nog eens nagelezen. Op basis van de casussen die de afgelopen weken in de media zijn gekomen, lijkt mij dat het decreet zeker voldoende instrumenten bevat om handhavend op te treden. Maar misschien vergis ik mij daarin, en dan laat ik me graag overtuigen.

Voorzitter, tot daar de eerste vragen in de eerste ronde.

De voorzitter: Dank u wel voor de punctuele vragen, collega Rzoska.

Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele: Mijnheer Beke, we zitten hier allemaal met de vraag of het vreselijke incident, het vreselijke overlijden van het kindje in 't Sloeberhuisje had kunnen worden vermeden. Dat is een van de belangrijkste vragen die we ons hier vandaag moeten stellen en waar we antwoorden op moeten krijgen. Ten tweede: hoe kunnen we ervoor zorgen dat de veiligheid kan worden gegarandeerd in elke crèche waar een bbrdje hangt dat ze de erkenning heeft gekregen van Kind en Gezin?

We hebben in de onderzoekscommissie al heel wat betrokkenen gehoord, maar keer op keer lijkt het er eerst sterk op dat alle alarmsignalen die er zijn geweest, pas echt zijn doorgedrongen op het moment dat het gaat over het overlijden van een kindje. Ik wil hier twee mails voorlezen die mij datzelfde gevoel geven, namelijk dat ook bij u de echte sense of urgency doorgedrongen is na het overlijden van het kindje in 't Sloeberhuisje. De eerste mail dateert van 17 februari, de dag nadat het kindje in het ziekenhuis werd opgenomen. Er is een medewerker die u op de hoogte stelt dat verslagen door de politie zijn opgevraagd. En u antwoordt: "Vraag is toch waarom, gezien alle antecedenten, er niet eerder is opgetreden?" De medewerker antwoordt: "Ik ben net klaar met de samenvatting. In een van de verslagen staat ook letterlijk 'schudden'. Geen mooi verhaal." Waarop u antwoordt: "Als dat zo is, is er toch nalatigheid. Dit is echt niet oké. Gaat een storm geven. Blijkbaar ook probleem met communicatie naar de ouders toe. Dat wil zeggen geen communicatie. Moeten alles via de pers vernemen."

Mijnheer Beke, uit de e-mails blijkt dat u zich de terechte vraag stelt of er inderdaad sprake is van nalatigheid bij Kind en Gezin. Maar de vraag rijst vandaag ook of u zelf nalatig bent geweest. U spreekt van vertrouwen in uw agentschap. Vertrouwen is zeer goed, maar u moet ook kritisch durven te kijken naar uw agentschap. Het lijkt er sterk op dat u ook alle alarmsignalen die er twee jaar lang geweest zijn, naast u hebt neergelegd en dat u de agentschappen enkel en alleen vertrouwd hebt en hen nooit gecontroleerd hebt of kritisch hebt gekeken naar hun werking. Want, mijnheer Beke, de lijst die Jeroen Bossaert u bezorgd heeft en waarop 't Sloeberhuisje stond, lag ook al twee jaar onder uw neus. Die is u bezorgd in februari 2020 na een intensief onderzoek van een journalist. Hij bekeek meer dan 2600 pagina's aan inspectieverslagen en heeft daaruit de crèches gehaald waar er ernstige incidenten waren van verwaarlozing, van grensoverschrijdend gedrag en van mishandeling, waarbij hij stelt dat er een laks optreden is door Kind en Gezin.

Uit een mail van zeven dagen na de mail die ik voorgelezen heb, blijkt dat u het in Keulen hoort donderen als het gaat over die lijst van Jeroen Bossaert. Als reactie op een persoverzicht dat u kreeg van uw medewerkers, schreef u in die mail: "Ik lees in Het

Laatste Nieuws dat Kind en Gezin in januari 2020 de zwarte lijst met 42 crèches heeft gekregen. Klopt dat? Wat hebben ze daarmee gedaan? Wij moeten die lijst ook gehad hebben, lees ik. Een mail van 28 februari 2020. Kan die mail opgesnord worden? Die lijst moet onmiddellijk gelegd worden naast de lijst van 44 die wij hebben gehad.” En dan: “Hoe kan Het Laatste Nieuws zo’n lijsten opstellen? Ik wil hier tegen de middag duidelijkheid over want dat is nog niet gedaan. Wouter.”

Mijnheer Beke, het is ongelooflijk dat u op dat moment helemaal uit de lucht valt bij een lijst, terwijl u nota bene in het debat in de plenaire vergadering naar aanleiding van het dossier zelf spreekt over een lijst van 40 crèches waar ernstige incidenten gebeuren. Het kan niet dat u op dat moment uit de lucht valt over een lijst. En als dat wel zo is, dan wil dat zeggen dat u al die alarmsignalen niet ernstig hebt genomen. Het kan niet dat u dan de vraag stelt of er een lijst is. Dat kan gewoon niet. Dat vind ik echt zeer, zeer stuitend.

Ik wil op verschillende zaken ingaan, mijnheer Beke. Ten eerste wil ik ingaan op de voorgeschiedenis van het negeren van die lijst van Jeroen Bossaert. Ten tweede wil ik ingaan op het bewust naast u neerleggen van het advies om externe experts mee een strikter handhavingsbeleid te laten uittekenen en ten derde op het negeren van de personeelsproblemen bij Kind en Gezin, bij Zorginspectie en de veel te hoge kindratio in de kinderopvang.

Ik ga beginnen met de lijst die u door de journalist bezorgd is. Omdat ik ervan overtuigd ben dat, als die lijst in februari 2020 ernstig zou zijn genomen, als men op de verschillende niveaus, op uw niveau, bij Kind en Gezin en bij Zorginspectie, die lijst van ocharme 40 crèches zou hebben herbekeken, ernstig zou hebben herbekeken, het niet anders kan – de collega’s hebben het ook al gezegd – dan dat ‘t Sloeberhuisje eruit zou komen als een initiatief waar er geen handhaving is opgesteld maar waar dat wel nodig was.

Op vrijdag 28 februari hebt u die lijst gekregen, en ook uw kabinet. Voor de rest zegt u heel duidelijk dat er een laks optreden is bij zeer ernstige klachten. De reactie van uw kabinet aan de journalist was toen: “Kinderopvang moet een veilige plek zijn voor jonge kinderen. Als op dat vlak problemen zijn, moeten we streng optreden. Dit kan gebeuren door Kind en Gezin, bijvoorbeeld met een schorsing. Maar ook een kinderopvangvoorziening kan zelf optreden, bijvoorbeeld door het ontslag van een medewerker. Ik heb zelf geen zicht op de concrete gevallen en ik ga hierover Kind en Gezin bevragen.” Het is hier al gevraagd – het lijkt me heel erg belangrijk – of op dat moment inderdaad de vraag is gesteld aan Kind en Gezin of ze die lijst hebben herbekeken, en zo ja, welke stappen zij naar aanleiding van die lijst hebben ondernomen.

Mevrouw Verhegge heeft hier vrijdag gezegd dat uw kabinet, ondanks het feit dat het dat zegt aan de journalist, nooit de vraag heeft gesteld aan Kind en Gezin wat er met die lijst gebeurd is. Mevrouw Verhegge zei vrijdag letterlijk: “Neen, daar is geen specifieke vraag rond gekomen. Wij hebben dat zelf gedaan op basis van de informatie die we toen hadden. Ik herhaal: wij hebben die 66 vastgepakt en gekeken of daar de nodige stappen in onze handhaving worden vastgenomen.” Als er wel een specifiek contact is geweest over die lijst, dan had ik graag geweten waar we dat kunnen zien en wanneer en waar precies u dat overleg over die lijst hebt gehad, want dat moet echt wel uitgeklaard worden.

Een klein jaar later, in december 2020, wordt het dossier van HLN waar die 41 concrete getuigenissen besproken worden, gepubliceerd en volgt er een debat in de plenaire vergadering over de onthullingen in die krant. Daar zegt u dus wel dat u weet hebt van de lijst van concrete gevallen. U zegt zelf: “Het gaat over 40 initiatieven op een totaal van 7000. Dat is minder dan 0,6 procent. Elke dag zijn er 112.000 kinderen die naar de kinderopvang gaan.” Daaruit blijkt wel duidelijk dat u weet hebt van een lijst met 40 concrete kinderopvanginitiatieven waar na ernstige incidenten geen correct handhavingsbeleid werd opgezet volgens de journalist. Op dat moment, mijnheer Beke, is vertrouwen goed, maar is een kritische kijk naar het werk van uw administratie toch wel

heel erg belangrijk, want het lijkt gedurende twee jaar lang dat het 'alles is oké' van de leidinggevende voldoende is om u gerust te stellen.

Ik kom tot het inschakelen van externe experts. Mij lijkt het dat u dat bewust twee jaar lang niet heb gedaan. Dat is ondertussen wel gebeurd. Pas na het overlijden van het kindje in 't Sloeberhuisje in maart 2022 werd het extern Comité van Toezicht opgericht, met externe experts. Maar dat is twee jaar lang niet gebeurd, ondanks heel duidelijke aanbevelingen van de kinderrechtencommissaris. Naar aanleiding van de publicatie van het dossier in HLN heeft de kinderrechtencommissaris, mevrouw Vrijens, u een brief geschreven. Daarin uit ze onder andere haar verontwaardiging over de lange doorlooptijden. Ze zei dat ze ook soortgelijke klachten had ontvangen en dat ze u adviseert om werk te maken van een straffer handhavingsbeleid. Er is een overleg in januari 2021 met de kinderrechtencommissaris en uw kabinet, waar de duidelijke aanbeveling gegeven is om externe experts in te schakelen om een strikter handhavingsbeleid uit te tekenen. Mijnheer Beke, ze gaat die boodschap verschillende keren herhalen. Op 12 februari herhaalt ze heel duidelijk: "Met dit schrijven wil ik graag mijn hoofdboodschap onder uw aandacht brengen." – Hoofdboodschap. – "Vanuit het belang en de rechten van baby's en peuters in de kinderopvang vraag ik om een werkgroep met interne en externe experts op te richten. In een context waarin het evenwicht tussen aanbod aan kinderopvang en nood aan kinderopvang onder druk staat, is het vanuit het belang van de betrokken baby's en peuters noodzakelijk" – noodzakelijk – "om extra ogen en oren aan boord te halen."

Mijnheer Beke, het is hier al verschillende keren gegaan over experts en expertenteams. Maar noch het handhavingsteam, noch het multiteam, noch het vragen van advies aan het VECK beantwoordt aan deze aanbeveling van de kinderrechtencommissaris. Waarom hebt u op dat moment zich niet bevraagd waarom het belangrijk is om externe experts in te schakelen? Waarom hebt u dan niet een extern expertenteam ingeschakeld, opgezet? Waarom bent u daar niet mee begonnen, maar bent u daar pas mee begonnen na het overlijden van het kindje?

Mijnheer Beke, het lijkt dat dat bewust gebeurd is. Want er is een mail van mevrouw Verhegge aan uw kabinet van 28 april 2021 waarin zij input geeft voor het overleg van het kabinet met het Kinderrechtencommissariaat. Daarin zegt zij: "Ik voel geen nood om daarnaast nog zware expertencommissies in het leven te roepen. Smiley. Maar raadgevend comité is voor mij belangrijk kanaal." En verder: "Ik zou de vier lijnen liefst nog niet gedetailleerd aan de kinderrechtencommissaris meegeven maar vooral benadrukken dat jullie weten dat Opgroeien hier sterk op aan het werken is." En wat doet u met zo een mail? U gehoorzaamt en u zegt gewoon aan de kinderrechtencommissaris dat er werk wordt gemaakt van haar adviezen, dat er een specifiek team voor handhaving wordt opgezet, dat er van alles gebeurt, maar niet dat u niet ingaat op die heel duidelijke vraag, op de hoofdboodschap van de kinderrechtencommissaris om externe experts in te schakelen. Vervolgens wordt het parlement om de oren geslagen met antwoorden over expertenteams, over multiteam, over handhavingsteam, maar, mijnheer Beke, op geen enkel moment zegt u duidelijk gewoon eerlijk waar het op staat: we gaan nu geen externe experts inschakelen. Een heel jaar lang in 2021 – december 2020, januari 2021, maart 2021, februari 2022, 8 maart 2022 – blijft u spreken over expertenteams, maar op geen enkel moment zegt u duidelijk dat u niet ingaat op de vraag om externe experts in te schakelen. Mijn vraag: hebt u bewust een jaar lang onduidelijkheid gecreëerd over het al dan niet inschakelen van externe experts? Hoe komt het in godsnaam dat u daar niet op ingaat, maar pas na de vreselijke gebeurtenissen in 't Sloeberhuisje?

Mijnheer Beke, het is hier al een paar keer gegaan over de besparingen, de chaos en de personeelsproblemen zowel bij Kind en Gezin, de klachtenbehandelaars als bij Zorginspectie. Ik heb getuigenissen gehoord van verschillende klachtenbehandelaars van Kind en Gezin die spreken over heel hoge werkdruk, over chaos, over zelfsturende teams die niet werken, over verouderde IT. Zij beschrijven eigenlijk waarom zij hun werk niet deftig kunnen doen: door besparingen, doordat er geen geld is voor een deftig IT-systeem,

doordat er geen geld is voor extra personeel. U hebt daarjuist gezegd dat u zulke signalen nooit hebt gehoord van uw leidinggevende daar. Maar ik vraag me ook af of u zich daar zelf over hebt bevraagd. Als u twee jaar lang hoort dat er problemen zijn bij de kinderopvang, hebt u dan gevraagd of het team inderdaad goed werkt? U had gewoon cijfers kunnen aanvragen: cijfers van ziekte-uitval, personeelsverloop, van de workload aan kinderopvanginitiatieven die ze moeten volgen. U had zelf die cijfers kunnen opvragen om een idee te hebben wat de situatie is in die teams die de klachten van de kinderopvang moeten behandelen.

Maar daarnaast is er vanuit Zorginspectie wel een heel duidelijke vraag geweest naar de nood aan extra inspecteurs, die toen niet gehoord is. Ze krijgen geen extra inspecteurs. Het strafste van allemaal is dat er bij die twee agentschappen eigenlijk nog gewoon opnieuw besparingen liggen te wachten. Uw Vlaamse overheid heeft beslist om bij het Departement Welzijn tegen 2020 nog eens 14 koppen te doen afvloeien, bij het agentschap Opgroeien, Jongerenwelzijn nog eens 10 koppen, bij het agentschap Zorg en Gezondheid nog eens 21 koppen, bij het agentschap Opgroeien regie, Kind en Gezin, nog eens 32 koppen. Hoe komt het, mijnheer Beke, dat u zich geen vragen stelt of het wel verantwoord is om bij Zorginspectie en bij Kind en Gezin nog eens koppen te laten afvloeien als er een jaar lang alarmsignalen zijn over de veiligheid in de kinderopvang? Hebt u zich ooit afgevraagd of de afgelopen koppenbesparingen een effect hebben op de dienstverlening van de mensen? Men kan niet eeuwig blijven besparen en denken dat die mensen er wel extra werkdruk kunnen bij nemen en tegelijkertijd deftig werk kunnen voorleggen.

Als laatste punt zijn er de signalen, keer op keer, over de veel te hoge kindratio. We horen experts zeggen dat dat geen gezonde situatie is, dat het zorgt voor risico's. En toch hebt u ingezet op extra plaatsen, wat inderdaad noodzakelijk is, maar negeert u die roep vanop het terrein naar een lagere kindratio om meer personeel op de werkvloer te hebben. Hoe komt het, mijnheer Beke, dat u daar nooit mee aan de slag ben gegaan? U zegt dat met het VIA 6-akkoord inderdaad 264 extra pedagogisch ondersteuners zijn ingeschakeld. Maar dat zijn geen mensen op de werkvloer, dat is geen verlaging van de kindratio. U zei dat het eigenlijk niet gaat over één op acht of één op negen, u zei in de plenaire vergadering dat het eerder gaat over één op zes. Bent u zich er wel van bewust dat er zich effectief een groot probleem voordoet van een veel te hoge kindratio in Vlaanderen?

Ik wil die vragen concretiseren. Wist u van de problemen, van de chaos, van personeelstekorten zowel bij Kind en Gezin als bij Zorginspectie? Als u de te lange doorlooptijden problematiseerde in het parlement, hebt u zich dan afgevraagd of er voldoende personeel is om te zorgen voor kortere doorlooptijden? Hebt u op dat moment gevraagd hoe het komt dat die lange doorlooptijden er zijn? Dan zou u ongetwijfeld gehoord hebben dat er te weinig personeel voor was. Hebt u zich bij al die alarmsignalen zelf bevraagd over het functioneren van die diensten en wat hebt u daarmee gedaan? Denkt u dat een volgende koppenbesparing bij die twee diensten noodzakelijk is? Bent u van oordeel dat het noodzakelijk is, ook voor de veiligheid in de kinderopvang, om de kindratio te verlagen? Dat was het.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord voor N-VA.

Freya Perdaens: Mijnheer Beke, met alle informatie waarover we beschikken, lijken er ons enkele problemen te zijn met de manier waarop de kinderopvang in Vlaanderen wordt opgevolgd. We hebben een hele hoop dossiers uitgespit, de collega's verwezen er al naar, en u had het daarnet in uw toelichting geregeld over het casusniveau. Het aantal dossiers dat de afgelopen weken werd aangehaald door de collega's en mezelf, maakt wel duidelijk dat het casusniveau wordt overstegen. Er is geen probleem met één specifieke kinderopvang of met het dossier van één specifieke kinderopvang en hoe dat is behandeld, maar het is groter dan dat.

Tijdens de toelichting van daarstraks sprak u over ongerustheid bij 't Sloeberhuisje, begin dit jaar. Toen u de informatie erover vernam en het dossier kreeg, was u ongerust. Er waren echter al veel eerder signalen, en niet alleen daar. Zoals ik zei, hebben we heel wat dossiers uitgespit: we hebben gegevens die teruggaan tot 2015 – dat is niet meer zo heel erg recent. Dan stel ik mij natuurlijk de vraag: ging er bij u, na alle vragen, alle artikels en de vele zaken die hier tijdens actuadebatten en dergelijke meer zijn gepasseerd, geen belletje rinkelen dat dit wel eens iets kon zijn? En ik vraag me af: waarom dan juist niet?

Bij de informatie die u opvroeg, merkte u ongetwijfeld ook dat dit een van de opvanginitiatieven was die een extra doorlichting kreeg na de artikelenreeks in 2020. Vrijdag verklaarde mevrouw Verhegge dat toen de correcte beslissing is genomen door niet in te grijpen met een dringende maatregel. Ik vroeg me af hoe u daartegenover staat. U hebt nadien het dossier bekeken, net zoals wij dat nadien hebben bekeken, en ik denk dat ik voor de voltallige onderzoekscommissie kan spreken als ik zeg dat wij het collectief oneens waren met mevrouw Verhegge toen ze vrijdag bevestigde dat er correct niet ingegrepen is in 2020. Ik vroeg me dus af wat uw mening was wanneer u dat hoorde.

U gaf zelf al aan dat u vragen had, dat er heel veel vragen bleven bestaan na het bekijken van het dossier. Uit het woelige actuadebat bleek ook dat iedereen met vragen bleef zitten. Er was daarnet al sprake van de lijst: eerst was er geen lijst, dan wel, ondertussen blijkt het een dynamische lijst te zijn en dan is er nog een andere lijst. Het maakt het er allemaal niet gemakkelijker op, natuurlijk. Ik denk dat 'overzicht' een van de elementen is die we kunnen meenemen.

Het is één zaak dat u niet micromanaget, maar wanneer u als minister vragen hebt bij de werking of bij specifieke zaken uit een bepaald agentschap onder uw bevoegdheid, is het dan niet aan u om die antwoorden op te vragen? Ik zie dat persoonlijk niet als micromanagen. Hebt u die antwoorden gevraagd? En hebt u ze dan niet gekregen? Of hebt u de vragen niet gesteld? We hebben wel mails van uw kabinet met het agentschap Opgroeien, maar hebt u, aangezien u de ernst van de situatie misschien inschatte, niet gewoon de telefoon genomen en gezegd: 'Kom eens naar mijn bureau en leg dit uit, want ik denk dat er iets mis is'? Is er een dergelijk contact geweest, iets dat blijkt geeft van een sense of urgency, als ik heel erg concreet mag zijn?

Ik blijf heel even bij 't Sloeberhuisje. U haalde aan dat u die gegevens hebt opgevraagd in 2022. U haalde ook al aan dat er een herscreening was van dat dossier in 2020 en dat er toen werd geoordeeld dat er niets mis was. We weten ondertussen uit het dossier dat er toen al heel wat mis was. Deed u dat overigens ook bij de andere dossiers die tussen 2020 en 2022 werden aangekaart door de pers? Of hebt u alleen het dossier van 't Sloeberhuisje volledig opgevraagd en uitgespit? Indien dat het enige dossier was dat u wel bekeken hebt: waarom juist? U gaf aan dat u niet micromanaget, maar ik vraag me af waarom u dan uiteindelijk wel de beslissing hebt genomen om dit dossier – en andere dossiers, indien dat het geval was – uit te gaan pluizen.

Ik vraag me ook af wanneer u zich realiseerde dat het probleem groter was dan één kinderopvang of dan één dossier dat u hebt gezien, als u zich dat realiseerde althans. Waar situeert het probleem zich volgens u? We hebben die dossiers de afgelopen twee maanden uitgeplozen, en heel wat collega's hebben de kinderopvang de afgelopen jaren in totaliteit uitgeplozen en opgevolgd. Ik ben misschien nog het minst onderlegd om aan te geven dat er volgens mij diepgaandere problemen zijn, maar u, als bevoegd minister, moet ongetwijfeld toch een heel diepgaand begrip hebben van de situatie, van de kinderopvang en dus ook van de problematiek die zich afspeelt.

Afgezien van het in het leven roepen van extra overlegorganen en -momenten vroeg ik me ook af of u nog andere, heel concrete, instructies hebt gegeven. Het werd daarnet bijvoorbeeld al aangehaald: werd er nu wel of niet gevraagd om strenger op te redenen? Wordt er nu wel of niet sneller gehandhaafd? Wordt er wel of niet eerder overgegaan tot

dringende maatregelen in plaats van te vragen om een plan van aanpak, een aanmaning tot een plan van aanpak en dergelijke meer? Was dat een instructie of niet?

U startte in 2022 een tweewekelijks overleg met het agentschap Opgroeien om probleem dossiers op te volgen. Dat is misschien een beetje micromanagen. Desalniettemin kan ik me voorstellen dat het een nodige stap was. Maar waarom deed u dat in 2022 en niet in 2020, wanneer deze dossiers voor het eerst werden gesignaleerd? Ik zit zelf niet als vast lid in de commissie Welzijn, maar ik ben door alle verschillende vragen om uitleg gegaan die vanaf toen al zijn gesteld, en het is niet zo dat dit probleem toen nog niet aanhangig werd gemaakt. Ik vraag me dus af wat twee jaar wachten deed. Ik begrijp – ik denk dat iedereen dat begrijpt – dat er een zekere crisis was, maar het ene mag het andere niet uitsluiten.

Tot slot nog twee vragen. Ik vraag mij af wat u beoogde te bereiken met het opstarten van het multiteam, handhavingsteam en Comité van Toezicht – een veelheid aan extra organen – en of zij doen wat u beoogde. Dienen zij hun nut nu? Zij zijn nu actief, heeft het in het leven roepen van die organen het beoogde effect?

Dat was mijn laatste vraag, voorzitter. Alvast bedankt voor uw antwoorden, mijnheer Beke.

De voorzitter: Dank u wel.

Collega Malfroot heeft het woord voor het Vlaams Belang.

Ilse Malfroot: Mijnheer Beke, intussen bent u geen minister meer, en terecht, maar goed ook. Dat is niet vanwege de crisis in de kinderopvang, maar wel vanwege een slechte peiling. U bent onder de grote druk bezweken en hebt beslist om ermee te stoppen.

Uw beleid was er een van blunders. Dat blunderbeleid heeft zich niet alleen beperkt tot de kinderopvang, we zagen het ook in de rusthuizen, bij de gehandicaptenvoorzieningen, in de integrale jeugdhulp en noem maar op. Het is ook duidelijk geworden dat u te weinig en te traag hebt gehandeld na de feiten die aan het licht zijn gekomen in HLN. U hebt nauwelijks ingegrepen, zelfs toen die dossiers aan het licht werden gebracht en ook door u onderzocht dienden te worden.

Ik zal niet alle vragen van de collega's herhalen, want ik denk dat zij al zeer diep en grondig zijn ingegaan op de zaken die fout zijn gelopen, zoals de verkeerd gelopen communicatie en de lijsten die niet duidelijk waren. Dat brengt me toch even, heel kort, terug bij de lijsten. Ik vraag me eigenlijk af of u ervan op de hoogte was dat er zoveel fouten zaten in de rapportering van Kind en Gezin. We hebben hier vorige vrijdag immers van mevrouw Verhegge moeten horen dat die lijst niet correct was. Toen we de informatie dan zelf hebben vergeleken, hebben we in de onderzoekscommissie met z'n allen kunnen vaststellen dat de informatie en de rapporten die wij kregen niet betrouwbaar zijn. Ik stel me dus wel de vraag: wist u dat die informatie niet betrouwbaar was? En hoe kunt u zich focussen op de rapportering die u kreeg van mevrouw Verhegge, als u wist dat die zaken niet betrouwbaar waren?

Doorheen het onderzoek is ook aangetoond dat u vermoedelijk te veel vertrouwen hebt gehad in mevrouw Verhegge, de topvrouw van het agentschap Opgroeien. Dat werd vorige week ook duidelijk, toen bleek dat zij belangrijke informatie niet heeft meegedeeld aan huidig minister Crevits. Mijn vraag is dus: vindt u dat zij u correct heeft geïnformeerd? Vindt u op dit ogenblik, na alles wat u weet en alles wat al duidelijk is geworden in de onderzoekscommissie, dat zij nog een waardig leidend ambtenaar is voor het agentschap Opgroeien?

De nalatigheid waar ik het hier al over had, gaat eigenlijk veel verder dan alleen 't Sloeberhuisje. Zowel uit de communicatie als uit alle documenten die we hebben

ontvangen, kunnen we immers opmaken dat u niet goed hebt gehandeld. Wat mij vooral bijblijft, zijn een aantal uitspraken die niet alleen ouders hebben geraakt, maar die vooral de kinderopvangsector zwaar hebben geraakt. Wij hebben u een aantal keer belangrijke vragen gesteld en u hebt een aantal keer – laat mij zeggen – vreemde reacties gegeven. Ik neem u even terug mee in de tijd: op 12 oktober 2021, de Dag van de Kinderopvang, hadden wij een interpellatie aan u en toen hebt u, naar mijn mening, toch wel wat gelachen met de mensen uit de kinderopvangsector, vooral dan met het personeel, toen zij aankwaamen dat de druk waaronder ze werken bijzonder hoog is.

Ik zal beginnen met wat u toen hebt gezegd: “Laat me beginnen met me aan te sluiten bij de woorden van appreciatie die hier door de verschillende collega’s uit het parlement naar voren zijn gebracht voor het werk dat de kinderbegeleiders elke dag opnieuw verrichten voor meer dan honderdduizend kinderen in Vlaanderen. Meer dan een op de twee kinderen in Vlaanderen worden elke dag opnieuw opgevangen in de kinderopvang. Het aantal begeleiders is de voorbije tien jaar met 250 procent gestegen. Het aantal mensen dat werkt in de kinderopvang, is de voorbije tien jaar met 250 procent gestegen. Dat zijn dus ongelooflijk veel mensen, die elke dag opnieuw het beste van zichzelf geven om met grote geborgenheid en toewijding de kinderen, onze toekomst, zorg te kunnen geven.

Wil dat zeggen dat we niet voor een aantal grote uitdagingen staan? Jawel. Er zijn veel vragen gesteld en ik zal daar ook op antwoorden. De mensen ervaren in de kinderopvang – net zoals in de andere zorg- en welzijnssectoren, maar uitgebreider nog in het hele beroepsveld – een hoge werkdruk. We zien ook in andere landen dat medewerkers het werk in zorg en welzijn vaak als belastend ervaren. Kinderopvang is daarop geen uitzondering, integendeel.

Werkdruk kan vele oorzaken hebben: te weinig tijd, middelen of mensen, het werk sluit niet aan bij het opleidingsniveau of de ervaring van de werknemer, de verantwoordelijkheden worden als te zwaar ervaren, er zijn technische mankementen, conflicten op de werkvloer of met een leidinggevende, een reorganisatie, een onduidelijke taakomschrijving, vragen van klanten, van ouders die als te veeleisend worden ervaren, te weinig pauzes of vrije dagen, of te weinig tijd om ze te kunnen opnemen, thuisproblemen die veel aandacht opeisen.

En dan hebben we het nog niet over de impact van de coronacrisis. Wetenschappers geven aan dat de piek in de mentale crisis later komt dan de piek in de gezondheidscrisis. Vermoeidheid, gevoel van onderwaardering en gewoon ook nog vele gezondheidsproblemen liggen mee aan de basis van een verhoogd stressniveau, waarmee mensen thuis en op het werk kampen.

Werkdruk is complex, en meestal is het een combinatie van factoren. Arbeidspsychologen geven aan dat als mensen dat gevoel gaan delen – ‘Ervaar jij ook zoveel werkdruk? Ja, ik heb het ook lastig.’ – ze zich bevestigd voelen en al snel de indruk ontstaat dat iedereen hetzelfde voelt.”

Het is vooral die laatste uitspraak, mijnheer Beke, die de sector toch pijn heeft gedaan. Zeker in tijden van corona, wetende dat net de kinderopvangsector dag in dag uit is blijven werken onder moeilijke omstandigheden, hebt u hen met die uitspraak – het feit dat het een algemeen gedeeld gevoel is – op dat gebied geschoffeerd.

Wat de sector u ook kwalijk heeft genomen, is de uitspraak die u recent nog hebt gedaan, in het actuadebat in februari, als ik me niet vergis. Dat was de uitspraak dat de trap 2a-voorzieningen voor de beste kwaliteit zorgen. Dat was een slag in het gezicht voor vele kleine zelfstandige uitbaters, die zich ook dag in dag uit inspannen om te zorgen voor de beste kwaliteit en de beste zorg voor de baby’s en peutertjes. U hebt die conclusie getrokken, maar zowel van mevrouw Moykens als van mevrouw Verhegge hebben wij vernomen dat er binnen de trap 2a-voorzieningen geen of nauwelijks inspecties

plaatsvinden. De vraag blijft dus: hoe kunt u dat weten als u dat niet meet? Hoe kunt u zo'n uitspraak doen, die de sector zo hard en zo diep heeft geraakt?

U hebt doorheen de tijd ook nooit moeite gedaan om te begrijpen waarom de sector ontevreden is. De sector kwam vroeger nooit op straat, maar onlangs zijn ze zelfs tot drie keer toe op straat gekomen. U weet dat zij dat nooit zouden doen, omdat ze plichtsbewust zijn en de ouders niet in de steek willen laten, maar het water staat hen zo aan de lippen dat ze onlangs nog op straat zijn gekomen.

U blijft verwijzen naar het VIA 6-akkoord en u blijft het verdedigen. U bleef ook verdedigen dat u goed werk deed. Ik vraag me dan af: bent u er nu nog altijd van overtuigd dat u goed werk hebt gedaan? Als wij immers kijken naar de evolutie waar we nu door gaan, dan zien we dat het ene personeelslid na het andere uitvalt. De ene opvang na de andere sluit. En waarom sluiten ze nu? Ofwel worden ze gesloten, ofwel sluiten ze gewoon zelf, omdat ze de heksenjacht die momenteel tegen hen wordt gevoerd, niet willen. Ze willen niet meer dat de procedures of de regelgeving verkeerd worden geïnterpreteerd of toegepast. U hebt uw decreet immers ook niet correct opgevolgd. Samen met uw topvrouw hebt u eigenlijk veel meer op uw geweten dan enkel Billie. Het gaat hier immers niet alleen over Billie, het gaat hier ook over andere kindjes die hun leven hebben moeten laten. Die situaties hadden kunnen worden voorkomen als u niet zo nalatig was geweest. Als u goed had gehandhaafd en beter had opgevolgd, dan hadden herhaaldelijke zaken zich niet kunnen voordoen.

Mijnheer Van Loo, de opdrachthouder – u hebt daarstraks ook verwezen naar zijn actieplan – zei een aantal weken geleden zelf dat hij niet zal terugkijken naar het verleden. Mag ik dan vragen wat u eigenlijk verwacht van die audit? Wat was de opdracht precies? Wat zal er volgens u uit die audit komen? Denkt u ook dat we samen met Audit Vlaanderen zullen kunnen vaststellen dat uw handhavingsbeleid een flop was? Dat het onbetrouwbaar was, aangezien de gegevens waarover u beschikte, en waar wij nu ook over beschikken, onbetrouwbaar zijn? Wat denkt u nu eigenlijk zelf over die audit?

Verder heb ik, net zoals de collega's, in het dossier kunnen vaststellen dat u de vragen die u kreeg van zowel de journalist als andere partijen, alsook van Zorginspectie, eigenlijk niet au sérieux nam. Ik stel me dan de vraag of u eigenlijk wel door had hoe ernstig de crisis in de kinderopvang was.

Verder zou ik ook graag van u willen horen of u nu zelf vindt dat u die crisis goed hebt aangepakt. Hebt u de veiligheid van de kinderen vooropgesteld en centraal gesteld?

Dat was het voor de eerste lichting vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er nog mensen in deze ronde het woord willen nemen. Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels: Ik zou eerst even willen ingaan op wat collega Malfroot bij het begin van haar betoog zei. U wreef ex-minister Beke een wanbeleid aan, maar daar wil ik toch niet helemaal mee akkoord gaan. Zo geeft u het voorbeeld van de rusthuizen tijdens corona, maar ik herinner me toch heel goed dat toenmalig minister Beke een van de eerste ministers was die daadkrachtig iets in handen nam, namelijk het sluiten van de rusthuizen. Er werd toen van alles naar zijn hoofd geslingerd, om nadien nog eens naar zijn hoofd te slingeren dat hij veel te laat was met die strenge maatregelen. Ik ga akkoord dat er fouten zijn gebeurd, ook hier in dit dossier, maar een beetje correctheid mag natuurlijk ook wel. Dat wilde ik toch aangeven ter verdediging van de voormalige minister.

Mijnheer Beke, zonder voorbarige conclusies te trekken, denk ik dat het ondertussen wel duidelijk is dat er heel wat vragen rijzen rond het agentschap Opgroeien. Tijdens het laatste jaar, 2021 dan, werden er heel wat initiatieven opgericht. Zo hebben we het gehad over

het multidisciplinair team en het handhavingsteam. Mijn vraag is hoe het komt dat dat pas in 2021 gebeurde en niet al veel eerder? Het decreet is er sinds 2014, en ik sta er eigenlijk van verstand dat zulke initiatieven pas zo laat zijn opgericht. Volgens mij waren er vroeger al, dus ook voor corona, bepaalde noden die daar aanleiding toe hadden kunnen geven. We halen corona soms aan, en ik heb uiteraard respect voor de omstandigheden waarin iedereen toen heeft moeten werken, maar omdat ik vind dat er voordien ook al tekenen waren, vind ik niet dat we dat als een excuus moeten nemen. In elke organisatie en elke administratie zijn er prioriteiten die altijd moeten worden gesteld, ongeacht welke crisis. Daarrond moeten dan ook verantwoordelijkheden worden genomen en men moet het durven zeggen en toegeven wanneer er fouten zijn gemaakt.

U hebt ook gezegd dat het altijd mensenwerk is en dat niemand onfeilbaar is, en daar sluit ik me absoluut bij aan. Men mag zich echter ook niet verstoppen achter procedures, zeker niet als die procedures niet blijken te werken, en ik heb het gevoel dat het agentschap dat wel doet. Graag krijg ik dus uw advies daarover. Het is een vraag die door de collega's ook al is gesteld, op andere manieren. Als procedures werken is dat prima, maar als men voelt dat ze niet werken, moet men het heft in handen nemen en iets anders doen, in plaats van zich erachter te verstoppen.

De audit is ook al een paar keer aan bod gekomen. Ik ken de timing eigenlijk een beetje: u hebt in een van uw antwoorden op vragen om uitleg aangegeven dat die tegen de zomer zal worden opgeleverd. Natuurlijk staat de audit misschien ook wel wat in relatie met deze onderzoekscommissie, dus ik vroeg me af: wat is de huidige timing omtrent de oplevering ervan?

U bent geen minister meer en kunt de zaken nu ook wel wat op afstand bekijken. Ik vraag me dus af wat uw conclusies nu zijn. Wat is nu uw visie over de volgorde van aanpak die er was en die er misschien zou moeten zijn? Wat is nu uw visie op het inzetten op preventie versus de handhaving? Wat zijn uw adviezen aan uw opvolger, minister Crevits, op basis van de zaken waar het voor u een beetje is misgelopen? Hoe kijkt u daar nu naar en wat adviseert u dan aan minister Crevits?

Een andere vraag betreft een antwoord op een vraag om uitleg, waarin u stelt dat u vindt dat het agentschap Opgroeien minder afhankelijk zou moeten zijn van Zorginspectie bij ernstige gebeurtenissen. Mijn vraag hier is gewoon wat u precies bedoelde met die zin. Hoe ziet u dat precies?

Dan is er nog een laatste zaak, over het IT-gegeven. Collega Schryvers is daar eigenlijk uitgebreid op ingegaan. Een IT-systeem is natuurlijk altijd handig, maar kan op zich geen reden zijn dat er onvoldoende alertheid zou zijn voor knipperlichten, vind ik persoonlijk. Ik heb een beetje het gevoel dat het ook weer als een excuus zal worden gebruikt, en ik ga er niet mee akkoord: dat vind ik veel te kort door de bocht. Alle signalen die er waren, waren heel duidelijk. Of men nu een IT-systeem heeft dat voldoet aan bepaalde feiten of niet, men weet wat een IT-systeem kan en wat het niet kan. Er wordt bijvoorbeeld gezegd dat het raar is dat er geen dashboard was, waarbij allerlei knipperlichten duidelijk werden of waarbij er groene, rode en oranje systemen waren om een overzicht te hebben. Maar als dat niet via het IT-systeem kan, moet het gewoon op een andere manier. Er zijn andere manieren om zo'n dashboard te realiseren. Hier wil ik toch even het volgende benadrukken: ik ga ermee akkoord dat het IT-systeem waarschijnlijk moet worden vernieuwd, en dat zult u misschien ook wel aangeven in uw antwoord, maar het mag voor mij geen excuus zijn dat bepaalde knipperlichten niet zijn afgegaan en zeker niet zijn opgevolgd.

De voorzitter: Dank u wel.

Mijnheer Beke, een commissielid zei dat de stukken die ons als commissie bezorgd zijn niet altijd gemakkelijk te lezen waren, en dat kan ik eigenlijk bevestigen. Sommige zaken die we hebben gekregen, waren een puinhoop om in te gaan zoeken. Als ik dan verder

kijk, en ook de afgelopen zittingen bekijk, werd dat eigenlijk bevestigd. Ik kan het eigenlijk heel kernachtig weergeven: op een bepaald moment ging het over aantallen – die lijsten weer – 41, 44, 60, 102, en dan kwam erbij dat er nog 6 extra waren. Die 6 extra bleken er dan echter 12 te zijn, en dan ontstond er in de hele commissie de vraag: waarover hebben we het nu? Ik stel vast dat heel wat commissieleden doorgegraven hebben in die stukken en ik durf toch zeggen dat hier wel wat expertise in de zaal zit, maar zelfs na alle stukken, mails en zo verder te lezen, konden wij niet meer zeggen welk dossier welk was. Op het moment dat we dan in de besloten zitting – en ik ga niet in detail – vragen stelden over bepaalde dossiers, werd gezegd dat die een ander nummer hadden gekregen en we op een andere lijst moesten kijken, maar welke lijst was het dan? Op de vraag of initiatieven nog open waren, werd geantwoord: “We hebben alle lijsten, het staat nergens nog op, dus het is nog open.”

Dat was voor mij, ook als voorzitter van deze commissie, toch wel een signaal over de dossieropvolging. Alle stukken die we hebben gekregen, brachten volgens mij eigenlijk goed naar buiten hoe alles wordt georganiseerd – of niet wordt georganiseerd.

We zijn nu juni 2022 en ik heb u, samen met de collega's, de eerste vraag gesteld in februari 2020. Ik heb uw antwoorden toen goed beluisterd, en telkens opnieuw zei u dat de procedures werden gevolgd. Tijdens de laatste plenaire vergadering zei u echter: “Dit zijn de antwoorden die ik heb gekregen, meer kan ik u niet zeggen.” Ik zit eigenlijk met de vraag of u op dat moment – maar ook vroeger, toen wij u als parlementsleden, meerderheid en oppositie, vragen stelden – zelf niet boos werd en zich niet afvroeg: ‘Het kan nu toch niet dat u mij niet meer kunt zeggen dan dat?’. Op welk moment kreeg u dat gevoel als politicus, maar ook als mens? Stukken worden u aangeleverd, door uw kabinet en uw administratie. Wanneer zei u: ‘Het kan toch niet dat ik niet meer antwoorden kan geven dan dit, dat we niet meer hebben dan dit?’ Ik heb zelf op een kabinet gezeten. Als de vraag wordt gesteld hoeveel probleemdossiers er zijn en het antwoord is ‘dat hangt ervan af’, waar hangt het dan van af? Op welk moment kreeg u dat gevoel? Dat is het eerste wat ik nog naar voren wilde brengen.

Ten tweede hebben een aantal collega's ook verwezen naar de regelgeving, en ik sta nog altijd een beetje versteld. Niet alleen van het decreet dat werd bovengehaald – er moet iets worden aangepast –, maar ook van het besluit. In artikel 5 van het besluit staat: “Het agentschap” – het agentschap Opgroeien – “kan in volgende gevallen beslissen om een vergunning te schorsen: 1° als een inbreuk op de vergunningsvoorwaarden op korte termijn weggewerkt kan worden” – daar is veel over gesproken, maar ten tweede ook “uit voorzorg, als er ernstige indicaties zijn dat er een inbreuk is op de vergunningsvoorwaarden en dat daardoor de veiligheid en gezondheid van de kinderen in het gedrang komen” en “3° als de organisator het toezicht op de vergunningsvoorwaarden verhindert”. Dat staat al gespecificeerd in het besluit. Na lezing van het decreet van vandaag en dat besluit ben ik nog altijd op zoek waarom er dan wordt gezegd: ‘We kunnen niet optreden.’ Zeker als de collega zou zeggen: toen niet en vandaag wel. Bent u ook van de overtuiging dat er nog iets moet wijzigen aan de regelgeving als we dat zelfs al hebben?

Dat zijn eigenlijk de twee zaken – het zijn er twee, want ik heb er twee samengenomen – die ik u toch nog heel concreet wilde voorleggen.

Ik kijk nog even in de zaal, ik zie geen verdere vragen. Dan geef ik u graag het woord, mijnheer Beke, om te antwoorden op de vragen, die op een aantal vlakken punctueel waren. Als het kan graag ook zo duidelijk mogelijk antwoorden in het licht van onze onderzoekswerkzaamheden. Dank u wel.

Wouter Beke: Dames en heren parlementsleden, dank u wel voor de vele vragen. Ik zal proberen zo systematisch mogelijk te antwoorden. Soms zal ik een aantal interventies samennemen, omdat ze uiteindelijk dezelfde vraagstelling betreffen. Dat lijkt mij het gemakkelijkste om te werken.

Om te beginnen, collega Rzoska, ben ik geen historicus, maar een sociale wetenschapper. Maar ik heb in de politieke wetenschappen wel een doctoraat geschreven over de geschiedenis van de christendemocratie, vandaar misschien. En ik heb hier een eed moeten afleggen dat ik de waarheid zou vertellen, dus dat is de waarheid. Dat is bij dezen al rechtgezet.

Collega Schryvers en andere collega's, uw eerste vragen en tussenkomsten gingen over de IT-problematiek, de informatiedoorstroming en wanneer de knipperlichten aanspringen. Dat is een belangrijke vraagstelling. Het eerste punt is eigenlijk ook een van de laatste punten die u naar voren hebt gebracht, voorzitter: hoe kom je tot een goede dossieropbouw? Daar is werk aan. Naar aanleiding van de gebeurtenissen, het overlijden in 't Sloeberhuisje, ben ik inderdaad in het dossier gedoken. Ik heb moeten vaststellen dat ik niet onmiddellijk alle informatie had en dat het een heel gepuzzel was alvorens ik de juiste informatie kon bijeenkrijgen. Het is ook niet voor niets dat we nadien aan Leo Van Loo, die vanuit zijn basisopdracht rond IT heel wat ervaring heeft, hebben gevraagd om opdrachtouder te zijn, omdat die informatie-uitwisseling, informatiedoorstroming, dossieropbouw en informatieopbouw belangrijke punten zijn.

Is dat in het verleden aan bod gekomen? Neen. We hebben in het verleden, ook vanuit het agentschap Opgroeien, bijvoorbeeld als we naar het relanceplan Vlaamse Veerkracht kijken, vragen gekregen waarop we zijn ingegaan, over de digitalisering van de jeugdhulp en de verdere informatisering van het groeipakket. We hebben in de Vlaamse Regering gevochten om daarvoor budgetten te krijgen en we hebben die ook gekregen. Maar als de concrete vraag is of ik rond de informatisering en het IT-systeem vragen heb gekregen vanuit de administratie en het agentschap, om extra middelen te krijgen om daar specifiek op in te zetten in het kader van handhaving, moet ik antwoorden dat dat niet het geval is geweest.

Collega Schryvers, u verwijst ook naar het stuurorgaan waar Leo Van Loo in plaats van Katrien Verhegge naartoe is gegaan. Dat is een orgaan van de topambtenaren, waar rond er politiek geen tussenkomsten zijn. Ik vermoed dat dat is gebeurd gezien de specifieke expertise die Leo Van Loo ook wat dat betreft heeft.

Collega Saeys, ik denk dat u ook die vraag rond IT hebt gesteld. Daar heb ik dan ook meteen op geantwoord.

Verschillende collega's zijn tussengekomen rond de werkdruk van de klantenbeheerders. Mevrouw Verhegge heeft hier gezegd dat de eerste stap een planlastmeting is. Die was gepland, maar is door corona uitgesteld. Omdat hier de indruk wordt gewekt dat ik afstand zou doen van het agentschap Opgroeien, wil ik benadrukken dat ik altijd in groot vertrouwen met het agentschap Opgroeien heb gewerkt, zoals ik ook in groot vertrouwen met het agentschap Zorg en Gezondheid, met het VAPH of met het departement heb gewerkt. Ik zou niet weten hoe ik dat als minister anders zou moeten doen. Ministers komen en gaan, maar administraties blijven bestaan. De geschiedenis, de historiek van dossiers, de opbouw daarvan, zit dáár, niet bij een minister. Zo werkt het.

Dus ja, ik ben vertrokken vanuit vertrouwen. Ik ben vertrokken vanuit vertrouwen, zoals ik dat ook met andere dossiers heb gedaan. En voor een minister van Welzijn zijn er nagenoeg geen andere dan urgente dossiers. Of het nu gaat over prioriteitengroep 1, personen met een beperking en het oplossen van de wachtlijsten, of het gaat over vaccineren en andere zaken, je tekent beleidsmatige kaders uit, en dan gaan die agentschappen, die departementen en administraties daarmee aan de slag. En wanneer men dan zegt dat men een probleem heeft, dan bestudeer je dat probleem. En als je het eens bent met dat probleem, dan ga je daarmee naar de regering. Ik denk dat collega Rzoska mij die vraag heeft gesteld. In juni 2020 heeft mevrouw Moykens mij inderdaad gezegd dat ze een probleem had met Zorginspectie. Ze zei dat ze een personeelsplan had

omdat ze extra volk nodig had. Ik ben daarmee naar de regering gegaan. U kunt het mij en de regering kwalijk nemen dat de regering daar toen niet op ingegaan is. Ik heb dan nadien via de sociale Maribel – het ging toen over de vraag van achttien bijkomende mensen – zelf oplossingen gezocht. Ik ben daar een jaar later mee naar de regering gegaan en toen zijn er uiteindelijk negen vte's aan toegevoegd.

U kunt mij voor de voeten gooien waarom ik signalen niet heb opgepikt en wat ik daarmee heb gedaan. Maar ik kan u zeggen dat, als het gaat over werklast, er vanuit het agentschap Opgroeien daarover tot op dat ogenblik geen vraag werd gesteld. Maar nogmaals, ter vergoelijking: het agentschap Opgroeien – net zoals de andere agentschappen, maar zeker het agentschap Opgroeien – heeft in die coronaperiode ongelooflijk werk verzet. Mevrouw Malfroot, u hebt daar terecht naar verwezen. En was er geen coronaperiode geweest, dan was er waarschijnlijk al een werklastmeting uitgevoerd. En dan waren we met de conclusie van die werklastmeting ook naar de regering gegaan om te bekijken of we daar overeenstemming zouden weten te vinden. Dat heb ik begin dit jaar gedaan, toen het agentschap Zorg en Gezondheid met een personeelsplan (PEP) is gekomen en heeft gezegd dat ze extra mensen nodig hadden 'for crisis preparedness' rond milieu en infectieziekten. Herinner u de onderzoekscommissie rond PFOS. Daar heb ik dan ook voor gezorgd. Er zijn 46 mensen bij gekomen.

Ik heb dus telkens gevochten voor de agentschappen en de departementen wanneer er dossiers waren. En heb ik altijd voor 100 procent mijn slag thuisgehaald? Neen. Dat kan ik niet zeggen. Maar ik heb toch aan de helft van de vragen en behoeften van Zorginspectie kunnen beantwoorden via de sociale Maribel. Als het gaat over Zorg en Gezondheid zijn er 46 vte's bij gekomen. Dat zijn geen gemakkelijke discussies in de schoot van de regering, maar dat zijn wel de zaken die we hebben gerealiseerd. Dat hebben we gedaan.

Collega's, de solidariteit binnen de agentschappen en het departement is bijzonder groot geweest. Hier is al vaak verwezen naar de mail van 28 februari 2020 van Jeroen Bossaert. Ik kom daar straks nog op terug. 28 februari 2020: als ik mij niet vergis, was dat de dag waarop ik formeel te horen kreeg dat we allicht twee dagen later de bevestiging zouden hebben van de eerste besmetting op onze bodem. Op 1 maart is dat ook zo gebeurd en hebben wij samen met minister Maggie De Block een persconferentie gehouden. Toen heeft die pandemie definitief voet aan de grond gekregen. Op dat ogenblik waren we ook nog wel met andere zaken bezig. Ik verwijs naar de problematiek rond de bescherming en de problematiek van de mondmaskers. Het was op die dag dat ik de brief kreeg van minister De Block waarin ze zei wat de federale overheid moest doen en wat de regionale overheden moesten doen. We waren alles in stelling aan het brengen omdat het virus ons land had bereikt. Twee dagen later werd dat bevestigd.

En ja, veel van onze aandacht is daarnaartoe gegaan. De solidariteit tussen het departement en de agentschappen was bijzonder groot. Het departement is het agentschap Zorg en Gezondheid bijgesprongen. Opgroeien en alle verschillende departementen en agentschappen hebben een zeer grote solidariteit aan de dag gelegd, omdat het pompen of verzuipen was, op vele vlakken. Er waren besmettingen in de woonzorgcentra. Het druppelde door in de kinderopvang. De scholen gingen dicht, maar de kinderopvang ging niet dicht. Vandaag blijkt dat allemaal te zijn vergeten.

En ja, wij hebben toen gezegd dat de eerste prioriteit was dat de kinderopvang zou openblijven. Ik vraag me af wie van jullie iets anders zou hebben gedaan. Er moesten supportteams worden opgericht. Er waren alle mogelijke vragen. We moesten bekijken hoe we zouden omgaan met de respijtdagen. Er werden in die periode vele vragen gesteld in dit parlement. Hoe gaan we daarmee om? Hoe zullen we dat nu specifiek organiseren? Hoe zullen we dat regelen? Wat zijn de verschillende fasen?

Twee maanden later, in mei, kondigde premier Wilmès in de historische powerpointpresentatie het exitplan aan, en een paar weken later zaten we opnieuw met

stijgende besmettingen. U mag dus niet onderschatten wat de invloed is geweest van die coronapandemie op het functioneren van het departement of van het agentschap Opgroeien. Ik heb het ook in mijn inleiding gezegd: zouden wij zonder die pandemie verder hebben gestaan in een aantal plannen die we hadden? Jazeker. Zouden we daarmee een aantal zaken hebben weten te voorkomen waarvan we vandaag hebben vastgesteld dat er problemen waren? Dat durf ik niet met 100 procent zekerheid te zeggen. Maar dat we met een aantal zaken wel sneller hadden kunnen gaan, is absoluut zo.

En dat is ook de vraag die zowel de collega's Schryvers, als Anaf, Saeys, Rzoska, Malfroot als Krekels hebben gesteld: 'Wat hebt u beleidsmatig eigenlijk gedaan?' Dat is een heel juiste, heel terechte vraag. Ik wil dat even met jullie overlopen. Ik heb drie slides, niet veel meer. Dat zal dus nog wel lukken. Daarop staat wat wij beleidsmatig hebben gedaan en hoe ik mijn rol zag. Dat heb ik ook in mijn inleiding gezegd: als er signalen komen van onderuit, vanop het terrein, vanuit het raadgevend comité, als er signalen komen vanuit het parlement, bijvoorbeeld via parlementaire vragen die er worden gesteld of wat dan ook, dan vertalen we dat naar beleid, naar beleidsacties. Dat lijkt mij logisch.

Ik zat hier vanaf oktober 2019, voordien dus nog niet. Maar al in de beleidsnota 2019-2024 staat: "We bouwen samen met de organisatoren onze basisvoorzieningen uit tot competente systemen die medewerkers en vrijwilligers ondersteunen en hun capaciteiten laten ontwikkelen. We versterken het beleidsvoerend vermogen van onze organisatoren." En de laatste zin luidt: "Als sluitstuk van het kwaliteitsbeleid willen we ook verder werken aan een correct en transparant handhavingsbeleid." Dat is wat in de beleidsnota 2019-2024 stond, algemeen, maar er was wel een ankerpunt.

Verder was er het Ondernemingsplan Opgroeien 2020. Dat is meteen ook een antwoord op de vraag hoe ik omging met de signalen die er in 2020 kwamen van journalisten. We hebben dat beleidsmatig opgepakt met het agentschap en het kreeg een vertaalslag in het ondernemingsplan van Opgroeien. Wat staat er in dat ondernemingsplan van Opgroeien? "Sinds 2014 bevat de regelgeving met betrekking tot de kinderopvang van baby's en peuters een volledig uitgewerkt luik over handhaving." Daaruit is hier al veelvuldig geciteerd. "Op zes jaar tijd is hier een hele aanpak en praktijk uit gegroeid. In de andere sectoren staat de handhavingspraktijk nog in de kinderschoenen. Vanuit een evaluatie van de bestaande praktijk in het kader van kinderopvang (en andere) enerzijds en vanuit de realiteit van alle sectoren anderzijds, werken we een algemeen draaiboek rond handhaving uit met een aantal elementen uniform voor het hele agentschap."

In de BBT van 2021, op de tweede slide, vindt u terug – ik citeer – "We willen, als sluitstuk van kwaliteit, ook een degelijk handhavingsbeleid en een geïntegreerd incidentenmanagement realiseren." Ik herinner mij nog de vragen die werden gesteld op 18 februari 2020, tien dagen voor de mail van Jeroen Bossaert. Daarin werd mij gevraagd wat ik eigenlijk van plan was naar de toekomst toe. Ik denk dat er toen een consortium was en dat er een aantal vragen werden gesteld door de ouders. Toen hebben we gezegd dat we de komende jaren verdere stappen willen zetten op het vlak van kwaliteit en goed bestuur, met een correct en transparant handhavingsbeleid als sluitstuk. Dat staat in de BBT die ik in oktober 2020 hier in het parlement ben komen toelichten.

Intussen hadden we het PEP Zorginspectie, dat niet werd aanvaard. Een jaar nadien werd de helft vanuit de sociale Maribel ingevuld. Eind december hebben we inderdaad de brief gekregen van de kinderrechtencommissaris, en we zijn daarmee aan de slag gegaan in de periode eind 2020-2021.

In het Ondernemingsplan Opgroeien 2021 vindt u terug: "We werken een algemeen draaiboek rond handhaving uit. Het algemeen draaiboek rond handhaving wil een stroomlijning bereiken van de aanpak in het kader van handhaving in brede zin vanuit Opgroeien. Zo kunnen we zowel voor de erkende, vergunde en gesubsidieerde actoren, als voor gezinnen, jongeren en derden (bijvoorbeeld lokale besturen) een betrouwbare en

professionele overheid zijn. Hierbij willen we in 2021 verdergaan met de inventarisatie en evaluatie van de bestaande praktijk en regelgeving die in 2020 aangevat werd.”

Hoe zullen we nu omgaan met die acties rond handhaving? Het gaat niet over de casussen uit het verleden, maar wel: hoe zien we dat nu naar de toekomst toe? Dat is wat er volgens mij beleidsmatig moet gebeuren. Als er signalen zijn vanuit de samenleving, vanuit het parlement of van waar dan ook, hoe ga je daar dan mee om? Je formuleert dat in je beleids- en beheerstoeelichting, neemt het op in een ondernemingsplan, en voor de uitvoering daarvan gaan de agentschappen aan de slag. En wij zijn er ook mee aan de slag gegaan. We hebben overleg gehad met het Kinderrechtencommissariaat. Dat heeft plaatsgevonden op 18 januari 2021. Dat is besproken op de raadgevende comités, zowel in februari als in mei 2021.

Intussen waren er een aantal andere dingen, zoals het versterken van de kwaliteit van de kinderopvang, waar we bijvoorbeeld in het sociaal akkoord met de pedagogische ondersteuners tot resultaat zijn gekomen.

Op 11 mei 2021 zijn dat multiteam en ook de samenwerking met het VECK van start gegaan. Tien dagen later is dat opnieuw besproken op het raadgevend comité.

Er werd hier een vraag gesteld over het raadgevend comité. Mevrouw Vandecasteele, u leek te insinueren dat er doelbewust geen externen betrokken zouden zijn bij dat extern comité. Op zich was ik daar voorstander van. Ik heb vorig jaar ook de reactie van mevrouw Verhegge gezien. Ik denk dat er voortschrijdend inzicht is geweest, want dit jaar hebben we wel het extern comité opgericht. Maar aan de andere kant – en dat was haar argumentering toen – hebben we een raadgevend comité. En weet u wie in dat raadgevend comité zit? Dat zijn niet alleen de dames en heren van Opgroeien. Er zitten veel externen in die dat mee begeleiden. Dus als u wilt insinueren dat er nu een ons-kent-onsmentaliteit is en dat ze niets naar buiten mogen laten gaan, dan is dat volgens mij niet juist. Als u dat niet wilt insinueren, dan neem ik de indruk die u daar geeft terug.

Wie zit daarin? De zelfstandige kinderopvang, BBTK, VVSG, Thuiszorg, Gezinsbond, ACV, i-mens, Beau-fort Kinderopvang, Ferm, Helan, ACLVB, Voka, professor Vandenbroeck, het Vlaams Welzijnsverbond enzovoort. Die zitten allemaal in het raadgevend comité. Denkt u nu echt dat er een ons-kent-onssfeertje hangt en dat ze niets naar buiten laten komen? Dat blijkt overigens ook uit de besprekingen die er op dat ogenblik zijn geweest. Maar ik erken dat er daar vanuit het agentschap Opgroeien, in de mail van april 2021 die u hebt geciteerd, inderdaad grote reserves tegenover waren en dat wij een aantal argumenten die daarvoor werden aangeleverd, op zich ook niet onmiddellijk hebben weerlegd. Maar we zijn daar begin dit jaar wel mee aan de slag gegaan, ook met dat extern comité.

Ik ga nog even verder naar 2022, op de derde slide. We zullen die slides uiteraard ter beschikking stellen. In de BBT 2022, dat is dus de toelichting die in oktober 2021 aan het parlement werd voorgelegd, staat: “We willen, als sluitstuk van kwaliteit, ook een degelijk handhavingsbeleid en een geïntegreerd incidentenmanagement realiseren. Daartoe worden de huidige handhavingsregels en -toepassingen met oog voor eventuele lacunes en verbeterpunten in kaart gebracht. Meer bepaald zal ook aandacht gaan naar de financiële en bestuurlijke weerbaarheid en transparantie van de organisatoren, voorzieningen en andere partners. We exploreren ook verder de samenwerkingsmogelijkheden rond risicotaxatie met het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling (VECK)” – want dat was een van die externen die er zeker moesten bij komen en waar dus vorig jaar, in 2021, toch al mee aan de slag is gegaan – “om accuraat te kunnen handelen wanneer bij een kind in de opvang door (nog) onbekende omstandigheden een ernstig letsel wordt vastgesteld.”

Dat is dus wat wij beleidsmatig aan bod hebben gebracht. In goed vertrouwen met elk van de agentschappen en het departement hebben wij dat soort zaken gedaan. We hebben ze

opgepakt en vertaald in ondernemingsplannen en BBT's en dan is men daarmee aan de slag gegaan. We hebben – of liever hadden – elke maand beleidsraad. Elke maand zitten we samen met onze topambtenaren. Ik weet niet of dat een frequentie is die andere ministers ook hebben. Ik denk het niet. Maar wij wel. Ik kan me niet herinneren – want die vraag is gesteld – dat er tijdens die beleidsraad inzake de uitvoering van datgene wat er in de BBT's enzovoort is afgesproken, signalen naar voren zijn gekomen dat er bijsturingen nodig waren.

Verder wil ik nog iets aangeven inzake het hele handavingsluik. Want er is hier al vaak gesproken over de kindnorm en over een aantal andere zaken die natuurlijk ook wel belangrijk zijn, dat hebben we ook nooit onder stoelen of banken gestoken. Ik denk dat mevrouw Moykens hier in het parlement is gekomen om aan te geven wat de gemiddelde ratio kinderen per begeleider is, namelijk 5,79 volgens Zorginspectie. Maar op zich, los van die ratio en die discussie – en het is aan u, aan dit parlement en u als commissie om erover te oordelen wat u daarover wilt zeggen – moesten we breder kijken. Het gaat niet alleen over de handhaving, maar ook over het beleidsvoerend vermogen en over de toekomst van de kinderopvang.

Eind vorig jaar, op 13 december 2021, zijn we gestart met 'Vroeg & nabij'. Mevrouw Saeys heeft verwezen naar die hele operatie. Er is een kerngroep om te bekijken hoe we het thema kinderopvang, maar ook de lokale netwerken verder kunnen versterken. Handhaving is immers een deel van het geheel. Het is een belangrijk deel, maar het blijft een deel van het geheel.

In januari 2022 zijn we dan gestart met het handhavingsteam. Het multiteam was er in 2021, het handhavingsteam in 2022, in uitvoering van die BBT's en andere.

En dan komt inderdaad 't Sloeberhuisje. Het multiteam, waarin artsen, juristen en psychopedagogen zitten en dat we in mei 2021 hadden opgesteld, doet een screening en komt tot een veertigtal initiatieven. Dat is de lijst die ik, als ik mij niet vergis, op 23 februari aan de voorzitter van het Vlaams Parlement heb overgemaakt. Toen wij op 28 februari de mail van Jeroen Bossaert kregen, hebben wij die overgemaakt en is er contact geweest met de woordvoerders van Opgroeien.

Ik heb begrepen dat mevrouw Verhegge in dit parlement heeft verklaard dat ze die 66 locaties heeft opgepakt. De teneur van de vraagstelling was of het niet wat weinig was dat er uiteindelijk maar op één daarvan is ingegrepen. De vraag wat we daar beleidsmatig aan moeten doen, is de vraag die wij ons vanuit het beleid moesten stellen. Daarom ook waren er de vertalingen in het ondernemingsplan, de BBT's en andere: hoe gaan we daar in de toekomst mee om?

Ik hoor dat er over 41 wordt gesproken, en ook in de mail van Jeroen Bossaert wordt er over 41 gesproken. Bij mijn weten – dat is alleszins wat het agentschap Opgroeien mij heeft gezegd – gaat die 41 over gevallen, niet over locaties, maar werden ze ook niet overgemaakt. Dat is wat het agentschap mij daarover heeft gezegd, namelijk dat die niet werden overgemaakt. Die 66 wel, en daarvan heb ik begrepen dat mevrouw Verhegge heeft gezegd dat ze die hebben vastgepakt en dat ze daarmee aan de slag zijn gegaan.

Voor mij was het belangrijkste het opstarten van die multiteams en ervoor zorgen dat die voorzieningen waar er problemen waren, zouden worden besproken en dat daarmee aan de slag zou worden gegaan. En ik ben inderdaad niet in de dossiers gedoken – ik vind dat ook niet mijn rol als minister – tot op het ogenblik van 't Sloeberhuisje. Dan heb ik de historiek daarover nagevraagd en heb ik vastgesteld wat jullie ook hebben vastgesteld. En dan – en dat is ook wat ik op 23 februari in dit parlement heb gezegd – heb ik gezegd dat er volgens mij toch een aantal zaken waren die niet klopten en dat we de audit van Zorginspectie die was voorzien, zouden uitbreiden tot het hele luik van de handhaving. Want van een dossier met zo'n historiek heeft men blijkbaar geoordeeld dat dat niet verder

moest worden opgevolgd. Dat was de concrete aanleiding waarom we de audit hebben uitgebreid.

Ten tweede, op het ogenblik dat we die informatie wilden hebben, maar ook nadien nog over een ander dossier, bleek dat we die informatie niet op de best mogelijke manier ontvingen. En dat maakte mij heel duidelijk dat – en dat is het eerste punt dat ik daarnet heb aangehaald – we rond informatiedoorstroming, knipperlichten, dossieropbouw enzovoort, toch bijkomende inspanningen moesten doen. Dat staat ook in het actieplan dat we dan hebben opgesteld en dat is ook de opdracht van de opdrachthouder. En het is niet voor niets dat we Leo Van Loo als opdrachthouder onmiddellijk op onze radar hebben gezet, gezien de expertise die hij op dat vlak heeft.

Ik kom tot de vraag of er nu meer en strenger wordt opgetreden. Er is al verwezen naar de mail van mijn toenmalige adjunct-kabinetschef, Thierry Taverna. Maar ik heb ook nog een artikel van HLN van 23 maart 2022. De kop is: 'Kind en Gezin sluit plots ene na andere crèche: "Uit voorzorg grijpen we sneller in"'. In antwoord op de vraag of er nu sneller wordt opgetreden, verwijs ik naar de mail van mijn adjunct-kabinetschef en naar de woordvoerder van Kind en Gezin, die naar aanleiding van sluitingen in Schoten en Kalmthout daarover werd bevraagd door de journalist en daarop dat antwoord gaf.

Maar de cijfers zijn de cijfers. In 2020 waren er vier schorsingen en twee opheffingen. In 2021 waren er twaalf schorsingen en zeven opheffingen en in 2022 zijn er tot nu toe – we zijn halverwege – acht schorsingen en zes opheffingen. De feiten tonen dus aan dat er meer wordt geschorst of opgeheven. De causaliteit daarvan laat ik in het midden, maar de cijfers zijn wat ze zijn en zijn volgens mij duidelijk.

Waarom is die audit er gekomen? Dat heb ik al gezegd. Er was al een audit gepland bij Zorginspectie. Aan de ene kant stelden we vast dat de instrumenten van Zorginspectie, MeMoQ.... En ik herhaal dat MeMoQ een belangrijk element van analyse is, maar het is niet door MeMoQ dat 't Sloeberhuisje op de radar is gekomen. Dat moeten we eerlijkheidshalve zeggen. Maar er zijn nog andere elementen die men moet hebben om vanuit Opgroeien te kunnen overgaan tot actie: wat zijn de klachten, wat zijn de meldingen, wat is de historiek? En aangezien 't Sloeberhuisje duidelijk maakte dat we die hele keten moesten aanpakken, hebben we beslist om die audit te verruimen, in de hoop dat die hele keten zou worden onderzocht. Wanneer die audit er precies zal zijn, weet ik niet. Audit Vlaanderen is daarmee aan de slag gegaan. Maar de opdracht van de audit is wel duidelijk: de huidige processen van inspectie en handhaving onderzoeken en ook de samenwerking tussen de actoren onderzoeken.

Ik kom nog even terug op de vraag naar die beleidsraad. Ik geef maar één voorbeeld. We hebben in de beleidsraad verschillende keren debatten gevoerd over het Kwaliteitsdecreet. Dat is een van de elementen die ook al in onze beleidsbrief stonden. Hoe gaan we komen tot een betere kwaliteit? Dat is ook in de kinderopvang van belang. Als het gaat over grote beleidskapstokken, dan is dat wel van belang. Het Kwaliteitsdecreet is verschillende keren besproken op de beleidsraad. Ik heb begrepen dat de Vlaamse Regering daar vorige week principiële goedkeuring aan heeft gegeven. Zulke zaken worden besproken en leiden tot beslissingen.

Mevrouw Schryvers, ik heb al geantwoord op de vraag over het raadgevend comité.

U hebt terecht verwezen naar de pandemie, mevrouw Schryvers. Ik wil mij daar niet achter verstoppen, maar ik vind wel dat dit in de appreciatie van de werkzaamheden van het agentschap Opgroeien een element is dat niet mag worden onderschat. De aandacht die dit heeft gevraagd, is enorm groot geweest. De energie die dit heeft gevraagd, is enorm groot geweest. En ik vraag me af of, indien iemand anders daar in de plaats zou hebben gestaan, die andere prioriteiten zou hebben gelegd. Ik denk dat het maatschappelijk niet aanvaard zou zijn geweest indien men zou hebben gezegd: 'Het kan wel zijn dat er een

pandemie is, maar het openblijven van de kinderopvang, de financiële compensaties die we moeten zoeken, de Outbreak Support Teams die we daarnaartoe moeten sturen, dat is allemaal niet belangrijk.' Ik denk dat niemand dat zou hebben aanvaard. Ook voor mij was dat een absolute prioriteit.

Collega's Saeys, Schryvers en andere collega's, jullie hebben de vraag gesteld of ik niet veel vertrouwen had in het agentschap. En ik moet zeggen: ja, dat is zo, ik had daar veel vertrouwen in. En ik zou ook niet weten hoe ik anders zou kunnen functioneren. Je moet vertrouwen hebben in de agentschappen en de departementen die in de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering een toch wel zeer belangrijke rol spelen. Toen ik naar aanleiding van 't Sloeberhuisje en een aantal andere zaken had begrepen dat we daar korter op de bal moesten spelen, hebben we een tweewekelijks statusoverleg opgericht. De dialoog tussen het departement, Zorginspectie en het agentschap was nodig. We zijn begonnen met het statusoverleg, maar waren ondertussen al een tijdje bezig met bijkomende oefeningen, die hebben geleid tot het actieplan dat op 14 maart is voorgesteld. We zijn dan aan de slag gegaan met de uitvoering van dat actieplan, waar je niet alleen binnen het agentschap Opgroeien, maar ook met het departement en de samenhang tussen beide zat.

Collega Saeys, de vragen over het dashboard, het budget en ICT heb ik beantwoord.

Vervolgens kom ik bij de vraag of het decreet moet worden aangepast. Voorzitter, u hebt ook verwezen naar artikel 5 en het voorzorgsprincipe. Ik denk – en dat hebben we ook gezien en moeten vaststellen in een aantal casussen – dat de vraag van het voorzorgsprincipe en de juridische verankering ervan wel een nadere omschrijving vereist. Want je kunt uit voorzorg dingen doen, zoals artikel 5 aangeeft. Maar als ik me niet vergis, heeft professor Liesbet Stevens in dit parlement gezegd dat het een beetje is zoals het zoeken van de kwadratuur van de cirkel. Je stapt uit een juridisch kader vanwege het voorzorgsprincipe, maar je moet dat wel ergens juridisch verankeren. Want mensen hebben ook nog rechten van verdediging, initiatiefnemers hebben rechten van verdediging. We hebben de Vlaamse Ombudsdienst in het parlement gehad, in de commissie Welzijn. Toen is de vraag gesteld hoeveel klachten hij in het Jaarrapport 2021 gekregen had over de kinderopvang. En wat was het antwoord van de ombudsman? Dat er in het Jaarrapport 2021 één klacht is geweest, van iemand die vond dat te overheid te doortastend optrad. Niet onvoldoende doortastend, maar té doortastend. Of dat al dan niet correct is, laat ik in het midden. Maar het roept wel de vraag op hoe wij handhaving nu gaan organiseren vanuit een niet-juridische aanpak, maar toch voldoende juridisch verankerd.

En dat zijn wel zaken die het best worden uitgeklaard, om in de toekomst aan het agentschap Opgroeien en andere de instrumenten te geven zodat, wanneer ze beslissingen nemen, die niet worden gecontesteerd. Wat betreft die mevrouw die was veroordeeld voor kindermishandeling: men is naar de rechtbank gestapt, de rechtbank heeft het agentschap Opgroeien toen teruggefloten en nadien heeft het agentschap Opgroeien nog bijkomende maatregelen genomen. Ook in handhaving in de rechtsstaat waarin wij leven zijn algemene principes belangrijk, maar moeten ze ook voldoende worden verankerd zodat ze de toets voor een rechtbank kunnen doorstaan. Dat vind ik belangrijk, voorzitter – en dan kom ik ook tot een antwoord op uw vraag. De vraag hoe je daarmee omgaat naar de toekomst toe is belangrijk.

Collega Saeys, u hebt vragen gesteld over de zwarte lijst en over grensoverschrijdend gedrag. Bij mijn weten is er daarrond geen overleg geweest met mij.

Collega Anaf, ik heb al geantwoord op twee van uw drie vragen. U vroeg wat ik heb gedaan met de waarschuwingssignalen. We hebben die beleidsmatig vertaald. Dat lijkt mij zo te moeten zijn. Ook op uw vraag wat ik heb gedaan na 't Sloeberhuisje heb ik u geantwoord. De vraag over de kindratio is een debat op zich. Ik ben gestart met een toekomstplan voor de kinderopvang, dat mee is opgenomen in de hele oefening rond 'Vroeg & nabij'. Ik heb

mevrouw Moykens hier horen zeggen dat ze niet stellig durfde te beweren dat er een causaal verband is. Kindermishandeling kan alleszins, wat de kindratio ook is, of je nu met zes, zeven, acht of negen kinderen in de kinderopvang staat, nooit tolereerbaar zijn.

Hebben wij daar in het verleden rond gewerkt? Ik verwijs naar het sociaal akkoord dat we daaromtrent hebben afgesloten, met werkgevers en werknemers. Het is belangrijk om dat nog eens te zeggen. We hebben niet alleen stappen gezet op het vlak van het verhogen van het loon en het verbeteren van het statuut, maar ook in het versterken van de kwaliteit, met de pedagogische coaches. Zijn dat de laatste stappen? Zijn alle problemen daarmee opgelost? Dat heb ik zeker niet beweerd. Maar je kunt ook niet ontkennen dat daar stappen zijn gezet.

Collega Rzoska, ik heb ook al geantwoord op uw vraag over de koppenbesparing, net als op die over de concrete acties. Over de handhaving en hoe we daarmee moeten omgaan, heb ik daarnet al een suggestie gedaan.

Collega Vandecasteele, op de vraag over de mail van Jeroen Bossaert en die 66 gevallen heb ik al geantwoord.

Ja, er was recul bij het agentschap over het extern expertenteam, dat zal ik niet ontkennen. We hebben daar begin dit jaar toch mee doorgezet. U hebt de indruk dat dat een ons-kent-onssituatie is. Ik heb daarnet de organisaties opgesomd die in het raadgevend comité zitten. Dat zijn externe mensen. Dat is natuurlijk ook de filosofie, dat zo'n raadgevend comité daar vanop het terrein aanwezig is om de nodige adviezen te geven.

Ook op de vraag rond de werklasmeting heb ik geantwoord. Ik ben ervan overtuigd dat, mocht corona er niet zijn geweest, Opgroeien die wel al had gemaakt. Maar die is niet gemaakt, en ook de vraag naar bijkomend personeel, waarvan de werklasmeting een eerste stap en een eerste voorwaarde is, is nog niet doorgevoerd.

Collega Perdaens, u hebt vragen gesteld rond 't Sloeberhuisje. Ik heb daar intussen al op geantwoord. Toen ik zag dat die ook niet op de lijst en de radar van het multiteam is gekomen, hebben we onder andere die audit besteld, net om die hele keten te kunnen doen, zijn wij met ons actieplan gekomen en hebben wij een opdrachthouder aangesteld.

Waarom wel micromanagement in 2022 en niet in 2020? Omdat, met alle beslissingen die we hadden genomen in de BBT's en in de uitvoering daarvan – het multiteam, het handhavingsteam, de samenwerking met het VECK die was opgestart – we geen signaal kregen dat dat luik van de beleidsuitvoering rond handhaving niet goed liep. Pas op het ogenblik van het overlijden van de baby in 't Sloeberhuisje, zijn we in het dossier zelf gedoken, hebben we vastgesteld dat er toch zaken waren die op zijn minst vragen opriepen en hebben wij de beslissing genomen die we hebben genomen, zoals die audit.

Collega Malfroot, ik denk dat ik intussen ook op de meeste van uw punten heb geantwoord. Wat die trap 2a betreft, weet ik niet of ik de 'beste plaats' heb gezegd, maar ik bedoelde de 'best gesubsidieerde plaatsen'. Het is dat wat ik op dat ogenblik bedoelde. Algemeen hebben we 120 miljoen euro geïnvesteerd in de kinderopvang. Dat is een stijging van 23 procent van de middelen voor kinderopvang. Dat is belangrijk.

Het vraagstuk naar hoe we naar meer mensen kunnen zoeken die beter zijn opgeleid tegen de achtergrond van een arbeidsmarkt die roept om mensen, is een ongelooflijk trilemma waar we voor staan. Maar dat lijkt me iets voor een ander debat.

U hebt gezegd: 'geen heksenjacht'. Ik ben het er op zich mee eens dat er geen heksenjacht moet gebeuren. Daar is ook niemand bij gebaat. Maar er moet wel oordeelkundig worden gewerkt en gehandeld.

Ik heb ook al geantwoord op de vraag naar de audit.

Mevrouw Krekels, u vraagt naar de timing van de audit. Ik weet niet precies wanneer de audit zal eindigen en welke elementen daaruit naar voren zullen komen. Het was toen voorzien voor de zomer, maar wanneer juist weet ik niet. Dat zult u aan mijn opvolger moeten vragen.

Ik heb ook al geantwoord op de vraag over de IT.

Ook de vraag over de lijstendiscussie heb ik al beantwoord, voorzitter, net als de vraag over het voorzorgsprincipe en artikel 5.

Ik hoop dat ik heb geantwoord op alle vragen die door de leden van de commissie werden gesteld.

De voorzitter: Dank u wel. Of er op alle vragen is geantwoord, laat ik over aan de leden.

De voorzitter: Collega's, ik stel voor dat we de werkzaamheden van onze commissie verderzetten. Vanochtend hadden we eerst een toelichting van voormalig minister Beke en de algemene vragen aan en antwoorden van de heer Beke. Nu gaan we over naar het vraag-en-antwoordsysteem. Dat betekent dat er een vraag wordt gesteld en dat de heer Beke er onmiddellijk op antwoordt. Ik herhaal mijn oproep om de vragen zo concreet mogelijk te stellen en eigen beschouwingen achterwege te laten. Concrete dossiers kunnen niet in publieke zitting worden behandeld, voor het geval iemand dat al zou willen doen in deze setting, maar ik denk dat daar al andere gelegenheden voor waren.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers: Mijnheer Beke, na uw toelichting vanmorgen en de vragen en uw antwoorden daarop heb ik nog enkele bijkomende, heel concrete vragen. Daarstraks was hier sprake van het statusoverleg. Op een bepaald moment, in maart van dit jaar, wordt overgegaan naar een statusoverleg dat tweemaal per week plaatsvindt. Daar is daarnet naar verwezen in een mail van uw kabinetschef, mevrouw Van Kets. Er is gezegd dat het één keer om de twee weken plaatsvond, maar dat was het niet: het vond twee keer per week plaats, met name op dinsdag en op vrijdag. Dat konden we lezen in het mailverkeer dat we op de SharePoint konden inkijken. Intussen werd ook gewerkt aan het actieplan. Wat was, toen u de beslissing hebt genomen om zo'n statusoverleg te organiseren, de directe aanleiding daartoe? En hoe heeft het agentschap daarop gereageerd?

Wouter Beke: Dat statusoverleg is na 't Sloeberhuisje tot stand gekomen en vond inderdaad tweemaal per week plaats, omdat we voelden dat er problemen waren waar we niet echt de vinger op konden leggen. Dat is in mijn manier van werken niet zo nieuw. Bij het begin van de pandemie hadden wij statusoverleg met het agentschap Zorg en Gezondheid en met het departement. We hebben dan nadien statusoverleg gehad over het vaccineren. We hebben dat statusoverleg opgericht naar aanleiding van een aantal zaken waar je snel bij moet zijn. Dat ging samen met de audit die we hadden besteld of uitgebreid en met de opmaak en de uitvoering van het actieplan. Bij de lezing van het dossier van 't Sloeberhuisje en van een aantal andere dossiers die naar voren kwamen, wilden we een goed inzicht krijgen in waar het hier precies over ging en in de beslissingen die werden genomen. Op die manier wilden we beter een vinger aan de pols krijgen.

Katrien Schryvers: Wanneer hebt u het idee gekregen dat u niet over alle informatie kon beschikken wanneer u een vraag naar informatie stelde?

Wouter Beke: Op het ogenblik van 't Sloeberhuisje. Tot dan toe zaten we op het niveau waarop we beleidslijnen uittekenden, die een vertaalslag kregen in de BBT's, in de ondernemingsplannen en die werden uitgevoerd. Er was overleg met het VECK, er werden

multiteams opgesteld, er gebeurden schorsingen en opheffingen. We hadden dus het gevoel dat het 'going concern' was en we kregen ook geen signalen vanuit het agentschap dat er bijzondere problemen waren die toch wel een bijzondere aanpak vereisten.

Katrien Schryvers: En hoe reageerde het agentschap op het installeren van dat zogenaamde statusoverleg?

Wouter Beke: Dat weet ik niet meer precies, maar ik denk niet dat ik hun mening daarover heb gevraagd.

Katrien Schryvers: Dat begrijp ik, op het moment dat u vindt dat dit moet gebeuren. Maar op dat moment moet toch naar boven zijn gekomen dat er problemen waren. U hebt het statusoverleg geïnstalleerd naar aanleiding van problemen?

Wouter Beke: En naar aanleiding van de audit. Uiteraard waren er problemen en werd dat dan ook wel duidelijk.

Katrien Schryvers: Toen het agentschap hier de allereerste toelichting kwam geven bij de procedure – dat is intussen al een hele poos geleden – had ik de indruk – en ik was wellicht niet de enige – dat zij effectief geloofden dat heel hun procedure op een goede manier in elkaar zat. Had u ook dat aanvoelen, dat zij niet alleen aan u lieten uitschijnen dat de procedure oké was, maar daar zelf ook van overtuigd waren?

Wouter Beke: Ja, en dat we inzake handhaving de juiste stappen aan het zetten waren met het multiteam, de samenwerking met het VECK en het handhavingsteam, dat begin dit jaar is opgericht en dat zonder corona wellicht ook sneller zou zijn opgericht.

Katrien Schryvers: Omdat er inderdaad sinds 2020 een aantal zaken waren beslist die zij verder moesten uitvoeren.

U zei daarstraks dat dat extern comité er pas dit jaar is gekomen, terwijl het multiteam en de samenwerking met het VECK en de VK's al een hele poos eerder waren opgestart. Er is sprake geweest van een mail van mevrouw Verhegge van 28 april 2021 waarin ze nogal terughoudend stond tegenover het nog eens betrekken van externen. Ze verwees ter zake naar het raadgevend comité. Ik weet niet of u het zelf hebt beseft, maar daarstraks hebt u over dat extern comité gezegd dat u er toch mee hebt doorgezet, wat toch voor een deel die tegenstelling laat blijken. Wanneer is het agentschap dan toch meegegaan in de stap om dat extern comité op te richten?

Wouter Beke: Dat was na 't Sloeberhuisje en bij de opmaak van ons actieplan. Dat staat ook in het actieplan van 14 maart, dat we toen hebben gepresenteerd.

Katrien Schryvers: Ik heb nog een vraagje over de informatiedoorstroming. We hebben al gezegd dat IT belangrijk is. Collega Krekels zei daarnet dat dit geen excuus is, en op zich ben ik het daar natuurlijk helemaal mee eens. IT moet ons juist helpen om de dingen op een vlottere manier te laten lopen en ons gemakkelijker een overzicht geven. Hier hebben we tijdens de hoorzittingen van de voorbije weken soms de indruk gehad dat IT juist een drempel is geweest. Dat is precies het tegengestelde van wat IT moet zijn. Was, voor de problemen werden vastgesteld met het opvragen of creëren van een overzicht van één dossier, in casu in 't Sloeberhuisje, en Leo Van Loo is aangesteld en dadelijk een aantal zaken naar voren heeft geschoven, het probleem van IT niet bij u aangekaart?

Wouter Beke: Neen, niet als een bijzonder probleem waar we speciale stappen voor zouden moeten ondernemen.

Katrien Schryvers: Hoe staat u tegenover het creëren van een tussenniveau bij de begeleiding van kinderopvanginitiatieven? We hebben hier immers al vastgesteld dat die

heel individuele crèches, die kleine groepsopvang veraf staan van het agentschap zelf. Zouden zij niet beter kunnen functioneren onder een bepaald tussenniveau, waar toch al een aantal ogen meekijken in het opvanginitiatief, en waar ze ook terechtkunnen?

Wouter Beke: Ik denk dat dit uw vraag is naar wat men in het jargon het beleidsvoerend vermogen noemt van de verschillende voorzieningen. Er staat ook al in de beleidsbrief en in de BBT's dat moet worden gewerkt naar dit beleidsvoerend vermogen. Ik denk dat dat juist is.

Katrien Schryvers: Wat schorsing en sluiting betreft, hebt u aan het agentschap expliciet de vraag gesteld om strenger en sneller op te treden vanuit het voorzorgsprincipe?

Wouter Beke: Ja, dat is op het statusoverleg aan bod gekomen. Ik heb toen gezegd dat men bij twijfel voorrang moest geven aan de bescherming van de baby of het kind.

Katrien Schryvers: Ook wanneer er geen sluitend juridisch bewijs was, het zogenaamd woord tegen woord was, en er risico's op procedures dreigden? Wanneer we het agentschap horen, is dat iets dat vaak gebeurt.

Wouter Beke: Ja, dat is aan bod gekomen. Ook Kind en Gezin heeft dat bevestigd, onder andere in HLN op 23 maart van dit jaar.

Katrien Schryvers: Dat er toch effectief strenger wordt opgetreden of dat er sneller wordt geschorst?

Wouter Beke: Wij grijpen sneller in uit voorzorg, klinkt het bij Kind en Gezin. Dat is de titel van dat artikel.

Katrien Schryvers: Dat is wel duidelijk. De uitspraak dat er sneller wordt ingegrepen, komt van het agentschap?

Wouter Beke: Ja.

Katrien Schryvers: Dat is eigenlijk niet helemaal conform wat mevrouw Verhegge vrijdag heeft gezegd. Dat is toch wel verwonderlijk. Ik heb de vraag gesteld en het agentschap heeft het bevestigd in de krant, terwijl mevrouw Verhegge zegt dat er niet meer wordt geschorst of gesloten. Men moet natuurlijk al veel vroeger beginnen met controles en opvolging, maar als de integriteit in gevaar komt en wanneer er aantijgingen zijn, geldt er maar één zaak voor ons, en dat is het voorzorgsprincipe, ongeacht de dreiging van eventuele procedures. Laat dat duidelijk zijn.

Ik heb nog een afsluitende vraag, die ik me tijdens de zitting van vandaag al heb gesteld. Bent u ooit boos geweest? We hoorden minister Crevits vorige week aangeven dat zij boos was. Zij wilde dat ook wel uitspreken en wilde ook uitdrukkelijk zeggen waarom. U hebt de zaken altijd heel gemodereerd gezegd, zoals we u kennen, maar bent u nooit inwendig boos geweest?

Wouter Beke: Ik probeer altijd gemodereerd en minzaam te zijn, zo probeer ik door het leven te gaan. Maar ja, ik ben ooit boos geweest tijdens een van de eerste statusoverlegmomenten. Het was een digitale vergadering, die over de lijsten ging en over de vraag waar het nu precies over ging. Ik kreeg daarover geen helderheid, en toen ben ik ontzettend boos geworden. Na alles wat we toen hadden meegemaakt, had men dat nog altijd niet op een rijtje.

Katrien Schryvers: Ik zal het hier in deze ronde bij laten. Straks zal collega De Rudder nog enkele vragen stellen.

De voorzitter: Collega Saeys heeft het woord.

Freya Saeys: Mijnheer Beke, alvast hartelijk dank voor uw toelichting. U hebt gezegd dat u heel veel vertrouwen hebt in agentschappen en departementen en dat u denkt dat het ook heel belangrijk is dat u vertrouwen hebt in uw agentschappen en departementen. Maar als u nu achteraf bekijkt wat er allemaal gebeurd is, vindt u dan zelf niet dat u te veel vertrouwen hebt gehad?

Wouter Beke: Ja. Ik wil daar twee dingen over zeggen. Ik heb het deze voormiddag ook gezegd. Al de mensen op de verschillende departementen en agentschappen met wie ik heb mogen werken, hebben door corona verschrikkelijke tijden meegemaakt, ook het agentschap Opgroeien. Ik vind het wat te gemakkelijk om een steen te werpen. Dat wil ik eigenlijk ook niet doen. Maar door het feit dat zij door heel die coronacrisis opgeslorpt werden en het feit dat wij daar ook door werden opgeslorpt, zijn wij uitgegaan van: 'Oké, dit spreken we af, dit moet er gebeuren, dit komt in de BBT, dat komt in het ondernemingsplan, hier wordt uitvoering aan gegeven, dat komt op het raadgevend comité, dat wordt beslist, er wordt een multiteam opgericht.' Die trein is aan het bollen. Als ik dan naar aanleiding van 't Sloeberhuisje eens in een dossier duik, dan stel ik vast dat er toch dingen zijn die niet helemaal oké zijn, dat de afstemming tussen Zorginspectie en Opgroeien niet oké is, dat in de manier waarop informatie wordt samengebracht het moeilijk is om er een totaalzicht op te krijgen, dat de vraag over wat nu de lijsten zijn, welke lijsten en dit en dat ..., dat retroactief van die 66 cases waar Bossaert over spreekt en die we naar Opgroeien hebben gestuurd, zij dan zelf een olijsting hebben gemaakt. Maar wat is daar dan precies mee gebeurd en waarom is er die appreciatie gebeurd, van die wel en die niet? Daar heb ik heel sterk vertrouwd in de uitvoering van al die opdrachten door het agentschap. Zij hebben ons in het verleden ook aangegeven dat er rond kinderbijslag bijkomende noden waren en middelen moesten komen en dat rond digitalisering van de jeugdhulp bijkomende middelen moesten komen. Goed, dan ben ik daarmee naar de regering gestapt en hebben we daarvoor gevochten en daar middelen voor gekregen. Dan zijn we daarmee aan de slag gegaan. Ik heb daar heel sterk op vertrouwd. Dubbelcheck of de triplecheck hebben we misschien te weinig gedaan.

Freya Saeys: Ik ben blij dat u dat zegt. Ik denk dat de eerlijkheid dat ook gebiedt, achteraf gezien. Ik heb enorm veel begrip voor de periode van corona en de impact die het op iedereen heeft gehad. Dat is voor iedereen een vreselijke tijd geweest. Maar als we de dossiers bekijken, gaat dit ook al van voor corona mee. Als we alleen al kijken naar het dossier van 't Sloeberhuisje, dan gaat het al meer dan acht jaar terug. Ik denk dat niemand zich daarachter mag verstoppen, zal ik maar zeggen. Er zijn echt wel signalen gekomen vanuit verschillende hoeken. Ik heb het al gezegd: het raadgevend comité, de VVSG, de artikelenreeks, de kinderrechtencommissaris. Men kan die signalen niet negeren. U zei zelf dat pas na het drama in 't Sloeberhuisje, er een echte versnelling hoger is geschakeld. U zegt het nu zelf ook, want dat was eigenlijk ook mijn vraag: waarom heeft men van die 66 dossiers juist die specifieke 41 dossiers eruit gehaald? Welke waren dat dan? Op welke basis was dat dan? Minister Crevits heeft een herevaluatie gevraagd van al die dossiers waarbij het agentschap Opgroeien zich benadeelde partij heeft gesteld. We hebben gezien dat er een lijstje is uit gekomen, in mijn ogen heel weinig Zorginspectiegestuurd. Dan komt het drama in Veurne er ook nog eens bij. Dan vertrouwt zij daar natuurlijk ook niet meer op. Dan slaat ze op tafel en zegt: "Ik wil dat Zorginspectie wordt gestuurd naar elk van die voorzieningen." De vraag is hoe het komt dat er vanuit het agentschap nooit feedback is gegeven over die dossiers. Hebt u daar zelf nog echt actief naar gevraagd?

Wouter Beke: Wij hebben daar niet actief naar gevraagd, omdat de filosofie de volgende was. Wij willen starten met een multiteam, dat vorig jaar ook is opgestart. Dat gaat een aantal dossiers onderzoeken. Er zijn er een veertigtal uit gekomen. Daarmee gaan we aan de slag. Die lijst is ook aan de voorzitter van het Vlaams Parlement overgemaakt. Daarmee gaan we aan de slag. Dat was hoe wij daarnaar keken. Men heeft dat opgepakt. Men is

daarmee aan de slag gegaan. Mevrouw Verhegge heeft hier gezegd dat ze die 66 ook heeft vastgepakt.

Freya Saeys: Maar u wist niet dat het ging over bijvoorbeeld dossiers waar Kind en Gezin zich benadeelde partij had gesteld of waar gerechtelijke procedures liepen? U kende niet de concrete inhoud van die zaken, bepaalde gevaarsituaties of waar een proces had gelopen of liep?

Wouter Beke: Er zijn dossiers waar journalist Jeroen Bossaert informatie over gevraagd heeft en die ook gekregen heeft van het agentschap Opgroeien. Maar nog eens, wij keken naar het beleidskader, namelijk: wat moet er gebeuren op handhaving, artikel 5 enzovoort van het Toezichtdecreet, welke de instrumenten heeft men, welke bijkomende instrumenten heeft men nodig, multiteam, samenwerking met de VK's? We bespreken dat op de raadgevende comités. Beleidsmatig zetten we die verdere stappen. Dat was hoe wij daarnaar keken: wordt uitgevoerd wat er in de BBT's en ondernemingsplannen staat en doet men wat daar afgesproken is?

Freya Saeys: Als u spreekt over beleidsmatige zaken, heb ik mij gedurende die weken altijd het volgende afgevraagd. Men spreekt hier altijd over de vraag of die regelgeving nu moet worden aangepast of niet, en of wat er nu in het decreet staat, voldoende is. Maar als je ziet wat er de laatste maanden allemaal wel sneller kon gebeuren, waarbij men blijkbaar toch sneller en kordater kon optreden, dan heb ik er toch enorme vragen bij of we inderdaad een aanpassing moeten doen. Als parlementsleden hebben wij nooit het signaal gekregen dat er een aanpassing aan het decreet zou moeten komen omdat er problemen zouden zijn met betrekking tot de handhaving. Mijn vraag is of het bij u op tafel heeft gelegen om een aanpassing van het decreet door te voeren omdat men problemen heeft ervaren met het schorsen of sluiten van probleemcrèches.

Wouter Beke: Het decreet biedt de mogelijkheid om op te treden, om te handhaven. Daar twijfelt niemand aan. De voorzitter heeft daarstraks naar artikel 5 verwezen. Er staan nog andere artikelen in. Dat is, denk ik, niet zozeer het eerste probleem. Het probleem zit eerder in de vraag of men op basis van het decreet voldoende preventief kan optreden. En hoe doet men dat? Op basis van welke risicoanalyses gebeurt dat? U hebt deze voormiddag ook verwezen naar de datamining. Dat is een van de elementen die dat mee mogelijk moet maken, los van wat er in een inspectieverslag staat. Is dat aantoonbaar of is dat niet aantoonbaar? Is dat bewijsbaar of is dat niet bewijsbaar? Wat zijn nog een aantal andere elementen die een appreciatie mogelijk maken dat er preventief kan worden opgetreden? Ik denk dat men uit een filosofie van verbetertrajecten komt, maar er is nu de filosofie van 'we zien hier eigenlijk toch een negatieve risicoanalyse die ons noopt om te zeggen dat er ook moet kunnen worden gehandhaafd en dat dat moet kunnen gebeuren naast de huidige bestaande mogelijkheden van vaststellingen en feiten.' Ik heb daarstraks ook al gezegd dat het voorzorgsprincipe erin staat, maar hoe pas je dat precies toe? Hoe geef je het juridisch een juist kader, waarbij je voldoende instrumenten geeft, ook aan Opgroeien, zodat een voorziening die het daar niet mee eens is niet zomaar bij de eerste de beste rechter zijn gelijk kan halen, omdat iedereen onschuldig is tot het tegendeel bewezen is? Dat is op zich een fundamenteel principe in onze rechtsstaat. Zo staat Opgroeien daar niet voortdurend met de billen bloot wanneer het op dat vlak optreedt. Dat is bijvoorbeeld een van de elementen die in het verleden aan bod gekomen zijn, ook op dat statusoverleg. In geval van twijfel zegt men: 'We hebben zo al ooit dossiers gehad en dan gaat men daarmee verder en dan staan we daar.' We hebben dan gezegd: 'In geval van twijfel neem je toch die beslissing.'

Freya Saeys: Maar dat is dus voor de eerste keer aan bod gekomen tijdens dat statusoverleg, nooit ervoor?

Wouter Beke: Dat is bij mijn weten en met mij daarvoor niet aan bod gekomen.

Freya Saeys: Ik heb twee e-mails naar voren gebracht, van 2020 en 2021, met betrekking tot de zwarte lijst en grensoverschrijdend gedrag. U zei mij dat er geen overleg was met u omtrent deze zaken. Ik vind dat vrij frappant, omdat het duidelijk naar voren komt als een probleem dat wanneer iemand kinderen zou mishandelen en daar geen lijst van zou zijn en die persoon na verloop van tijd toch een nieuwe crèche zou opstarten, men die link niet kan maken en men dus gewoon een vergunning zou kunnen geven. Ik vind dat problematisch. Het is ook zeer bizar dat dat nooit besproken is geweest.

Dan is er een laatste zaak wat betreft de relatie met Justitie. Omtrent familiaal geweld kunnen er wel zaken, zoals casusoverleg met politie en Justitie. Het is zeer duidelijk gebleken dat de communicatie met Justitie te wensen overliet, in beide richtingen. Blijkbaar heeft Opgroeien zeer weinig ondernomen naar Justitie. Hebt u daar ooit vragen over gekregen? Hebben dat casusoverleg en een betere communicatie met Justitie ooit bij u op tafel gelegen?

Wouter Beke: U bedoelt voor 't Sloeberhuisje? (*Instemming*)

Ik denk niet dat we die vraag ooit vanuit het agentschap hebben gekregen.

De voorzitter: Oké, dank u wel.

Dan gaan we over naar de Groenfractie. De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Beke, voor de antwoorden op de vragen deze voormiddag. Het moet me wel even van het hart dat na het bekijken en beluisteren deze voormiddag van de zitting van deze commissie, de vragen en antwoorden, de conclusie van vele mensen thuis zal zijn geweest: waarom heeft minister Beke ontslag genomen? U bent eigenlijk deze morgen komen zeggen: 'Wat mij betreft, is er niets aan de hand. Het probleem ligt bij mijn administratie, bij mevrouw Verhegge.' Die wordt hier nu al gedurende een aantal uren gewoon onder de bus gegooid. 'En het tweede probleem waar ik mee werd geconfronteerd, was corona.'

Sta mij toe om in een aantal punctuele vragen u toch een aantal dingen voor de voeten te gooien. U verwijt mevrouw Verhegge het te weinig kordate optreden, maar misschien had u als minister zelf ook wat kordater kunnen optreden. U hebt deze morgen, denk ik, heel duidelijk erkend dat u de mail van de heer Bossaert met de zestig initiatieven erop, wel degelijk hebt ontvangen. Heb ik dat juist gehoord?

Wouter Beke: Ik heb de mail van de heer Bossaert ontvangen, maar daar zat geen lijst bij van 66 initiatieven.

Björn Rzoska: Dus u was niet op de hoogte van het feit dat er door hem een lijst was opgemaakt met een aantal initiatieven waarvan hij door zijn eigen onderzoek had vastgesteld dat daar regelmatig tekorten waren en dat handhaving op een of andere manier niet van de grond kwam?

Wouter Beke: Die mail hebt u, hé.

Björn Rzoska: Jaja.

Wouter Beke: Die zit in het dossier. Dat is nu overhandigd. Wij hebben toen geen lijst gekregen van 66 individuele casussen. Dat had ook weinig zin, want we hadden daar geen voorgeschiedenis van. Wij hebben doorverwezen naar het agentschap Opgroeien, met de vraag om dat op te pakken.

Björn Rzoska: Op een gegeven moment, op 12 december 2019, gaat de heer Bossaert via de wetgeving op de openbaarheid van bestuur een heel pak informatie opvragen.

Volgens mevrouw Verhegge afgelopen vrijdag heeft zij u op de hoogte gebracht van het feit dat er een onderzoeksrapport van HLN over kinderopvang aankwam. Klopt dat?

Wouter Beke: Wij zijn daarvan op de hoogte gesteld, ja.

Björn Rzoska: Dan moet u toch op een of andere manier vanuit het agentschap toelichting hebben gekregen bij wat de heer Bossaert aan het onderzoeken was en welke crèches mogelijk in het vizier kwamen?

Wouter Beke: Wij hebben op 28 februari 2020 een mail gekregen waarin de heer Bossaert zegt dat er op basis van inspectierapporten uit 2018 in 41 gevallen sprake is van verwaarlozing, grensoverschrijdend gedrag of mishandeling. Voordien had hij een lijst opgemaakt van 66. Die 41 gevallen, wat niet noodzakelijk 41 kinderopvanginitiatieven hoeven te zijn, zijn bij mijn weten niet overgemaakt aan het agentschap Opgroeien, wel de lijst met de 66. Wij hebben een antwoord gegeven dat afgestemd was met het agentschap Opgroeien.

Björn Rzoska: Maar het agentschap krijgt wel degelijk een lijst met 66, niet met 41. Er is dan op geen enkele manier in overleg tussen het agentschap en uw kabinet inzage gegeven door het agentschap in die 66 die de heer Bossaert had opgelijst? U hebt dus nooit op een of andere manier gezien welke initiatieven de heer Bossaert aan het agentschap heeft voorgelegd, de 66?

Wouter Beke: Die 66 hebben wij inderdaad niet gezien. Die hebben wij na de perikelen met 't Sloeberhuisje opgevraagd. Toen bleek dat 't Sloeberhuisje wel op de lijst van de 66 stond en niet op de lijst die door het multiteam was opgemaakt.

Björn Rzoska: Als u daar nu op terugkijkt, ontbreekt het u daar dan niet aan een doortastendheid om meteen door te vragen bij Kind en Gezin of bij het agentschap Opgroeien om meteen ook de lijst op het kabinet te kunnen hebben en te kunnen bekijken? U hebt daarnet gezegd dat u na het incident in 't Sloeberhuisje statusoverleg hebt geïnstalleerd, twee keer per week. Waarom hebt u dat dan niet beslist?

Wouter Beke: Ik denk dat ik op die vraag geantwoord heb, want dat is dezelfde vraag die collega Saeys daarnet heeft gesteld.

Björn Rzoska: Dus u vond het toen niet nodig, een statusoverleg? U was niet gealarmeerd?

Wouter Beke: Wij hadden alle vertrouwen dat datgene wat in de BBT's, de ondernemingsplannen stond, datgene wat in overleg met het VECK op het raadgevend comité was gekomen in 2021, in februari en in mei, in uitvoering was. Ik had geen signaal gekregen dat er daar bijzondere problemen rond waren. Er is op de beleidsraad ook nooit gezegd: 'We zitten hier met een bijzonder probleem.'

Björn Rzoska: Oké, er is natuurlijk meer, denk ik dan.

Wouter Beke: Als ik nog even mag.

Björn Rzoska: Uiteraard.

Wouter Beke: U zegt: 'U komt hier eigenlijk twee dingen zeggen: er was geen enkel probleem en er is corona.' Er was wel een probleem, maar we hebben dat beleidsmatig aangepakt. Mocht ik niet het gevoel hebben gehad dat er problemen waren in februari 2022, dan zou ik niet gevraagd hebben dat er een audit zou komen die de inspectie ook zou uitbreiden naar Opgroeien en dan zou ik geen opdrachtgever hebben aangesteld om een aantal zaken te versnellen. Dus ja, op dat ogenblik hebben we natuurlijk vastgesteld

dat er een aantal zaken waren die van dichterbij moesten worden bekeken. Maar we hadden tussen maart 2020 en het voorjaar 2022 ook corona en het vaccineren. Corona heeft wel degelijk ook een rol gespeeld, en dat zeg ik à décharge van het agentschap Opgroeien. Want u zegt dat ik hier iemand onder de bus gooi. Ik gooi niemand onder de bus. Ik zeg alleen maar wat wij hebben afgesproken, waar er in de BBT's en in de ondernemingsplannen afspraken rond gemaakt worden, hoe dat ook is uitgevoerd. En ik vraag begrip voor een agentschap dat ook in ontzettend moeilijke omstandigheden, terwijl scholen en bedrijven dichtgingen, geprobeerd heeft om die kinderopvang open te houden. Ik denk dat ik daar bijzonder, bijzonder genuanceerd in ben. Ik denk dat dat ook de meest eerlijke manier is om daarnaar te kijken.

Maar als u denkt dat een minister, die hele dagen in een parlement zit, die intussen ook andere dossiers heeft, elke werf zelf moet opvolgen? We maken een zorginvesteringsplan voor personen met een handicap, we vechten voor centen in de regering, we geven daar uitvoering aan, we gaan met een besluit naar de regering en dan wordt het uitgevoerd. Denkt u dat ik dan een wekelijks statusoverleg heb met het VAPH om te vragen: 'Hoeveel budgetten heb je nu al uitgekeerd?' Zo werkt dat niet. Daarvoor zijn er uitvoerende agentschappen, die daar uitvoering aan moeten geven. Denkt u nu echt dat een minister van Welzijn 6600 kinderopvanginitiatieven kan volgen, alsook 830 woonzorgcentra, honderden voorzieningen voor personen met een handicap en zo verder? Alle centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG's) en CAR's (centra voor ambulante revalidatie)? Dat is niet de rol van de minister. De rol van een minister is om kaders te creëren, te vechten voor budgetten. U kunt dan terecht aan de minister zeggen: 'U hebt er niet voor gevochten' of 'U hebt ervoor gevochten maar u hebt niet alles binnengehaald'. Dat zijn dingen die u terecht kunt aanwijzen. Maar in de uitvoering gaat men wel uit van agentschappen die dat moeten uitvoeren. Het is niet de rol van de minister om te gaan controleren hoe het er precies aan toe gaat in elk kinderopvanginitiatief of elke voorziening voor personen met een handicap of elk woonzorgcentrum. Het is wel de rol van de minister om dingen te capteren, ook van zijn agentschappen, als die er zijn, of van zijn departementen, als die er zijn, om te zeggen: 'We zitten hier met problemen, hoe gaan we daarmee om en hoe lossen we dat op?' Dat vind ik de rol van de minister.

Björn Rzoska: Oké. U wordt wat kregelig naar aanleiding van mijn vraag, maar dat geeft niet. Ik heb daar geen last van.

U zei: 'Wij moeten ook hele dagen in het parlement zitten.' Ik leg u graag voor dat de signalen vanuit dit huis veelvuldig waren, en niet enkel veelvuldig maar ook nog eens vanuit diverse fracties en ook ver voor corona. Ik overloop gewoon sinds u minister bent geworden in 2019: schriftelijke vraag Lorin Parys over een vergunning van een kinderdagverblijf; Celia Groothedde, toegang kinderopvang sociale pedagogische functie; toegankelijkheid en kwaliteit, de heer Daniëls; kinderopvanginitiatieven, naleving subsidievoorwaarden opbouw financiële reserves, handhaving in kinderopvanglocaties, Saeys; Groothedde over kinderopvanginitiatieven en naleving vergunningsvoorwaarden. Allemaal in 2020, allemaal voor corona, allemaal februari. Op 18 februari een vraag van collega Daniëls en collega Groothedde in de commissie, specifiek over een aantal dossiers die te maken hebben met handhaving en naleving van vergunningsvoorwaarden. U kunt in mijn ogen niet zeggen dat u niet vanuit dit huis gealarmeerd bent over een aantal zaken – en het was niet vanuit één fractie, het was behoorlijk kamerbreed – en dat u niet op de hoogte was dat er een aantal dingen wat betreft handhaving fout liepen in de kinderopvang. U zegt: 'Ik capteer vanuit mijn agentschap en ik capteer vanuit kinderopvang.' Hebt u voldoende gecapteerd wat er vanuit dit parlement aan u gevraagd is?

Wouter Beke: Het klopt dat al die vragen werden gesteld. We hebben dat beleidsmatig gecapteerd. In de beleidsnota 2019-2024 staat: "Als sluitstuk van het kwaliteitsbeleid willen we ook verder werken aan correct en transparant handhavingsbeleid." Dat is een zin die er precorona instond, in het hoofdstukje over handhaving en inspectie. Als we daar een vertaalslag aan geven in het ondernemingsplan van Opgroeien in 2020, waarin staat "We

gaan werken aan een algemeen draaiboek rond handhaving met een aantal elementen, uniform voor het hele agentschap”, dan is dat een vertaalslag van datgene wat in het parlement gezegd is. Als op 18 februari 2020, tien dagen voor de mail van Jeroen Bossaert, ik ondervraagd word door parlementsleden en ik zeg dat we daar de komende jaren werk van willen maken, dan is het omdat handhaving een van de elementen was, een van de werven die inderdaad wel mee op de agenda stonden. In de BBT van 2021, die hier in het parlement in oktober 2020 is besproken, voor de reeks van Jeroen Bossaert verschenen is – want die is verschenen in december 2020 – staat er: “We willen, als sluitstuk van kwaliteit, een degelijk handhavingsbeleid en een geïntegreerd incidentenmanagement realiseren. Daartoe worden de huidige handhavingsregels en -toepassingen met eventuele lacunes en verbeterpunten in kaart gebracht.” BBT 2021, besproken in het najaar 2020. Als we dan samenzitten met de kinderrechtencommissaris in januari 2021, als dat besproken wordt op het raadgevend comité in februari 2021, opnieuw in mei 2021, en als we intussen in mei 2021 aan de slag gaan met de multidisciplinaire teams, met juristen, met artsen, met psychopedagogen die die theses gaan onderzoeken en op die manier voorstellen doen tot schorsing en opheffing, dan zijn we daarmee aan de slag gegaan.

Is dat voldoende geweest en zijn er een aantal zaken onvoldoende daardoor aan het licht gekomen? Ja. Dat er eigenlijk een probleem was om op een goede manier een beeld te hebben van alle mogelijke elementen van informatie en samenwerking tussen Opgroeien en Zorginspectie, die beter zou kunnen en er een betere afstemming zou kunnen zijn, dat hebben we nadien vastgesteld. Dat zijn de tekortkomingen. Zeg ik dat alles perfect was? Neen, dat zeg ik niet. Een aantal zaken stonden onvoldoende op onze radar en werden onvoldoende doorgeseind tussen Opgroeien en Zorginspectie om op onze radar te zetten. Maar de twee topambtenaren hebben hier ook al gezegd dat er een aantal verdere stappen moeten worden gezet. We hebben in het voorjaar van dit jaar vastgesteld dat er toch wel een aantal zaken waren die we nog veel sterker moeten oppakken. Daarom ben ik ook met een actieplan gekomen. Daarom ben ik met een audit gekomen. Daarom ben ik met een opdrachthouder gekomen. Ik ben hier niet aan het zeggen dat alles peis en vree was en dat het allemaal dik in orde was maar dat er toevallig een accident is gebeurd. Neen. Was het voldoende? Neen. Maar als u zegt dat er eigenlijk gedurende maanden en jaren in het parlement vragen zijn gesteld en ik daar niets mee heb gedaan, dan zeg ik: ook dat klopt niet. Dat staat zwart-op-wit in de BBT's, in de ondernemingsplannen, in onze beleidsbrieven. Dat staat in de verslagen van de raadgevende comités. Wij zijn daarmee aan de slag gegaan. Maar er waren tekortkomingen en men heeft mij ook vanuit de administraties niet gezegd dat men met een probleem zat dat men moest oplossen, dat men met een IT-probleem zat. Weet u wanneer mevrouw Verhegge mij gezegd heeft dat ze met de verslagen van Zorginspectie niets kan doen? Na het overlijden in 't Sloeberhuisje. Ik had dat liever vroeger van haar geweten. Dan hadden we daar oplossingen aan gegeven zoals we voor tientallen zaken oplossingen hebben gegeven, gekeken hebben wat de problemen zijn en hoe we die zaken kunnen oplossen.

Björn Rzoska: Misschien nog een bijkomende vraag, mijnheer Beke, voor ik een ander hoofdstuk aansnijdt. De vragen of u zelf niet een stuk kordater moest optreden, zijn u ook deels gesteld door de heer Bossaert zelf, in een latere mail, na het incident in 't Sloeberhuisje, waarin hij vraagt aan uw kabinet: “Wat hebt u gedaan met de informatie, wat heeft Kind en Gezin gedaan met de informatie die ik heb aangeleverd?” Het antwoord van uw toenmalige woordvoerder, van 3 maart 2022 – de mail zit daarbij – bevestigt misschien voor mij – u zult dat anders bekijken – dat u tekortgeschoten bent in de kordate aanpak van een en ander. Zij antwoordt aan de journalist in kwestie over de lijsten die bezorgd zijn en de vragen in 2020: “Ik kan in de beschikbare schriftelijke documenten en informatie niet onmiddellijk iets terugvinden. Veel navraag en opvolging gebeurt ook telefonisch. Er zijn de schriftelijke vragen en de vragen om uitleg die in deze periode voorbereid en beantwoord werden in de commissie en in het parlement. De voorbereiding van dergelijke vragen gebeurt telkens in overleg met de administratie, in dit geval Opgroeien. Vermoedelijk” – men weet het dus niet – “is er dus naar aanleiding van jouw vragen in die periode wel navraag gedaan over de manier van werken, de stappen die

ondernomen worden als er uit de inspectierapporten blijkt dat er sprake is van verwaarlozing, grensoverschrijdend gedrag of mishandeling. Dat laatste is in elk geval de teneur van de antwoorden die we destijds hebben gegeven op de vragen die gesteld werden.”

Ik stel dus vast dat uw woordvoerder op dat moment zelfs niet kan aantonen aan de buitenwereld wat u concreet hebt gedaan met de informatie die u door de journalist is voorgelegd een kleine twee jaar voordien. Ik vind dat problematisch. Dat is voor mij een stukje het bewijs dat u te weinig kordaat bent omgegaan met informatie die onder uw neus lag, zoals collega Vandecasteele het vanmorgen formuleerde. In mails daarna begint u een ietwat te panikeren omdat u de informatie wel degelijk hebt gekregen. Mails moeten opgesnord worden enzovoort, enzovoort.

Wouter Beke: Mag ik daar iets op zeggen?

Björn Rzoska: Uiteraard.

Wouter Beke: Ten eerste: het beleidsmatige en de vertaling daarvan heb ik daarnet uitgebreid geciteerd. Dat mijn toenmalige woordvoerder op dat ogenblik niet op alle elementen kon antwoorden, had een heel simpele verklaring. De adviseur op mijn kabinet die toen de kinderopvang opvolgde in 2020-2021, werkte niet meer op mijn kabinet en we hadden geen inzage in de mails die we op dat ogenblik moesten hebben voor de reconstructie van wat er nu precies waar en hoe is gezegd. Zo eenvoudig is dat.

Ten tweede: ik weet niet hoe u zich dat voorstelt, maar veel overleg gebeurt Teamsgewijs. Het is niet zo dat daar verslagen van worden gemaakt en ik weet niet wat allemaal. Datgene wat een vertaling moet krijgen, dat krijgt zijn vertaling, nog eens, in een BBT, in een ondernemingsplan enzoverder, enzovoort. Dat is de normale manier van werken. Als u denkt dat er over alles schriftelijke weergaves worden gemaakt? Neen, dat is niet zo.

Björn Rzoska: Ik kan alleen maar hopen, voorzitter, dat de onderzoekscommissie dan alle stukken en alle mailverkeer te zien heeft gekregen, want dat was toch ook opgevraagd. Mijnheer Beke, als u zegt dat er een andere medewerker was en dat u geen toegang had tot het mailverkeer, goed, ja, dan frons ik wat de wenkbrauwen.

Ik wil naar een volgend stukje gaan. Ik heb nog twee vragen, die gekoppeld zijn aan twee elementen. Ten eerste wil ik nog even dieper ingaan op het personeelstekort. Zorginspectie is mij duidelijk. Dat is vanmorgen duidelijk beantwoord. Ik denk dat dat heel duidelijk vanuit de topambtenaar hier is neergelegd. Dat is geen enkel probleem. Maar ik wil het wel even hebben over het personeelstekort bij het agentschap Opgroeien en bij de kinderopvang op de werkvloer. Als u vandaag, met de informatie die u vandaag hebt, terugkijkt op de periode dat u minister was, zegt u dan dat we vandaag nood hebben aan meer mensen, zowel binnen Opgroeien als Kind en Gezin maar ook zeker en vast op de werkvloer om het veilig te houden, gezien het feit dat er heel duidelijk in heel wat dossiers de link ligt tussen het aantal begeleiders en het aantal kinderen en baby's waar men voor moet zorgen? Zou de minister van Welzijn daar vandaag – ik weet wel, met de informatie die u vandaag hebt – een punt van moeten maken?

Wouter Beke: Ten eerste, over de mails: alle mails die we nadien hebben teruggevonden – we hebben uiteraard contact gehad met die adviseur – hebben we overgemaakt aan deze onderzoekscommissie.

Ten tweede, wat mensen betreft: dit moet zeker mee bekeken worden, denk ik. Ik ben gestart met een toekomstplan Opgroeien kinderopvang. Ik heb op een gegeven moment zelfs ongewild een hele heisa gecreëerd met iets wat ik al een paar keer heb gezegd, namelijk dat we ook eens moeten durven denken aan hoe we die eerste duizend dagen invullen. Ik heb toen gezegd dat we daar eens een sereen debat over moeten voeren. Niet

dat het ene als een ding voor het andere zou dienen. Dat was absoluut niet wat ik gezegd had. Maar ik heb toen gemerkt dat het zeer moeilijk is om daarover serene debatten te kunnen voeren, ook in dit parlement.

Het is wel een bredere problematiek. Ik heb er daarstraks ook al naar verwezen: meer mensen zoeken, meer mensen met de nodige kwalificaties zoeken, op een ogenblik dat er al heel veel vacatures openstaan en we een sociaal akkoord hebben gemaakt dat voorzag in bijkomende betere statuten voor de mensen die in de kinderopvang werken. Zeg ik nu dat dat de meest fantastische statuten zijn die er bestaan? Neen. Maar we hebben er wel een inspanning voor gedaan. Ik kan u verzekeren, collega Rzoska, dat op het ogenblik dat we de discussie over het sociaal akkoord moesten voeren, in de zomer van 2020, toen we ook in deze zaal zaten maar wel in een andere commissie, er vanuit alle fracties werd gezegd dat de mensen in de ouderenzorg, in de woonzorgcentra een beter statuut verdienden en dat ik daarvoor moest zorgen. Dat hebben we gedaan. Ik heb toen gezegd dat wij ook de mensen in de kinderopvang zouden meenemen. Dat was absoluut niet evident. Want op dat ogenblik zeiden er een aantal: 'Ja, maar het brandt in de woonzorgcentra en waarom komt u nu met de kinderopvang af?' Maar we hebben dat toch gedaan. Die zijn meegenomen in VIA 6. De vertegenwoordigers van vakbonden en van werkgevers hebben daar mee hun handtekening onder gezet. Daar is over van alles en nog wat gesproken, over alle grote uitdagingen in de kinderopvang. Al die vertegenwoordigers zitten ook in de raadgevende comités. Wij hebben die daarin meegenomen. Maar er staan vandaag vacatures open. Het dilemma tussen 'hoe gaan we mensen zoeken, hoe gaan we mensen zoeken met betere kwalificaties en dat tegen een achtergrond van een arbeidsmarkt die in brand staat, waar men niet alleen in de kinderopvang maar ook in de ouderenzorg, maar ook in de Carrefours, de Delhaizes en noem maar op, overal mensen zoekt', dat is geen eenvoudige opgave, dat is geen eenvoudige opdracht. Maar dat dat een van de belangrijkste uitdagingen is, heb ik aan mijn opvolgster minister Crevits gezegd toen ze minister van Welzijn is geworden. Ik heb toen gezegd dat de belangrijkste uitdaging zal liggen in het invullen van vacatures. De ervaring als minister van Werk en Economie zal daar zeker toe kunnen bijdragen.

Maar aan de andere kant, collega Rzoska, heeft mevrouw Moykens ook de vraag gekregen vanuit Zorginspectie of er een verband is. Als ik me niet vergis, heeft zij gezegd: 'Ik zou daar geen verband tussen durven leggen.' Ik vind dat dat op zich twee verschillende debatten zijn, die alle twee het voeren waard zijn en waarvan het eerste debat over de eerste duizend dagen, misschien eens in de breedte moet worden gevoerd. Het tweede debat is hoe we omgaan met handhaving.

Björn Rzoska: Tot daar, voorzitter.

Wouter Beke: Maar ik kan u wel zeggen, collega Rzoska, dat toen we een sociaal akkoord moesten hebben er 0 euro was ingeschreven in de begroting. Maar ik ben met een sociaal akkoord van 577 miljoen euro buiten gekomen. Als ik de discussie heb moeten voeren over de wachtlijsten voor personen met een handicap, heb ik gevochten om 400 miljoen euro erbij te kunnen verwerven. Als na PFOS gezegd werd dat we het agentschap Zorg en Gezondheid moesten versterken, heb ik daarvoor gevochten en heb ik daarvoor 46 vte's bij gehaald. Iedere keer als er moest worden gevochten voor Welzijn en Zorg, hebben we dat gedaan en zijn we ook met resultaten naar huis gegaan. Is dat telkens 10 op 10 geweest? Dat zult u mij niet horen zeggen. Maar was het telkens de moeite om ervoor te vechten en kwamen we met resultaten? Dat is meerdere malen wel gebeurd, denk ik.

De voorzitter: Oké, dank u wel.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf: Voorzitter, dank u wel. Mijnheer Beke, u hebt daarstraks een heel omstandige uitleg gegeven, maar eigenlijk hebt u vooral het fundamentele probleem bevestigd, ook in uw antwoorden aan collega Rzoska.

Waarom is deze onderzoekscommissie ontstaan? Omdat hier in het parlement, over alle partijgrenzen heen – dat is ook de reden waarom het door iedereen is goedgekeurd – een grote frustratie was over het feit dat wij meermaals aan de alarmbel hebben getrokken en dat er toch eerst een drama is moeten gebeuren voor er echt is opgetreden. U bevestigde het zelf net. U zegt altijd dat men als minister niet aan micromanagement mag doen, maar na 't Sloeberhuisje is er dan wel een statusoverleg gekomen. De fundamentele vraag is dan waarom dat er voordien niet is geweest, want de alarmsignalen waren er wel degelijk. U zegt: 'Naar aanleiding van 't Sloeberhuisje ben ik het dossier ingedoken en heb ik moeten vaststellen dat alle info er was. Pas na 't Sloeberhuisje heb ik het signaal gekregen dat het misging, wat de handhaving betreft.' Serieus, zijn alle alarmsignalen die we hier hebben gegeven, niet gehoord?

Ik vind het echt verschrikkelijk, en ik vraag me af wat wij als parlamentslid dan nog meer moeten doen voor u gealarmeerd geraakt. Wat moet de pers nog meer doen? De artikels logen er ook niet om. Wat moet een kinderrechtencommissaris nog meer doen dan verschillende keren aan de alarmbel trekken voor er effectief wordt opgetreden? Ik weet dat u het echt niet leuk vindt dat wij de analyse maken dat er eerst een drama is moeten gebeuren voor er echt ernstig is opgetreden, maar dat is wel wat hier de hele dag en gedurende de hele onderzoekscommissie wordt bevestigd. Eerste heel concrete vraag: waar zijn wij dan als parlamentsleden, waar is de pers, waar is de kinderrechtencommissaris in de fout gegaan? Wat hadden wij nog meer moeten doen vooraleer er een statusoverleg zou zijn gekomen voor er iets heel ernstig gebeurde?

Wouter Beke: Voorzitter, ik denk dat ik daarop al heb geantwoord. Een statusoverleg alleen lost niets op. We hebben het ingevoerd nadat we hebben vastgesteld dat we over een aantal zaken, ook wij, met vragen bleven zitten. Dat is waarom we een audit hebben besteld, een actieplan hebben opgemaakt en een opdrachthouder hebben aangeduid. Dan is er een statusoverleg gekomen om te begeleiden en om te zorgen dat er uitvoering aan kon worden gegeven.

Ik versta uw frustratie. Mevrouw Schryvers heeft daarnet aan mij gevraagd of ik ooit boos ben geweest. Ik word zelden boos, ik probeer altijd op een rationele manier goed te luisteren naar wat men zegt en te zoeken naar oplossingen. Maar ik ben één keer heel boos geweest, heel boos. Dat was toen ik – ik denk dat het op een van de eerste statusoverleggen was – zelf door de bomen het bos niet meer zag. Dat heeft mij genoopt tot bijkomende initiatieven.

Hannes Anaf: We kennen elkaar intussen redelijk goed na de voorbije drie jaar. Ik denk dat u mij ook kent als iemand die niet vaak boos wordt. Ik moet zeggen dat ik na 't Sloeberhuisje echt boos ben geweest, en nog steeds ben trouwens, door het feit dat we hier wel aan de alarmbel hebben getrokken en dat er zo weinig mee is gebeurd.

We hebben er verschillende keren over van gedachten gewisseld in de commissie. U hebt de antwoorden telkens voorgelezen, maar het ging telkens ook over zeer ernstige gevallen. We hebben er met zijn allen onze bezorgdheid over uitgedrukt. Ik heb daarnet al gezegd dat ik toen aan collega Daniëls heb gezegd dat we hier over een halfjaar opnieuw zouden staan met onze vragen.

Ik heb in de laatste bespreking van maart 2021 letterlijk gevraagd, bijna gesmeekt: 'Minister, probeer er toch meer bovenop te zitten. Ik snap dat er momenteel in uw beleidsdomeinen heel wat andere zaken zijn, begrip daarvoor, maar dit gaat over een heel gevoelig dossier. Pak het alsjeblieft mee op en laat het niet alleen aan Kind en Gezin over.' Die oproep heb ik toen gedaan.

Ook de artikelenreeks ging over heel ernstige feiten. Het waren heel schrijnende verhalen waarvan iedereen terecht niet kon snappen dat het kon gebeuren. Ik begrijp dan ook echt niet dat, als je zo'n artikelenreeks ziet – en het gaat niet over honderden dossiers, maar over een veertig of vijftig dossiers waar het echt ernstig is – je niet zelf vraagt of het kabinet laat vragen waarover het juist gaat. Welke dossiers zijn het? Laat ons daarover een statusoverleg opzetten om ervoor te zorgen dat er daar niets ernstig meer gebeurt in de toekomst. Daar kan ik echt niet bij. Ik snap echt niet waarom dat niet is gebeurd.

Wouter Beke: U hebt zelf kabinetservaring. Vragen worden voorbereid door de administraties. De antwoorden op vragen worden voorbereid door de administraties. Wij zijn met die antwoorden, die ik van de administraties heb gekregen, telkens naar het parlement gekomen. De initiatieven die we genomen hebben, heb ik daarstraks voorgelezen. Ik wil ze nog eens voorlezen, maar ik zal gemakkelijksshalve verwijzen naar het verslag. De initiatieven in de BBT 2020, in de BBT 2021, in het ondernemingsplan 2020, in het ondernemingsplan 2021, de verslagen van het raadgevend comité, het oprichten van het multiteam, het oprichten van het handhavingsteam, het betrekken van de VK's, zijn allemaal stappen in een sterker handhavingbeleid. Het agentschap Opgroeien was daarmee aan de slag.

Was dat voldoende? Achteraf is gebleken van niet. Maar hier nu de indruk wekken dat er eigenlijk niets gebeurde, collega Anaf, is ook niet juist. Ze waren ermee aan de slag, ze hadden een oplistening gemaakt van een veertigtal voorzieningen. Op geen enkel ogenblik hebben wij het signaal gekregen van: 'Hier zit een groot probleem.' Ze waren ermee aan de slag. Het zijn de rapporteringen die ik ook aan het parlement heb gegeven. Als mevrouw Verhegge in het parlement zegt dat ze die 66 voorzieningen van Jeroen Bossaert hebben aangepakt of opgepakt, dan ga ik er ook van uit dat het gebeurt.

Hannes Anaf: Minister, u zegt dat er geen alarmsignalen waren en geen signalen dat het niet op een goede manier gebeurde, maar dan gaat u echt voorbij aan de alarmsignalen die hier zijn gegeven. Alarmsignalen die onder meer ook de kinderrechtencommissaris heeft gegeven, alarmsignalen die in de pers naar voren zijn gekomen. Nogmaals, ik verwacht inderdaad niet van een minister dat hij al die dossiers een voor een zelf gaat opvolgen, maar wel dat je een soort statusoverleg hebt zoals er na 't Sloeberhuisje wel is gekomen. Daar kun je voor de veertig of vijftig dossiers waar het echt fout gaat, opvragen hoe het zit. U zegt dat u beleidsmatig een aantal dingen moet bijsturen. Uiteraard, en er zijn voor een stuk een aantal dingen gebeurd, maar u bent als minister toch de uitvoerende macht. Je verwacht dan toch ook dat er een opvolging gebeurt van zaken waar het fout gaat.

Wouter Beke: Ik kan alleen maar zeggen dat de kinderrechtencommissaris tevreden was met de strategie die we hebben gevolgd, met de opbouw die er gebeurde in de verbeteringen van het beleid. Lees ook de verslagen van het raadgevend comité van mei 2021, als ik me niet vergis. Dat zitten ook alle stakeholders van de kinderopvang in: vakbonden, kinderopvanginitiatieven, vertegenwoordigers van Ferm, het Welzijnsverbond enzovoort, iedereen zit daarin. Het wordt daar besproken. Er wordt gezegd: 'Dat is de juiste aanpak.' Dan gaan wij daarmee verder.

Zeggen dat wij geen signalen hebben opgepakt, dan hebt u niet geluisterd naar wat ik daarstraks heb gezegd. Wij pikken de signalen op, de signalen die hier in het parlement worden gegeven, de parlementaire vragen die worden gesteld, artikelen die er zijn. Wat moet er beleidsmatig gebeuren? Beleidsmatig moeten a, b en c gebeuren, en dan doen we dat. Dat moet dan worden geïmplementeerd door uitvoerende agentschappen. Als er dan in de toepassing daarvan problemen ontstaan waarbij men zegt dat de afstemming tussen Zorginspectie en Opgroeien, de manier van handhaving, de informatieoverdracht – wie beschikt over welke informatie op elk ogenblik? – de IT die erachter zit, een probleem vormt, dan moeten we dat ook oplossen.

Maar als dat probleem dan aan bod komt, dan verwacht ik dat het van onderuit aan bod moet komen. Dat hebben wij dit voorjaar vastgesteld, en daarom heb ik een bijkomend actieplan gemaakt waarvan dat een van de cruciale elementen was. We hebben Leo Van Loo aangesteld als opdrachthouder. Ja, er moeten dan bijkomende middelen worden gezocht en die hadden we intussen ook gevonden of die zullen er ook wel zijn om dat te kunnen doen.

Hannes Anaf: Mijnheer Beke, ik denk dat we het fundamenteel oneens zijn over wat de rol is van de uitvoerende macht en van een minister. U zei daarstraks dat het in het verleden niet aan bod is gekomen in het overleg tussen het kabinet en de administratie. De administratie heeft ook niet om meer personeel gevraagd enzovoort. De vraag is niet welke alarmsignalen er vanuit de administratie kwamen. Volgens mij is de vraag welke alarmsignalen er uit de samenleving kwamen, uit het parlement, uit de sector, vooral uit de sector. De signalen kwamen uit de pers en van de kinderrechtencommissaris. Als je zo'n alarmsignalen krijgt, dan is de vraag waarom er niet wordt ingegrepen bij de administratie. Als je zo'n artikelenreeks ziet die zulke schrijnende verhalen bevat, waarom worden dan die probleemgevallen die er zijn, niet beter opgevolgd? Dat is toch de cruciale vraag.

Wouter Beke: Mijnheer Anaf, die artikelenreeks komt er in december 2020. Dan gaan we over tot het oprichten van een multiteam en het overleg met het VECK. Dan gaan we naar het raadgevend comité. U spreekt over de sector, maar de sector zit wel in dat raadgevend comité. Het wordt er besproken in februari, het wordt er besproken in mei. Zeggen dat er niks mee gebeurt, klopt gewoon niet. Nog eens, je kunt de vraag stellen of er voldoende is gebeurd, en daarop heb ik al geantwoord met te zeggen dat we nog meer hadden moeten doen. Dat ben ik met u eens, maar zeggen dat er niets mee gebeurt als je ermee naar een raadgevend comité gaat ... Ik wil nog eens opsommen wie er allemaal in zit: vakbonden, koepels, werkgeversorganisaties, experts, noem maar op. Het wordt daar besproken, samen met Opgroeien, samen met de kinderrechtencommissaris. Er wordt gezegd: 'Dit zijn de stappen.' Ik kan citeren wat er staat in het verslag van mei 2021. 'We gaan ermee aan de slag.'

Je kunt dan toch niet zeggen: 'Mijnheer de minister, u hebt dat allemaal naast u neergelegd en er is juist niets mee gebeurd.' Dan heb je de verslagen van de raadgevende comités niet goed gelezen. Ik citeer: "Wat Opgroeien nu uitgewerkt heeft met de samenwerking met de VK's en als nieuw beleid rond de schending van de integriteit, komt hieraan tegemoet." Dat staat in het verslag van het raadgevend comité van 21 mei 2021: 'Wat uitgewerkt is, komt hieraan tegemoet.' En dat gaat over handhaving, voor alle duidelijkheid. Het wordt daar besproken.

Wij zeggen dan: 'Oké, de sector zelf zegt dat het hieraan tegemoetkomt.' Er zijn nog een aantal kritische bedenkingen waarmee we aan de slag gaan. Er moet een samenwerking worden opgebouwd met het VECK. Dat gebeurt. Je denkt dan toch dat het snor zit, niet dat er geen probleem is, maar wel dat de manier van aanpakken snor zit.

Over het personeelsplan van Opgroeien heb ik al gezegd dat ik daarover geen vraag heb gekregen. Er was een planlastmeting en wat ik nu zeg is à décharge van Katrien Verhegge. Ze heeft me dat niet gevraagd maar om dat te kunnen vragen, was er een planlastmeting gepland. Die is niet doorgegaan door corona. Kan ik mevrouw Verhegge dat kwalijk nemen? Neen. Ik gooi hier dus niemand onder de bus of ik zit hier niet te zeggen dit of dat, maar ik moet hier wel waarheidsgetrouw antwoorden op de vragen. 'Welke vragen hebt u wel gekregen en welke vragen hebt u niet gekregen en ik versta waarom u bepaalde vragen niet of nog niet hebt gekregen.' Ik zeg dat corona er waarschijnlijk iets mee te maken heeft gehad. Dat zeg ik. Ja, we hadden waarschijnlijk verder gestaan als corona er niet was geweest. En het agentschap Opgroeien had waarschijnlijk ook verder gestaan in de handhaving, als corona er niet was geweest. Dat zeg ik allemaal à décharge van het agentschap Opgroeien.

Aan de andere kant kan ik niet zeggen dat het pico bello was, als het gaat over een duidelijk beeld, informatievergaring en het uitwisselen van informatie in dossieropbouw enzovoort. Dat kan ik niet zeggen. Ik ben één keer heel boos geworden en ontploft. Dat was toen men voor mij nog niet alles op een rijtje kon zetten, na alle discussies die er al geweest waren.

Hannes Anaf: Mijnheer Beke, u vertelt wat er gebeurd is, maar ik stel ook wel vast dat dezelfde kinderopvanginitiatieven die toen, in februari 2020, al op de lijst stonden – de reeks is pas in december gepubliceerd want men heeft inderdaad een aantal maanden gewacht door corona – er nu nog steeds op staan. Nu is er zelfs twee keer per week een statusoverleg om ze op te volgen. Het gaat echt niet over honderden initiatieven. De fundamentele vraag is toch waarom dat overleg er niet eerder is gekomen, als je ziet dat het zo'n ernstige zaken zijn. Het had heel veel miserie kunnen vermijden. En dat is onze frustratie in het parlement. Ik hoop dat u die frustratie deelt. U kunt toch niet anders dan vaststellen ...

Wouter Beke: Ja, die frustratie deel ik.

Hannes Anaf: De vraag is dan waarom u dat toen niet, als minister, hebt opgepakt en opgevraagd en aan uw kabinet de opdracht gegeven om dat samen met uw administratie op te volgen.

Wouter Beke: Ja maar, het statusoverleg was niet in eerste instantie bedoeld om de casussen op te volgen, maar wel om het actieplan dat we aan het maken waren, te valideren en om te zorgen dat er uitvoering aan kon worden gegeven. Ik ben naar het parlement gekomen met een actieplan op 14 maart. Ik denk dat we een of twee weken voordien – ik wil het kwijt zijn – zijn begonnen met het statusoverleg. Het was in opbouw en uitvoering van het actieplan. Waarom is dat actieplan er gekomen? Ik heb het vanmorgen bij mijn beginverklaring ook al gezegd: omdat we heel wat dingen rond handhaving hebben gedaan – ik heb ze daarnet opgesomd en ik wil ze nog eens opsommen – maar het duidelijk niet voldoende was. Er waren bijkomende initiatieven nodig. Daarvoor was het.

Hannes Anaf: Goed, voorzitter, ik heb geen bijkomende vragen meer. Ik denk dat we het fundamenteel met elkaar oneens zijn.

De voorzitter: Dank u wel, collega Anaf.

Collega Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele: Ik kan de collega bijtreden. Ik vind het redelijk ongelooflijk wat er hier vandaag gebeurt, mijnheer Beke.

U was minister in een jaar dat er talloze alarmsignalen zijn gekomen dat er iets grondig misliep in de kinderopvang. In de pers heb ik over gevallen kunnen lezen, nog voor het overlijden in 't Sloeberhuisje. Er zijn brieven geweest van ouderverenigingen die ernstige klachten hadden over hun crèche en die niet serieus werden genomen. Er waren uitbaters die veroordeeld werden. Dit waren allemaal alarmsignalen vanuit de samenleving en vanuit het parlement. U was bevoegd minister toen er een kindje is overleden in een crèche waarvan geweten was dat er ernstige problemen waren, en dat is niet gezien.

U hebt ontslag genomen als minister, maar u komt hier nu vandaag zeggen dat het eigenlijk voornamelijk de verantwoordelijkheid was van de administratie, die u niet heeft gealarmeerd. Ik vind dat onwaarschijnlijk, werkelijk onwaarschijnlijk. Alsof u een minister bent die losstaat van de hele samenleving, enkel maar voorleest in het parlement wat uw administratie voorbereidt en vervolgens tevreden is als de administratie zegt dat alles goed loopt. U bent minister, u zou in de samenleving moeten staan en u zou al die andere alarmsignalen ook moeten capteren.

Dat er iets misloopt in de administratie, is inderdaad heel duidelijk geworden in deze onderzoekscommissie, maar dat wil niet zeggen dat u niet eerder en beter had kunnen ingrijpen. Wat we hier allemaal moeten vaststellen, is dat pas nadat er een kindje is overleden in de kinderopvang, u de alarmsignalen ernstig hebt genomen en u de sense of urgency hebt begrepen. Pas nadien is er een extern comité met externe experts gekomen. Pas nadien hebt u een concreet dossier van de kinderopvang zelf ter hand genomen. Pas nadien zijn de grote personeelsproblemen bij cruciale overheidsdiensten voor de veiligheid in de kinderopvang naar boven gekomen.

Mijnheer Beke, ik wil terugkomen op de mail die u stuurde, net nadat een kindje in het ziekenhuis was opgenomen. Een medewerker stelt u op de hoogte dat de verslagen door de politie zijn opgevraagd. U antwoordt: 'Vraag is toch waarom, gezien al de antecedenten, er niet eerder is opgetreden.' De medewerker zegt: 'Ik ben net klaar met samenvatten. In een van de verslagen staat ook letterlijk 'schudden'. Geen mooi verhaal over de historiek van 't Sloeberhuisje.' U antwoordt: 'Als dat zo is, is er toch nalatigheid. Dit is echt niet oké. Gaat een storm geven.' Mijn vraag aan u is of u van mening bent dat er sprake is geweest van nalatigheid door Kind en Gezin of door de leidinggevende van Kind en Gezin?

Wouter Beke: Ik denk dat ik daar al op heb geantwoord. Toen ik in het dossier van 't Sloeberhuisje ben gedoken, kreeg ik ook voor mezelf een aantal antwoorden niet voor elkaar. Dat is de reden waarom we onmiddellijk hebben beslist om de audit die bij Zorginspectie was gepland, uit te breiden naar Opgroeien, om de hele keten van de handhaving te onderzoeken. Ik heb hier op 23 februari gezegd dat ik ook heb vastgesteld dat 't Sloeberhuisje niet op de lijst stond die door het multiteam was opgemaakt, niet bij die veertig dossiers was en dat ik daarover ook verbaasd was. Dat is de reden waarom ik een audit heb besteld. Een audit bestel je als je voelt dat er misschien iets niet klopt en dat dit nader moet worden onderzocht om lessen voor de toekomst te kunnen trekken. Daarvoor bestel je een audit, en dat is wat ik heb gedaan. Verder heb ik het actieplan opgesteld en een opdrachthouder aangesteld.

Lise Vandecasteele: Ik vertaal: als u het dossier van 't Sloeberhuisje leest, bent u van mening dat er extra handhaving had moeten worden opgestart?

Wouter Beke: Dat is eigenlijk het debat dat we daarstraks hebben gehad over het voorzorgsprincipe. Hoe interpreteer je het voorzorgsprincipe? Hoe kom je tot een risico-inschatting? Op basis van welke elementen neem je dan bepaalde beslissingen?

Lise Vandecasteele: U zegt dat u dan het initiatief hebt genomen om een audit uit te voeren. Klopt het dat u daarvoor het initiatief hebt genomen?

Wouter Beke: Voor die audit? Neen, er was een audit gepland voor Zorginspectie. De uitbreiding naar Opgroeien voor handhaving is een beslissing die wij hebben genomen.

Lise Vandecasteele: Wie heeft die precies genomen? In een verslag van 21 februari 2022 tussen het kabinet en de administratie staat nochtans duidelijk dat mevrouw Katrien Verhegge vraagt of de minister bij Audit Vlaanderen een audit met betrekking tot de handhavingprocessen in de sector kinderopvang kan vragen.

Wouter Beke: Dat zou kunnen.¹ Ik weet alleen dat wij hebben beslist om een audit te vragen aan ...

Lise Vandecasteele: Minister Beke, ik vind het een beetje dubbel. U zegt aan de ene kant: 'Ik heb dan eindelijk op tafel geklopt en dingen gevraagd.' Maar het blijkt, mijnheer

¹ "Dat zou kunnen." schrappen en vervangen door:

"Ik kan dit verslag van 21 februari 2022 niet terugvinden. Mevrouw Verhegge heeft volgens mij niet gevraagd naar een audit."

Beke, dat niet ú op de tafel hebt geklopt maar dat de administrateur-generaal, mevrouw Verhegge, heeft gevraagd of u een audit over de handhavingprocessen kon bestellen.

Wouter Beke: Ik denk dat mevrouw Moykens dat ook al in deze commissie heeft gezegd. Er was een audit gepland rond Zorginspectie. De uitbreiding naar Opgroeien is een beslissing die wij hebben genomen.

Lise Vandecasteele: Op advies van mevrouw Verhegge is die uitbreiding er inderdaad gekomen, lezen we in het verslag.

Ik ga terug naar de lijst van Jeroen Bossaert. U deelt mijn mening dat, als die lijst grondig zou zijn bestudeerd op het moment dat Jeroen Bossaert die bezorgde, het besluit van de mensen die dat zouden hebben gedaan, zou zijn geweest dat er handhaving zou moeten worden opgestart bij die crèches, door de historiek. Ik lees bijvoorbeeld in een van de inspectieverslagen van 't Sloeberhuisje in september 2019 dat de historiek van 't Sloeberhuisje onrust wekt bij Kind en Gezin en bij Zorginspectie. Zo staat het letterlijk in een inspectieverslag. Het is redelijk onbegrijpelijk dat er nooit iets van handhaving werd opgestart.

Dan komen we bij de mail die u op 24 februari 2022 naar uw kabinetsmedewerkers stuurde waaruit blijkt dat u het in Keulen hoort donderen wanneer het gaat over een lijst, terwijl u die lijst zelf ontvangen hebt in februari 2020 en u letterlijk over die lijst spreekt in december 2020. Kunt u verduidelijken waarom u pas na 't Sloeberhuisje uit de lucht komt vallen dat er een lijst is van probleemcrèches?

Wouter Beke: Voorzitter, ik heb hierop al geantwoord, maar ik heb op 28 februari 2020 geen lijst ontvangen. Ik heb geen lijst ontvangen.

Lise Vandecasteele: Minister Beke, in de mail van de heer Bossaert aan uw kabinet, spreekt hij zelf letterlijk over een lijst die bestaat, een lijst van crèches waar er ernstige inbreuken zijn op de fysieke integriteit van kinderen en waar er een laks optreden is. U kunt dan toch niet zeggen dat u niet weet dat er een lijst bestaat. Bovendien spreekt u in december in de plenaire vergadering zelf over een lijst. Op basis van die lijst heeft Jeroen Bossaert het artikel geschreven. In het artikel zegt Jeroen Bossaert letterlijk dat hij er casussen uit heeft genomen, veertig casussen die hij in zijn dossier verwerkt.

Wouter Beke: De heer Bossaert heeft bij mijn weten een lijst van 66 kinderopvanginitiatieven. Op 28 februari 2020 – ik heb de mail bij mij – heeft hij het 'over 41 gevallen waar er sprake is van verwaarlozing, grensoverschrijdend gedrag of mishandeling. Van die 41 cases is er slechts één dossier dat heeft geleid tot sanctie. Hoe reageert de minister op mijn stelling?' We hebben daarop geantwoord, maar die 41 gevallen zijn ons niet overgemaakt. Die 41 gevallen zijn zelfs niet overgemaakt aan het agentschap Opgroeien. Wel de 66 gevallen die voordien naar voren zijn gekomen. Bij mijn weten is er toen overleg geweest tussen het agentschap Opgroeien en de betrokken journalist. Wij hebben de lijst van die 41 gevallen niet gekregen, wel van de 66, en daarover heeft mevrouw Verhegge verklaard wat ze heeft verklaard vorige vrijdag in deze commissie.

Lise Vandecasteele: Maar het gaat er echt niet over of die concrete gevallen meegestuurd zijn of niet. Het gaat erover dat u wist dat er een lijst was. U hebt het net zelf opgesomd. U wist dat de journalist een lijst had van crèches waar ernstige incidenten waren. Enkel wat u nu zelf zegt, zou u toch moeten alarmeren en zou u bijvoorbeeld hebben moeten doen zeggen: 'Kunt u mij die lijst bezorgen?' Of bij Kind en Gezin navragen of ze die lijst, waar de journalist over spreekt, hadden gekregen en of ze die hadden bekeken. Het gaat er niet over of u de lijst kreeg, wel dat u wist van het bestaan van een lijst. Blijkbaar beseft u pas twee jaar nadien dat er een lijst van probleemcrèches van de journalist bestaat.

Wouter Beke: Mevrouw Verhegge heeft in deze commissie gezegd dat ze met die lijst van 66 aan de slag is gegaan. Dus, de vraag naar de individuele casussen, ermee aan de slag gaan, onderzoeken of niet onderzoeken, er een appreciatie over geven enzovoort, is een zaak van Opgroeien.

De vraag wat we beleidsmatig moeten doen – want dat was de vraag die we van de journalist hebben gekregen – hebben we vertaald in de BBT's van 2020 en 2021, in de ondernemingsplannen, in het overleg begin 2021 met het VK, op de raadgevende comités. Ik kan alleen maar herhalen wat ik hier al vier of vijf keer heb gezegd en ik zal altijd blijven herhalen wat ik daarover zeg, mevrouw Vandecasteele. U mag zoveel insinueren als u wilt, maar dat was ons punt.

We gaan er beleidsmatig mee aan de slag. Er komt een multiteam. Ze onderzoeken en komen tot een veertigtal voorzieningen waar er verhoogde waakzaamheid rond is. Die lijst heb ik aan het parlement gegeven op 23 februari. Het is de terugkoppeling die Opgroeien ook geeft. We zijn dus met zo'n multiteam aan de slag gegaan en dat heeft tot die resultaten geleid. Wat ons betreft, was in de uitvoering van hoe er moet worden gehandhaafd, Opgroeien ermee aan de slag gegaan.

De vraag waarom – en dat heb ik vanmorgen ook gezegd – men er bepaalde voorzieningen niet op heeft gezet en op basis van welke overwegingen men dat heeft gedaan, is een terechte vraag. Ik neem aan, of ik hoop, dat u die vraag ook in de besloten zitting aan het agentschap Opgroeien hebt gesteld. Het is een besloten zitting, ik weet niet wat er daarover is gezegd, maar het gaat over de appreciatie op casusniveau. Waarom stond dat erin? Op basis van welke criteria hebt u geoordeeld: dit wel en dit niet?

Lise Vandecasteele: Mijnheer Beke, het gaat erover dat u zich pas na het overlijden van een kindje afvraagt of er een lijst bestaat, terwijl die lijst u twee jaar voordien is bezorgd.

Wouter Beke: Neen, mevrouw Vandecasteele, die lijst hebben wij niet gehad!

Lise Vandecasteele: Mijnheer Beke, u hebt toen een mail gehad waarin de journalist zegt dat hij een lijst heeft.

Wouter Beke: Ik heb die lijst opgevraagd naar aanleiding van het overlijden in 't Sloeberhuisje, toen de discussie over de lijsten kwam. Wij hadden die lijst niet.

Lise Vandecasteele: Maar u wist dat er een lijst bestond, daarover gaat het.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele, als u een antwoord wilt, gaat u natuurlijk wel de heer Beke moeten laten uitspreken.

Wouter Beke: Ik zeg alleen maar voor de zoveelste keer: wij hadden die lijst niet. En wat hadden wij met die lijst kunnen doen? We hadden aan Opgroeien kunnen zeggen: 'Bekijk dat eens.' Dat is wat wij aan Opgroeien hebben gezegd: 'Er is een journalist die 66 dossiers heeft. Bekijk die dossiers eens.' Er is mailverkeer geweest over een hoop dossiers tussen de journalist en ons. Ons luik is dan beleidsmatig. Wat is het probleem rond handhaving? Welke zijn de stappen die we moeten zetten? Wat is daarvoor nodig? Wat schrijven we in in de beleids- en beheersnota die we aan het parlement voorleggen? Hoe gaan we dat formuleren in een ondernemingsplan? Al die elementen en al die stappen zijn gezet.

Lise Vandecasteele: Ik versta heel duidelijk dat u op het moment dat Jeroen Bossaert u een mail stuurt waarin hij spreekt over een lijst, u dat op dat moment niet ernstig hebt genomen. Op dat moment hebt u niet aan Kind en Gezin gevraagd over welke lijst het ging en of zij die lijst bekeken hadden. Ben ik juist?

Wouter Beke: Wij hebben dat overgemaakt aan het agentschap Opgroeien.

Lise Vandecasteele: Oké, u hebt het dan zelf niet ter hand genomen en gekeken wat ermee zou zijn gebeurd.

Daarnet hebt u gezegd dat u na het overlijden in 't Sloeberhuisje het concrete dossier hebt vastgenomen. U hebt het bekeken en u snapte niet hoe het komt dat er geen handhaving is opgestart. Ik begrijp niet, mijnheer Beke, waarom u het op dat moment opportuun vindt om een concreet dossier vast te nemen en u dat niet hebt gedaan op het moment dat het dossier van Jeroen Bossaert in HLN verschijnt. Ik ga de intro van het dossier uit december 2020 even voorlezen: "Een baby geforceerd eten geven tot hij kokhalst. Katten laten slapen in de kinderbedjes. Een peuter die in zijn broek heeft geplast, spiernaakt in de tuin zetten. Vlaamse crèches kwamen er allemaal mee weg. Wij voerden een grootschalig onderzoek, op basis van 2600 pagina's aan inspectierapporten. De schokkende conclusie: Wie in een Vlaamse kinderopvang een baby of een peuter raakt, doet dat vaak ongestraft." Vindt u deze aantijgingen niet voldoende zwaarwichtig genoeg om zelf die dossiers vast te nemen?

Wouter Beke: Wij hebben Jeroen Bossaert geantwoord, en ik lees het antwoord even voor. "Kinderopvang moet een veilige plek zijn voor jonge kinderen. Als op dat vlak problemen zijn, moeten we streng optreden. Dat kan gebeuren door Kind en Gezin, bijvoorbeeld met een schorsing, maar ook door een kinderopvangvoorziening zelf, bijvoorbeeld door het ontslag van een medewerker. Handhaving en sanctionering zijn geen doelen op zich, maar wel een belangrijk middel om te komen tot een versterking van de kwaliteit. Tegelijk mag er geen handelingsverlegenheid zijn. Als schorsing of sluiting nodig is, bijvoorbeeld omdat de veiligheid of de gezondheid van kinderen in het gedrang komt, dan kunnen we geen compromissen sluiten." Dat antwoord hebben we geformuleerd, samen met het agentschap Opgroeien. Ik heb gezegd dat ik geen zicht had op de concrete gevallen en dat ik Kind en Gezin zou bevragen. Dat is wat wij hebben gedaan. Wij hebben dit doorgestuurd naar het agentschap Opgroeien met de vraag om dit te bekijken.

Wij hebben de historiek en toestanden van die dossiers niet. Het is ook niet aan ons om dat te hebben. Er is daarover volgens mij overleg geweest tussen het agentschap Opgroeien en die journalist.

Lise Vandecasteele: Als u schrijft aan een journalist: 'Ik heb zelf geen zicht op concrete gevallen en ga hierover Kind en Gezin bevragen', wil dat volgens mij iets anders zeggen dan het doorsturen naar Kind en Gezin. U hebt op dat moment niet gezegd wat u schrijft. Bevragen wil zeggen de vraag stellen aan Kind en Gezin en feedback vragen. Maar dat is dus duidelijk niet gebeurd.

Wouter Beke: Niet over de individuele casussen op dat ogenblik. Dat klopt. Dat heb ik hier al gezegd.

Lise Vandecasteele: Voilà, maar dat zegt u wel aan de journalist: 'Ik heb geen zicht op de concrete gevallen, maar ik ga hierover Kind en Gezin bevragen.'

Wouter Beke: Dat wil zeggen dat we aan Kind en Gezin vragen om dat op te nemen.

Lise Vandecasteele: In elk geval bent u er op dat moment niet mee aan de slag gegaan. U hebt het gewoon doorgestuurd aan Kind en Gezin en u hebt zelf niet de lijst opgevraagd bij Kind en Gezin. U hebt ook niet aan Kind en Gezin gevraagd wat hun reactie was op die aantijgingen van de journalist.

Maar mijn vraag was de volgende. Als ik het dossier dat verschenen is in HLN voorlees – een baby geforceerd eten geven, katten laten slapen in kinderbedjes, een peuter spiernaakt in de tuin zetten – vindt u dat dan niet genoeg zwaarwichtige aantijgingen om zelf eens in die concrete dossiers te gaan kijken?

Wouter Beke: Dan is dat een aanleiding om te zeggen dat we op het vlak van handhaving verdere stappen moeten zetten en er een beleidsmatige vertaalslag aan moeten geven.

Lise Vandecasteele: Maar als er ondertussen signalen komen dat dat niet goed gebeurt, dat het beleid niet goed marcheert? U bent er zich dan maar pas van bewust na het overlijden in 't Sloeberhuisje, terwijl ik zeg dat er voordien al ernstige klachten waren dat het beleidsmatig niet goed ging.

Wouter Beke: Voorzitter, ik kan verwijzen naar al mijn voorgaande verklaringen. Ik heb ook de tijdlijn aangegeven van de beslissingen die wij hebben genomen in de beleidsnota, in de BBT's, in de ondernemingsplannen 2020 en 2021, waar het gaat over handhaving en de stappen die we daarvoor moesten zetten. Ik vind niet dat het aan een minister is om individuele casussen op zich te gaan beoordelen. Daarvoor zijn er agentschappen. Ik neem aan dat u de vraag waarom die wel en die niet op de lijst stond, hebt gesteld aan de agentschappen toen ze hier zijn geweest. Het is aan hen, maar toch niet aan een minister om individuele dossiers te gaan beoordelen.

Lise Vandecasteele: Mijnheer Beke, u spreekt uzelf tegen. U zegt zelf dat u het concreet dossier van 't Sloeberhuisje ter hand hebt genomen en in de concrete dossiers bent gedoken. Wat ik zeg, is dat ik niet snap waarom een kindje moet overlijden alvorens u in concrete dossiers duikt. Waren de gevallen die in HLN stonden al niet zwaarwichtig genoeg om in de concrete dossiers te kijken of er inderdaad sprake is van een serieus laks optreden van de dienst Kind en Gezin?

Wouter Beke: Mevrouw Vandecasteele, ik heb daarop geantwoord. Ik heb daarop in deze commissie geantwoord. Omdat ik ook vermeld stond van het feit dat 't Sloeberhuisje met alle antecedenten die er waren, niet op de lijst stond met het veertigtal dossiers die door het multiteam in de loop van 2021-2022 was opgemaakt. Daarom ben ik in dat dossier gedoken. Daarom zijn we gaan kijken hoe het zat. Daarom hebben we een audit besteld. Daarom hebben we een actieplan ontwikkeld dat verdere stappen moest zetten. Daarom hebben we een opdrachthouder aangeduid.

Lise Vandecasteele: Dat klopt niet, mijnheer Beke. De mail van uw kabinetsmedewerker die ik daarnet voorlas en die over 't Sloeberhuisje ging, is van de dag nadat het kindje was opgenomen in het ziekenhuis en niet van de plenaire vergadering waarin sprake was van die lijst. U bent in de historiek van 't Sloeberhuisje gedoken, meteen na het feit van ...

Wouter Beke: Ja.

Lise Vandecasteele: Voilà, dat is niet pas nadat u wist dat het niet op de lijst stond. U bent meteen na het overlijden, meteen na het incident in de historiek gedoken. Wat ik probeer duidelijk te maken, is dat er volgens mij al heel wat andere alarmsignalen waren om in de concrete dossiers te gaan kijken, om zelf kritisch te kijken naar het beleid van uw agentschap en u niet alleen maar te verstoppen achter het agentschap dat zagezegd geen signalen zou hebben gegeven.

Ik wil daarnaast graag ingaan op de externe experts, want dat vind ik evenzeer een heel pijnlijke affaire. Hier zien we dat er pas na het overlijden effectief stappen worden gezet.

Intussen is er in maart van dit jaar een extern Comité van Toezicht aangesteld. Waarin ziet u de noodzaak van dat extern comité dat vandaag is aangesteld?

Wouter Beke: Wilt u de vraag nog eens herhalen?

Lise Vandecasteele: In maart is er een extern Comité van Toezicht aangesteld. Ik vraag aan u waarom u dat extern comité vandaag belangrijk vindt.

Wouter Beke: Wij vonden dat vorig jaar ook al belangrijk. Ik heb het daar vanmorgen ook al over gehad. Er was een zekere terughoudendheid. Er is ook al verwezen naar de mail van Katrien Verhegge van april 2021. Wij vonden het wel belangrijk om extra ogen te hebben. De reden waarom mevrouw Verhegge er vorig jaar – maar ik denk dat het voortschrijdend inzicht is – minder belang aan hechtte, is omdat ze verwees naar het raadgevend comité. Ik heb de samenstelling van het raadgevend comité deze voormiddag uitgelegd. Ik wil dat nog eens doen, maar er zitten allemaal externen in: VVSG, BBTK, Thuiszorg, Gezinsbond, ACV, i-mens, ACLVB, Voka, noem maar op. Ze zitten allemaal in het raadgevend comité.

Bij mijn weten zijn het allemaal externen. Dat was de reden waarom er een zeker voorbehoud was, heb ik begrepen. Was dat voorbehoud terecht? Neen. Hadden we het een jaar geleden moeten doen? Ja. Is het er vandaag? Ja.

De voorzitter: Collega Vandecasteele, ik wil u niet onderbreken, maar ik stel gewoon vast dat u voortdurend op hetzelfde thema varieert en dat de heer Beke altijd hetzelfde antwoord geeft. Ik geef dit gewoon maar aan. Ik denk dat dat luik uitgeput is, naar mijn bescheiden mening.

Lise Vandecasteele: Ja, excuseer, maar ik ga er toch nog even op doorgaan.

Bent u er zich van bewust hoe vaak dat raadgevend comité van Kind en Gezin bij elkaar komt?

Wouter Beke: Ja, waarom?

Lise Vandecasteele: Hoe vaak komt dat raadgevend comité bijeen?

Wouter Beke: Ik heb dat daarstraks al gezegd. Het is hierover, rond handhaving, in februari en in mei 2021 samengekomen.

Lise Vandecasteele: Vindt u dat dat extern comité beantwoordt aan de hoofdboodschap van de kinderrechtencommissaris?

Wouter Beke: De kinderrechtencommissaris vond nog een ander element belangrijk en dat was de betrokkenheid van het VECK, en dat is ook gebeurd.

Lise Vandecasteele: Weet u wat dat raadgevend comité, dat mevrouw Verhegge belangrijk vond, heeft geadviseerd in februari 2021?

Wouter Beke: Ik heb het bij mij.

Lise Vandecasteele: Bent u er zich van bewust dat daar staat dat de mensen van het raadgevend comité aanraden om externen in te schakelen? Ze zeggen letterlijk dat er "een team van Opgroeien moet komen, aangevuld ook met mensen van daarbuiten zodat men bij elk dossier dat op tafel komt, kan zeggen dat men advies heeft ingewonnen, breed geconsulteerd en dat men na rijp beraad een gedragen beslissing heeft genomen. Een voorbeeld van externen: VK, het Kinderrechtencommissariaat, iemand van Zorginspectie, iemand met deskundigheid over misbruik, iemand met een pedagogische kijk op kinderopvang en eventueel kan er ad hoc nog expertise worden ingeroepen." Bent u er zich van bewust dat hetzelfde raadgevend comité, dat mevrouw Verhegge eigenlijk als een vervanging ziet van het extern Comité van Toezicht, zelf zegt dat er externe experts moeten worden ingeschakeld?

Wouter Beke: Mevrouw Vandecasteele, ik wil daar twee dingen over zeggen. Ten eerste ben ik zelf nooit tegen externen geweest. Ten tweede, als u citeert uit het verslag van 10

februari 2021, zou u ook moeten citeren uit het verslag van 21 mei 2021 van de opvolgvergadering over handhaving met betrekking tot deze thematiek.

Lise Vandecasteele: In de mail vraagt mevrouw Verhegge om aan de kinderrechtencommissaris in grote lijnen mee te geven wat hun plannen zijn rond handhaving, maar ze vraagt om dat niet te letterlijk mee te geven. Hebt u dat advies gevolgd?

Wouter Beke: Hoe bedoelt u?

Lise Vandecasteele: Mevrouw Verhegge vraagt om niet letterlijk te zeggen dat er geen externe experts zullen worden ingeschakeld, maar enkel de grote lijnen mee te geven aan de kinderrechtencommissaris.

Wouter Beke: Ik heb op dat ogenblik geen contact gehad. Er is daarover een overleg geweest in het raadgevend comité van 21 mei 2021, waar alle stakeholders aanwezig waren.

Lise Vandecasteele: Mijnheer Beke, u klopt niet op tafel voor externe experts. Waarom klopt u daarvoor niet op tafel? U zegt dat het er eigenlijk had moeten komen, 'maar ik heb er niet voor op tafel geklopt, dus ik heb het laten passeren'. Vervolgens zegt u op geen enkel moment expliciet aan de kinderrechtencommissaris en aan het parlement dat u niet aan de slag gaat met dat advies. U hebt tig keer gesproken over teams, handhavingsteams, multiteams, maar u hebt niet één keer geëxpliciteerd dat het niet gaat over het inschakelen van externe experts, terwijl het de hoofdboodschap van de kinderrechtencommissaris was.

Wouter Beke: Ten eerste is het comité er intussen. Het is er intussen. Ten tweede is er op het raadgevend comité van 21 mei 2021, dus niet in februari 2021, verder over gesproken. Voorzitter, ik heb geciteerd. Ik ga het niet opnieuw doen.

Lise Vandecasteele: Hebt u of hebt u niet aan de kinderrechtencommissaris meegegeven dat er geen externe experts zouden worden ingeschakeld en dat het dus pas is gebeurd na het overlijden in 't Sloeberhuisje?

Wouter Beke: Het extern comité is er toch intussen?

Lise Vandecasteele: Naar aanleiding van het dossier in HLN was er een duidelijke hoofdboodschap van de kinderrechtencommissaris dat er externe experts moeten worden ingeschakeld, waar u blijkbaar mee akkoord ging. Hebt u aan de kinderrechtencommissaris gezegd dat u niet aan de slag ging met haar hoofdboodschap?

Wouter Beke: Wij hebben dat niet meegegeven, wij hebben dat eigenlijk ook niet beslist. Op dat ogenblik is het comité opgepakt door Opgroeien.

Lise Vandecasteele: Mijnheer Beke, we hebben alle communicatie van de kinderrechtencommissaris gezien. Zij heeft gedurende 2021 verschillende keren aan u geschreven: 'Mijn hoofdboodschap is het betrekken van externe experts.' Dat is op verschillende vergaderingen ook opnieuw herhaald. Ik vind het dus redelijk vreemd dat u op geen enkel moment aan de kinderrechtencommissaris zegt dat u niet met haar hoofdboodschap aan de slag gaat.

Wouter Beke: Ik citeer alleen maar uit het verslag van 21 mei 2021: "Wat Opgroeien nu uitgewerkt heeft met de samenwerking met de VK's en als nieuw beleid rond de schending van de integriteit, komt hieraan tegemoet." Dat staat in het verslag van 21 mei 2021 van het raadgevend comité.

Neen, ik ben daar toen niet tegen ingegaan. Dat heb ik vanmorgen ook al gezegd.

Lise Vandecasteele: Dat vind ik een probleem. Ik vind het een probleem dat u op dat moment niet met de hoofdboodschap van de kinderrechtencommissaris aan de slag bent gegaan, ook al omdat het een uitgewerkt voorstel was en duidelijk beschrijft waarom het volgens haar nodig was om externe experts aan te spreken. U hebt dat bewust niet gedaan. U hebt er bewust niet voor op tafel geklopt, en dat vind ik een probleem. Blijkbaar was dat pas mogelijk na het overlijden in 't Sloeberhuisje.

Wouter Beke: Mevrouw Vandecasteele, het staat in ons actieplan van 14 maart van dit jaar. Het is intussen opgericht.

Lise Vandecasteele: Het punt is dat er al zwaarwichtige dossiers in de pers verschenen zijn over zwaarwichtige feiten, met zwaarwichtige aantijgingen, en dat de hoofdboodschap van de kinderrechtencommissaris is om externe experts in te schakelen, maar opnieuw is dat iets wat pas mogelijk blijkt na het overlijden in 't Sloeberhuisje. Al die zaken blijken pas mogelijk als er een kindje overlijdt, en niet eerder, terwijl er al ernstige alarmsignalen waren waarbij u op tafel had moeten kloppen.

Wouter Beke: Mevrouw Vandecasteele, ik begrijp dat u er een soort intentieproces van probeert te maken. Dat hebt u vanmorgen ook proberen te doen. Dé specialisten als het gaat over verontrusting, zitten bij de VK's. Die brug moest worden gemaakt en is vorig jaar ook gemaakt. Er is overleg geweest. En ja, ik heb dat vanmorgen ook gezegd: er was in hoofde van mevrouw Verhegge – de mail zit in het dossier – een zekere terughoudendheid om het comité verder uit te breiden omdat er ook al begeleiding was vanuit het raadgevend comité. Op dat ogenblik zijn wij daar niet tegen ingegaan. We zijn daar niet tegen ingegaan. We hebben het opgenomen in ons actieplan omdat we na 't Sloeberhuisje hebben vastgesteld dat er toch nog een aantal andere extra stappen moesten worden gezet, en daar is mevrouw Verhegge toen ook niet tegen ingegaan.

Lise Vandecasteele: Ik ga over naar mijn volgend punt, mijnheer Beke, maar het VECK is in 2021 drie keer geconsulteerd over een bepaald dossier. De hoofdboodschap van de kinderrechtencommissaris, die blijkbaar wel bij ons maar niet bij u is doorgedrongen, is dat het handhavingsbeleid moest worden uitgetekend samen met interne en externe experts. Dat is iets heel anders dan drie keer in het jaar een advies aan een VECK vragen. Dat is iets anders dan in het raadgevend comité één keer per jaar spreken over handhaving. Dat is iets heel anders, en het is pijnlijk dat het er pas is gekomen na het overlijden in 't Sloeberhuisje en niet eerder.

Ik wil overgaan naar de problemen van personeelsverloop bij de agentschappen en departementen. Zowel bij Zorginspectie als bij Kind en Gezin hebben we van de klachtenbehandelaars gehoord dat er een zeer hoge werkdruk is. De mensen spreken allemaal van een chaotische dienst van zelfsturende teams die onduidelijk zijn, van een te divers takenpakket voor de verschillende werknemers, van te hoge verwachtingen. Er is niet enkel covid, maar er zijn ook de erkenningen, met daarnaast de uitbreidingsrondes, allemaal op de schouders van de klachtenbehandelaars. Over onaangepast IT-materiaal hebben we het al gehad, het gevolg van besparingen van deze Vlaamse Regering, om duidelijk te zijn. Ik vind het toch wel frappant dat van een dienst die zo belangrijk is, waar de afgelopen acht jaar de helft van een team is opgestapt en waarvoor nieuw personeel is aangetrokken, u op geen enkel moment ter ore is gekomen dat er problemen zijn. Kunt u bevestigen dat op geen enkel moment de chaos en de personeelsproblemen op een dienst die de veiligheid van de kinderopvang moet garanderen, u ter ore is gekomen?

Wouter Beke: Ik heb daar al op geantwoord, voorzitter. Er was een planlastmeting voorzien, die niet is doorgedaan door corona. Het lijkt mij een belangrijk element te zijn in de dossieropbouw om aan te tonen dat er extra personeel moest zijn. Zorginspectie heeft in 2020 een personeelsplan opgemaakt, het zogenaamde PEP. Ik ben daarmee naar

de regering gegaan, die toen heeft gezegd dat er geen middelen voor waren. Via de sociale Maribel heb ik dan in de helft van de extra gevraagde mensen voorzien. Het agentschap Zorg en Gezondheid heeft begin dit jaar een voorstel tot PEP naar voren gebracht. We hebben dat in de regering besproken en er zijn 46 vte's toegevoegd.

Lise Vandecasteele: Als ik uw antwoord hoor, dan is u op geen enkel moment de chaotische situatie in het team klachtenbehandelaars van Kind en Gezin ter ore gekomen?

Wouter Beke: Ik heb daarover geen voorstel van PEP gehad.

Lise Vandecasteele: Mijnheer Beke, net opnieuw zoals daarnet. U zit toch ook in de samenleving? Ocharme, slechts enkele mensen van de klachtenbehandelaars hebben mij bereikt, die allemaal getuigen over chaos, personeelsverloop en ziekte-uitval. Is u dat op geen enkel moment ter ore gekomen? Zo'n cruciale dienst van uw administratie?

Wouter Beke: Ik heb daarover geen voorstel gekregen.

Lise Vandecasteele: U staat dus los van de samenleving en hebt dus op geen enkel moment via de vakbonden, via personeelsleden signalen opgevangen dat er een probleem van personeelsverloop, van ziekteverzuim is bij de dienst klachtenbehandelaars van Kind en Gezin?

Wouter Beke: Ik heb geantwoord.

Lise Vandecasteele: Oké. Opnieuw zegt u dat, als de verantwoordelijke u niets zegt, u geen signalen krijgt. Ik vind dat redelijk straf.

Bovendien, mijnheer Beke ...

Wouter Beke: Mevrouw Vandecasteele, ik krijg geen signalen door. Ik heb daarstraks gezegd – u trekt alles graag op flessen – dat het agentschap Opgroeien in corona ongelooflijk veel werk heeft verzet, dingen die ze nog nooit hadden gedaan. Ze moesten zorgen dat de kinderopvang open bleef en zorgen voor financiële compensaties. Als er besmettingen waren, moesten ze zorgen voor Outbreak Support Teams. Intussen moesten ze samenwerken met andere agentschappen en departementen. Dat het allemaal heel veel was, ja, die signalen heb ik gekregen. Die signalen heb ik gekregen, maar niet alleen daarover. Maar daar gaat het toch niet over. Het gaat over een structureel antwoord dat je daarvoor moet hebben en hoe je daar als minister mee omgaat. Nog eens, ik neem het mevrouw Verhegge niet kwalijk dat het er niet is gekomen, want het kon niet door corona. Er was een planlastmeting gepland. Op basis van die meting zullen de bevindingen zijn wat ze zijn en zal er politiek moeten worden geoordeeld zoals er moet worden geoordeeld.

Maar vragen of ik signalen heb ontvangen dat ...? Wat wil dat zeggen? 'Hebt u Facebook gelezen? Hebt u een krant gezien? Hebt u met iemand gesproken?' Zo werkt het beleidsmatig niet. Beleidsmatig werken is: wat zijn de problemen, wat zijn de voorstellen tot antwoord? Daarmee ga je naar de regering, en dan is het ja, neen of iets ertussenin.

Lise Vandecasteele: Mijnheer Beke, het probleem is dat het lijkt alsof u uzelf op een ivoren toren zet en er pas signalen kunnen doorkomen via leidinggevenden. Dat is mijn kritiek. U zou toch zelf ook via de samenleving, via allerlei kanalen signalen kunnen ontvangen, die ikzelf ook heb gekregen. Het is enkel maar cijfers opvragen. Naar aanleiding van de extra werkdruk door corona had u kunnen vragen hoe de dienst functioneert. Door enkel al de cijfers op te vragen, zou u geweten hebben dat er iets grondig misloopt. We hebben geleerd dat men door de chaos en door de werkdruk niet kan functioneren zoals het zou moeten. Mevrouw Van den Berghe heeft vrijdag zelf gezegd dat een aanmaning niet tijdig buiten is geraakt door de hoge werkdruk. Er is 13 procent ziekteverzuim op een team van 33 vte's. Jarenlang was er geen stafmedewerker. Er is een groot personeels-

verloop: de helft van een dienst is de afgelopen jaren opgestapt en nieuw aangeworven. Eén vte voor 223 locaties. Dat zijn cijfers die u bezorgd zouden zijn als u zelf de informatie had opgevraagd. U bent zelf ook verantwoordelijk voor het functioneren van die dienst.

Uw frank had kunnen vallen nadat het dossier van Jeroen Bossaert was verschenen in HLN, om te vragen hoe het ging met die dienst en of die goed kon functioneren. U hebt dat niet gedaan. Maar daarnaast zijn het afgelopen jaar nog heel veel andere problemen naar boven gekomen. Het start met het oudercollectief van Kabouterland dat over ernstige klachten spreekt die niet goed worden aangepakt, het Kinderrechtencommissariaat dat in het jaarverslag een verhaal schrijft over een jongen met een beenbreuk die hij waarschijnlijk in de crèche heeft opgelopen en waarover er ook andere klachten waren die nooit naar buiten zijn gekomen. We kregen vandaag een mail van een familielid van een kindje dat in een crèche is overleden omdat het geen slaapzakje aan had. In maart 2021 is er een kindje op spoed beland met een zware hersenschudding. De uitbaatster van De Vlindertjes in Elshout is door de correctionele rechtbank veroordeeld. Het zijn allerlei signalen die u had kunnen capteren en u ertoe hadden moeten aanzetten om u te bevragen bij het agentschap en het departement en zelf te vragen wat de problemen zijn en of er een personeelsprobleem is op die dienst.

Ik wil nog even teruggaan ...

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele, het moet natuurlijk wel een vraag zijn. U hebt nu een mededeling gedaan.

Lise Vandecasteele: Kunnen al die alarmsignalen u niet overtuigen om zelf kritisch de werking van agentschappen in vraag te stellen en zelf cijfers op te vragen over de personeelsproblemen op een dienst?

Wouter Beke: Ik heb daarop geantwoord.

Lise Vandecasteele: Ik vind het nalatigheid dat u dit niet hebt gedaan, maar goed.

Ik heb intussen het verslag van het raadgevend comité teruggevonden waarin zagezegd zou staan dat alles onder controle is. Ik wil daar even op ingaan vanwege het belang van het inschakelen van externe experts. Mijnheer Beke, het klopt niet dat het raadgevend comité op dat moment zegt dat alle stappen die worden gezet, goed zijn. Ik lees in dat verslag: "Samenwerking met het VECK. De vraag is of dit wel voldoende is en of het niet moet worden uitgebreid naar een soort comité met interne en externe mensen." Hoe komt een dossier op de tafel van zo'n comité? Op dat moment is het niet correct om te zeggen dat ze het eens waren met alles wat werd ondernomen. Integendeel, op dat moment raadt hetzelfde raadgevend comité nogmaals aan, zowel in februari als in mei, om een comité op te richten met interne en externe experts, wat u opnieuw bewust naast zich neerlegt. Hebt u dat stuk ook gelezen waarin ze adviseren om interne en externe experts aan te stellen?

Wouter Beke: Ja, ik heb daar al op geantwoord.

De voorzitter: Collega Vandecasteele, ik moet wel toegeven ...

Lise Vandecasteele: Maar dit gaat over het andere ... Er zijn twee overlegmomenten geweest met het raadgevend comité. Ik heb daarnet over het ene geciteerd, over het feit dat ze zeggen dat er externe mensen moeten worden aangesteld. U zegt dat er drie maanden later ook een raadgevend comité was, waarin ze zeggen dat alle stappen die zijn gezet, goed zijn. Dat klopt niet. Opnieuw heeft het raadgevend comité aangedrongen op het oprichten van een comité met interne en externe mensen. Wat u daarnet zei, klopt niet, en ik wou daar graag op wijzen.

Wouter Beke: Voorzitter, de volgende zin is: "Dit is een traject dat Opgroeien aan het lopen is met de inhoudelijke coördinatoren en de klantenbeheerders. Men is ook een checklist aan het maken met de indicatoren in verband met wanneer een dossier naar het multiteam moet komen." De discussie is daar volgens mij op dat ogenblik ook niet echt besloten. Nogmaals, er was een zeker voorbehoud om nog externe mensen toe te voegen, dat heb ik hier al vijf keer gezegd. Voor alle duidelijkheid: het voorbehoud was er niet van politieke zijde. We hebben het opgenomen in ons actieplan van 14 maart.

Lise Vandecasteele: Pas na het overlijden in 't Sloeberhuisje.

Mijnheer Beke, ik ga afsluiten. U bent intussen geen minister meer en u kunt in vrijheid spreken. U weet dat er negen kinderen per begeleider zijn. Kunt u nu zeggen dat u dat te veel vindt en dat de overheid geld zou moeten vrijmaken om te evolueren naar een systeem van bijvoorbeeld één op vijf?

Wouter Beke: Collega Rzoska heeft die vraag ook al gesteld aan mij. Ik heb daar toen op geantwoord.

Lise Vandecasteele: Vindt u dat de huidige regering budget moet vrijmaken? U hebt er volgens mij niet op geantwoord.

Wouter Beke: Ik verwijs naar het antwoord dat ik aan collega Rzoska heb gegeven.

Lise Vandecasteele: Dat waren mijn vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Collega's, er zijn inderdaad al wel wat vragen gesteld.

De voorzitter: Goed, collega's, dan gaan we verder met onze onderzoekcommissie. Aan het woord is collega Krekels.

Kathleen Krekels: Ik ga proberen om nog wat klaarheid te krijgen rond sommige zaken, de antwoorden kunnen misschien kort zijn. Mocht ik toch in herhaling vallen, dan geeft de heer Beke het maar onmiddellijk aan.

Mijnheer Beke, u had het deze morgen over de werklast en dat het de bedoeling was om die te meten. Corona is dan echter gekomen, de meting is uitgesteld en is dus pas later gebeurd. Of de werklastmeting er is geweest of niet, is volgens ons niet echt een reden waarom er geen opvolging moest worden gegeven aan bepaalde dossiers. We hebben onze klantenbeheerders, die dan tweehonderd dossiers hebben, en dat zijn er natuurlijk heel veel, maar niet al die dossiers zijn problematisch. De dossiers gaan dan ook naar de handhavingsteams, dus zijn er meerdere ogen om bepaalde dossiers op te volgen.

Mijn vraag is hier: is de werklast van de personen op het veld voor u een grond waarom het hier is misgelopen? Is dat in uw ogen een belangrijke grond waardoor het is misgelopen?

Wouter Beke: Ik durf daar niet heel affirmatief op te antwoorden. Maar laat ons 't Sloeberhuisje nemen. Daar zijn er zeer veel inspecties geweest, dus het lag niet aan de inspecties. We kunnen de discussie voeren: moeten er nu meer inspecteurs zijn? Dat is een discussie waard, denk ik, en daar heb ik ook al stappen toe gezet, zoals ik daarstraks heb gezegd. Of dat dan voldoende is, is een andere vraag.

Als ik nu de casus van 't Sloeberhuisje neem, kan niet worden gezegd dat er geen inspectieverslagen waren of dat er geen kennis van het dossier was, ook niet bij Opgroeien. Dat toont aan dat het toch niet alleen een kwestie van personeelsleden is – misschien is dat zo, en de werklastmeting kan volgens mij wel een element zijn om zaken naar voren te

brengen – maar dat het ook wel gaat over informatie, appreciatie en de vraag hoe we daarmee omgaan.

Als ik daar een algemene bedenking bij mag formuleren: ik denk dat men heel vaak is uitgegaan van het verbetertraject. Hier zijn verschillende casussen geciteerd van kinderopvanginitiatieven waar dingen zijn misgelopen, maar onderschat ook de casussen niet waarbij ouders en lokale besturen zeiden dat ze het er niet mee eens waren wanneer werd opgetreden. Voor hen was er immers geen probleem, maar na het optreden wel. Of ze vonden dat wat werd gezegd niet klopte. Zo kan ik er ook heel veel citeren. Ik denk dat dat een van de elementen is geweest, ook in het verleden, waarom men toch uitging van het verbetertraject. Op zich is dat ook geen slechte ingesteldheid: als men kan verbeteren en de problemen kan oplossen, is dat altijd beter dan te zeggen dat de boel dicht moet. Dat kan door een werknemer te ontslaan – dat hebben we al in verschillende kinderopvanginitiatieven gezien – of door andere remediëringstrajecten op te zetten. Alleen moet men ook kunnen vaststellen dat dat soort zaken niet onuitputtelijk is en men op een gegeven ogenblik – ook op basis van een aantal andere elementen, daar heb ik het daarstraks ook over gehad – moet kunnen zeggen: 'We doen hier een risicoanalyse en eigenlijk is dit niet meer oké.'

Personeel kan daar dus één element in zijn. De grondattitude is een ander element, denk ik, en dat op basis van goede informatie: wat zijn de klachten, wat zijn de meldingen, wat zijn de inspectieverslagen, wat zeggen de MeMoQ's en hoe komen we eigenlijk tot goede detectie? Dat is een moeilijke afweging.

Waarom hebben we het multiteam opgericht? Dat was een van de antwoorden die vanuit Opgroeien kwam, en ook terecht, omdat het soms wel een heel moeilijke afweging is: 'Echt hard materiaal hebben we hier niet, maar we voelen toch aan dat het een beetje problematisch is.' Als we toch met het extern team aan de slag willen gaan, dan is het om mee over de schouders te kijken, namelijk: heeft het multiteam de juiste afwegingen gemaakt, hebben zij het juiste gedaan? En in het geval dat daar discussies over zijn of wanneer er toch een appreciatie over moet gebeuren, kunnen ze dan nog ergens anders terecht om dat te doen? Wij zeggen dat hier immers allemaal heel gemakkelijk, maar het blijft wel mensenwerk, dat heb ik ook bij mijn inleiding gezegd.

Sommige dingen zijn heel gemakkelijk vast te stellen. Om bijvoorbeeld vast te stellen of de spijlen tussen een bed x-aantal centimeter zijn of niet, daar is een meetlat voor nodig en niets anders. Er zijn echter ook een aantal andere zaken die niet hard kunnen worden vastgesteld. Als het bijvoorbeeld gaat over integriteit, kindermishandeling en dergelijke, dan is de kans redelijk klein dat dat gebeurt als er een inspecteur over de vloer komt. Men voelt wel dat er iets niet klopt, maar kan er de vinger niet op leggen en kan er geen bewijs voor leveren. Het is moeilijk om de beslissing dan toch te nemen en die dan ook juridisch te durven kwalificeren. Zoals ik daarnet heb gezegd, is dat het moeilijke: het niet-juridische, juridisch gaan kwalificeren, het voorzorgsprincipe. Het is moeilijk om te beslissen hoe we dat nu eigenlijk gaan kwalificeren en om ook Opgroeien de instrumenten te geven om te zeggen: 'Als je dat doet, staat het als beton en kan men niet zomaar met een paar advocaten onder de arm zeggen dat men het zal aanvechten, waardoor we weer van voren af aan moeten beginnen.' Dat is wel een belangrijk element, denk ik.

Dus, laat ons eerlijk zijn: het personeel zal een element zijn, maar ook niet het enige in het hele luik rond handhaven.

Het was misschien wat uitgebreid, maar ik wilde er toch wat dieper op ingaan.

Kathleen Krekels: Dank u wel voor de nuance in uw antwoord. U geeft inderdaad terecht aan dat 't Sloeberhuisje meerdere keren werd geïnspecteerd, maar de vraag is natuurlijk: wat gebeurt er daarna dan mee? Dan komt het agentschap Opgroeien inderdaad kijken om te zien wat daar moet gebeuren, als er een advies tot handhaving is.

U geeft de nuance in uw antwoord, en in die nuance zit ook het verschil tussen het beleid en de praktijk. Dat was eigenlijk mijn tweede vraag. U hebt al verschillende keren aangegeven wat er beleidsmatig is ondernomen, maar natuurlijk is het ook belangrijk om te bekijken op welke manier al die beleidsinitiatieven worden vertaald naar de praktijk en hoe die worden opgevolgd. Het is voor u immers belangrijk om te weten wat werkt en wat niet. Wat leidt bijvoorbeeld enkel tot planlast? U hebt in het antwoord aan collega Saeys ook al toegegeven dat dat misschien wat te weinig is gebeurd en het misschien anders moet in de toekomst. U geeft ook al aan dat u niet hebt stilgezeten: de multifunctionele teams, de handhavingsteams en dergelijke zijn opgericht. Maar wat wordt er dan op de werkvloer gedaan om inderdaad te begeleiden en te ondersteunen?

Ik heb dus de vraag: wat is nu de hiërarchie van aanpak? En wie controleert het agentschap om te zien of alles wel gebeurt zoals u het in uw beleid voorziet?

Wouter Beke: De beleidsmatige opvolging gebeurt op de beleidsraad, die maandelijks samenkomt. U zult er in de documenten die u hebt gekregen ook verslaggeving van terugvinden. Er staat bijvoorbeeld ook dat er een kleine afwijking is van de plannen uit het ondernemingsplan. De rapportering gebeurt dus op die manier.

Ik heb het daarnet ook geantwoord op de vraag van mevrouw Schryvers: ik kan me niet herinneren dat daar naar voren is gekomen dat men met grote problemen werd geconfronteerd bij de uitvoering van de BBT's of de ondernemingsplannen.

Kathleen Krekels: Daardoor ging u dus van het volgende uit: 'We hebben een aantal beleidsbeslissingen genomen, die zijn ten uitvoer en eigenlijk werkt het zoals men het gevraagd heeft.' Dat was dan uw veronderstelling?

Wouter Beke: Ja.

En nog eens, ik zeg het misschien tot vervelens toe, maar corona heeft daar ook wel een rol in gespeeld. De kinderopvang moest openblijven tijdens de tweede, derde en vierde golf, er waren besmettingen en besmettingshaarden in de kinderopvang en dat moest worden opgevolgd. Men moest schakelen. In de vakanties waren de scholen dicht, soms een week langer, en de kinderopvang moest dat allemaal opvangen. Dat heeft ook gewoon veel aandacht gekregen op de beleidsraad, alsook in de uitvoering van een aantal plannen. Wat dat betreft kan ik dat het agentschap ook niet ten kwade duiden.

Kathleen Krekels: Maar uit uw antwoord mag ik wel afleiden dat uw beleidsraad eigenlijk uw controleorgaan was op de werking van het agentschap?

Wouter Beke: Ja.

Kathleen Krekels: Het ging daarnet ook al even over het agentschap Opgroeien, zij vragen inderdaad naar een tussenniveau.

Wouter Beke: Er zijn natuurlijk ook de raadgevende comités, waar alle externe actoren in zitten.

Kathleen Krekels: Nu, het agentschap Opgroeien vraagt ook naar een tussenniveau, tussen hen en het niveau van de opvang zelf. Ze vinden immers dat ze eigenlijk te vaak te rechtstreeks initiatief moeten nemen. Ondertussen hebt u initiatieven genomen: er zijn nu de klanten- en de relatiebeheerders, het multiteam, het handhavingsteam, Zorginspectie, het Comité van Toezicht en het extern comité. Er lopen nu heel veel zaken, dus mijn vraag is: wat ontbreekt er dan nog? Wat moeten we verstaan onder een tussenniveau? Hoe ziet u een mogelijk tussenniveau, tussen de opvang en het agentschap? Is daar eigenlijk nog wel iets nodig? Zijn alle mensen die nu al aan de slag zijn nog niet voldoende als tussenniveau?

Wouter Beke: Ik weet niet wat het agentschap bedoelde met een tussenniveau. Wat ik wel denk is dat we moeten durven kijken naar de 'governance' van de sector en dat we wat 'het beleidsvoerend vermogen' wordt genoemd – het staat ook in mijn beleidsbrief van 2019-2024 – moeten versterken.

Nog eens: er zijn 800 woonzorgcentra en 6500 kinderopvanginitiatieven, soms heel kleine. Daarmee zeg ik niet dat die groot moeten worden, maar we moeten wel durven kijken naar het beleidsvoerend vermogen van de kleinere initiatieven. We moeten bekijken of daar geen tussenschakels mogelijk zijn. Toen we de pedagogische coaches hebben aangeduid, in het VIA 6-akkoord, was dat ook zodat zij in verschillende kinderopvanginitiatieven aanwezig zouden kunnen zijn. Het zijn dat soort zaken waar we toch naar moeten durven kijken.

Kathleen Krekels: Met als bedoeling dat de pedagogische coaches niet alleen worden ingezet in de werking of begeleiding van de crèches, maar ook echt moeten kunnen ondersteunen in functie van het beleidsvoerend vermogen van de hoofdverantwoordelijke?

Wouter Beke: En ik denk dat we ook moeten durven kijken naar de lokale samenwerking, die vandaag al bestaat, om op dat vlak toch wel te versterken.

Kathleen Krekels: Nog even terugkomend op de boosheid waarover u daarstraks hebt verteld. Mijn vraag hier is eigenlijk heel kort. U was boos omdat u het lastig vond dat, na alles wat er was gebeurd, men u niet duidelijk kon laten zien wat er allemaal was gebeurd en wat er was ondernomen.

Mijn vraag is: u bent boos geweest, kreeg u dan nadien wel steeds duidelijke antwoorden op uw vragen en duidelijke overzichten van de werking? Was er nadien wel meer duidelijkheid in de eventuele verslagen of informele gesprekken die volgden? Met andere woorden: heeft uw boosheid iets opgeleverd?

Wouter Beke: Wel, als ik me niet vergis, ging het over de lijsten, het feit dat het dynamische lijsten zijn, over hoe daarmee om te gaan en hoe er een goede supervisie op te krijgen. Dat is een heel moeilijk verhaal, zo heb ik vrijdag ook moeten vaststellen, toen ik deze commissie digitaal heb gevolgd.

Kathleen Krekels: Maar als u nadien informatie vroeg, werd die dan wel op een duidelijkere manier gegeven? Of is het een probleem gebleven?

Wouter Beke: Het gaat eigenlijk over twee zaken. Ten eerste zijn er infofiches opgesteld over de casussen. En ten tweede – en dat is eigenlijk het belangrijkste – kwamen het actieplan en de uitvoering ervan op het overleg ter sprake: waar staan we en hoe gaan we daarmee om?

Kathleen Krekels: Ik heb nog een vraagje over een antwoord dat u daarstraks hebt gegeven. U gaf aan dat het agentschap Opgroeien op een bepaald moment aan u had gezegd dat ze aangegeven hadden dat ze met de verslagen van Zorginspectie niets konden doen. Heb ik dat juist begrepen? Als wij de inspectieverslagen lezen, staat daar immers meestal een heel juist en duidelijk advies voor handhaving in. Ik veronderstel dat het agentschap en Zorginspectie dan samenzitten om dat misschien meer in detail te bespreken, of gewoon op basis van het verslag, want eigenlijk wordt dat wel heel gedetailleerd meegegeven.

Mijn vraag is dus: als zij aan u aangaven dat ze daar eigenlijk niets mee konden doen, wat was hun vraag om verandering dan?

Wouter Beke: Dat was naar aanleiding van 't Sloeberhuisje, er zat geen voorstel tot handhaving in de laatste inspectieverslagen. Toen is wel aan bod gekomen dat we daar niet zo veel mee waren. Het is in deze commissie ook al aan bod gekomen: hoe zorgen we

ten eerste voor de informatie-uitwisseling en opvolging? Wat gebeurt er ook? Welke beslissingen worden er genomen? Weet Zorginspectie dat of niet? Hoe krijgen we een globaal beeld? Daar was toch nog wel werk rond en dat is ook verder opgenomen in ons actieplan.

Kathleen Krekels: Ik had nog een kleine vraag. Daarnet hebt u het antwoord dat jullie hebben gegeven aan de heer Bossaert opnieuw voorgelezen, op vraag van collega Vandecasteele. Nu u dat antwoord opnieuw hebt voorgelezen: vond u dat zelf ook geen heel administratief antwoord, waarbij op voorhand eigenlijk al een beetje wordt gescholen achter de lopende procedures? Het gaat over een heel concreet en toch emotioneel geladen dossier, maar de administratie geeft u een antwoord dat eigenlijk typisch is voor de administratie: ze geven aan wat de procedure is en wat zij doen. Met andere woorden, daar moest de journalist dan maar tevreden mee zijn. Vond u dat zelf bij het nalezen ook niet? Dacht u niet dat u misschien toch iets specifiekier op de vraag had moeten antwoorden?

Wouter Beke: Ik denk dat het antwoord, ten eerste, scherp was, in de zin dat er geen handelingsverlegenheid kon zijn en dat er moest worden opgetreden. Tien dagen ervoor, ik denk op 18 februari 2020, hadden wij in het parlement ook al een vragenronde over de handhaving. Toen heb ik ook verwezen naar artikel 5 en 6 van het Handhavingsbesluit, waar de voorzitter ook naar heeft verwezen. Daarin staat dat men kan optreden, en dat waren op dat ogenblik ook de juiste antwoorden, op zich. Met de wetenschap die we vandaag hebben, zouden we natuurlijk nog wel een aantal andere dingen hebben aangegeven. Die hebben we dan ook wel vertaald in onze BBT en het ondernemingsplan. Maar, ja, misschien wel, ja.

Kathleen Krekels: In uw antwoorden gaf u ook aan dat het raadgevend comité twee keer is samengekomen in 2021. Mag ik daaruit begrijpen dat het raadgevend comité dit jaar nog niet is samengekomen? Er wordt immers nooit een datum uit 2022 vermeld, en we zijn toch al juni. Komen zij niet stelselmatig, twee of drie keer per jaar, samen?

Wouter Beke: Ze komen een aantal keer per jaar samen, maar ik durf het nu niet vanbuiten zeggen. We hebben ter voorbereiding van deze commissie ook bekeken wanneer men in het voorjaar 2021 heeft gesproken over de handhaving en dat is toen gebeurd, op die twee momenten. Minstens op die twee momenten.

Kathleen Krekels: Ik heb nog één laatste vraagje. Het extern comité werd hier al een paar keer aangehaald. Ze zijn hier ook in de commissie geweest en gaven toen aan dat hun taken en verantwoordelijkheden nog niet helemaal duidelijk waren. Men zat nog een beetje in een zoekproces. Hebt u er weet van of dat ondertussen nog verder is gevorderd? Of is dat een vraag die we moeten stellen aan uw collega Crevits?

Wouter Beke: Wel, we hebben daarover gesproken met Liesbet Stevens. U vindt de drie opdrachten terug in het persbericht dat we op 14 maart hebben gestuurd. De drie opdrachten staan daarin. Dat wil zeggen: ten eerste, een review maken van de genomen beslissingen, er extra ogen bij zetten. Heeft men dat eigenlijk op een juiste manier gedaan? Ten tweede, moeilijke dossiers zelf mee beoordelen, maar dat is geen gemakkelijk afwegingskader. Het lijkt me dus wel logisch dat men daar zoekende in is. En ten derde, voorstellen doen om belangrijke procedures en processen in de besluitvorming bij te sturen, zodat men er ook beleidsmatig rond kan werken, en niet alleen op casusniveau. Ik heb echter begrepen dat er intussen wel verder is gewerkt en dat het kader wel helderder is.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot: Minister, sta mij toe te zeggen dat ik ook niet meer mee ben. Het is mij allemaal niet meer duidelijk. Want u zegt dan met betrekking tot die lijsten dat u wel een

lijst hebt ontvangen. Dan was het geen lijst maar waren het 66 inspectieverslagen, en daarna was het weer iets anders. U hebt op die mails altijd geantwoord. Maar ik stel mij dan de vraag of u zelf hebt geantwoord op die mails, ook die waar collega Vandecasteele naar verwees. Of waren dat antwoorden van uw kabinetsmedewerkers?

Wouter Beke: Dat waren antwoorden van kabinetsmedewerkers, van de woordvoerders.

Ilse Malfroot: Dat verklaart natuurlijk waarom u zelf zo weinig weet over al die lijsten. Dat is natuurlijk een puzzel die nu in elkaar valt.

U zei daarnet ook dat u zelden boos wordt, en dat u op een rationele manier probeert om goed te luisteren en te zoeken naar oplossingen. Maar u bent toen één keer ontploft, en dat ging ook over die lijsten. Vindt u het op dit ogenblik dan niet jammer dat u zich niet eerder boos hebt gemaakt? Want u draagt natuurlijk wel de politieke verantwoordelijkheid voor alle zaken die door de administratie werden verklaard, en niet werden uitgevoerd. Nu zit u met de gebakken peren. Vindt u niet dat u te laat was met uw boosheid?

Wouter Beke: 'Never look back.'

Ilse Malfroot: Oké, maar de acties zijn 'too little, too late'. En nu zit u er natuurlijk mee.

Wouter Beke: Dat is waar. Maar ik heb daarop geantwoord in de vraag die collega Saeys gesteld heeft, denk ik.

Ilse Malfroot: Nu heb ik wel nog een concrete vraag over die lijsten. Want dat waren er 41. U had gezegd dat er 41 initiatieven waren die onder verhoogd toezicht staan. Nu blijkt uit de communicatie die wij hebben kunnen inkijken, dat dat 41 dossiers waren die op het multiteam werden besproken. Maar die 41 dossiers, waren die dan gebaseerd op die 66 waar Jeroen Bossaert het over had? Of zijn dat andere dossiers? Want ik volg niet altijd het verhaal van het multiteam, van de lijsten en van de zwarte lijst waar u het over hebt gehad. Dus die 41 dossiers, zijn die afkomstig van die lijst van 66? Of zijn dat nieuwe dossiers?

Wouter Beke: Dat zijn de dossiers die Opgroeien, het multiteam, zelf heeft opgestart, met juristen, met artsen, met psychopedagogen. Zo heb ik het toen begrepen. Men heeft zelf een lijst opgemaakt om dossiers te bepalen, om ze af te bakenen voor verdere behandeling.

Ilse Malfroot: Dat zijn dus die interne dossiers die dan na overleg met of op aanvraag van bepaalde klantenbeheerders werden besproken – niet met externen, want die artsen zijn geen externen. Het zijn ook mensen die tewerkgesteld zijn binnen het agentschap.

Maar u zei daarnet dat mevrouw Verhegge na de dood van het baby'tje in 't Sloeberhuisje aan u had gezegd dat ze met de verslagen van Zorginspectie niets kon doen. Wat bedoelde zij daarmee? Kunt u dat toelichten?

Wouter Beke: Ik heb daar ook al op geantwoord toen mevrouw Krekels daarnet die vraag stelde.

Ilse Malfroot: U zei ook dat u te veel vertrouwen hebt gehad in het agentschap, of heel veel vertrouwen hebt gehad in het agentschap. Vindt u nu, na alles wat u weet, dat zij nog een waardig leidend ambtenaar is van het agentschap?

Wouter Beke: Het is niet aan mij, mevrouw Malfroot, om daarover te oordelen. Dat is desgevallend aan deze onderzoekscommissie om daarover te oordelen. Maar als u mij vanmorgen en deze namiddag gehoord hebt, zult u gemerkt hebben dat ik daar zeer genuanceerd over ben. Een aantal zaken hadden sneller gekund, en een aantal problemen

hadden allicht sneller op de radar moeten komen, zodat we ze ook hadden kunnen aanpakken.

Maar terzelfdertijd – en excuseer, collega Rzoska, dat ik daar opnieuw naar verwijst, maar het is ook wel een realiteit – zeg ik dat dat agentschap in zeer moeilijke omstandigheden, met corona, ongelooflijke dingen heeft moeten doen. En dat was niet iets dat er plots bij kwam. Het is niet zo dat men dan ook nog wel eens naar corona zou kijken, als er nog wat tijd over was. Corona is een koekoeksei dat in die beginperiode voor een stuk de energie en aandacht bij veel andere dingen heeft weggehaald, zeker in de periode 2020. In 2021 zijn we die andere dingen dan opnieuw beginnen op te pakken, maar dan kwamen we in 2021 in een derde golf. En dan moesten we opnieuw kijken naar die kinderopvang, terwijl we dachten dat we die derde golf niet zouden krijgen. Daar moest opnieuw in geïnvesteerd worden, en we moesten opnieuw alle aandacht daarop richten. En dat kan ik mevrouw Verhegge niet verwijten. Dat kan ik haar, haar medewerkers, het team en iedereen die daar op dat terrein zit, niet verwijten. Dat kan ik Zorginspectie niet verwijten.

Ik heb gezien hoe agentschappen en departementen in moeilijke omstandigheden in grote solidariteit en loyaliteit samen met elkaar hebben gewerkt. Er was het ogenblik waarop ik zei dat we mensen nodig hadden, en dat ik vroeg wie ze kon leveren. Dat was die eerste periode. Want we spreken hier over een mail van 28 februari 2020. Veertien dagen later ging ons land in lockdown. En dan mochten we het agentschap Zorg en Gezondheid verder versterken, op tal van punten. We moesten kijken naar contactopsporing en zo verder. We hebben toen ongelooflijk veel moeten improviseren, tegen een virus waar niemand klaar voor was. En daar heeft iedereen, in eer en geweten, heel hard aan gewerkt: van de leidend ambtenaren tot de mensen die aan de basis het veldwerk deden. En daar vraag ik ook aan deze commissie een zeker begrip voor.

Achteraf is het gemakkelijk spreken: waarom staat dat wel in mijn ondernemingsplan en in mijn BBT, maar ben ik toch niet tot dit en dat gekomen? Waarom had dit niet sneller gekund? En had dit niet anders gemoeten? Tja. Maar u zult ook aanvaarden dat als we op 28 februari een mail krijgen van een journalist, we daarover overleggen met het agentschap: wat is daar precies aan de hand, wat zijn de ontwerpantwoorden? Tien dagen daarvoor hadden we daar in de commissie Welzijn over gesproken. Maar onze aandacht ging ook ten volle naar die pandemie. Stel je voor dat we het omgekeerde zouden hebben gedaan: 'Het kan wel zijn dat die kinderopvanginitiatieven in de problemen zitten, maar we gaan wel eerst ...'

Het zijn dit soort moeilijke afwegingen die we de voorbije twee jaar op het terrein hebben moeten maken. En mensen hebben maar 24 uur op een dag, van een gewone dossierbeheerder bij Opgroeien tot een administrateur-generaal, maar ook een minister. En je probeert ook nog zes uur per dag te slapen, om het vol te houden, en om beslissingen te nemen, en om beslissingen te gaan uitleggen. Dus ja, je vertrouwt op administraties. Dat is ook de vraag die u had gesteld. Ik had ook geen aanleiding om het gevoel te hebben dat ik daar met groot wantrouwen naar moest kijken. Dus ja, ik heb daarop vertrouwd.

Misschien had ik op een aantal terreinen moeten zeggen dat we hier eens ruim onze tijd voor moesten nemen om te zien of alles wel goed aan elkaar hangt. Maar om eerlijk te zijn, mevrouw Malfroot, is die tijd en die ruimte er niet. Elke dinsdag zit je hier van 's morgens tot 's avonds in het parlement. Op woensdagvoormiddag is er de interministeriële conferentie, elke week opnieuw. Op woensdagnamiddag zit je hier in het parlement. Op donderdag kun je je dossiers voorbereiden om ze naar de regering te brengen. Op vrijdagvoormiddag is er dan het regeringsoverleg. En tussendoor probeer je nog een statusoverleg te hebben over vaccineren, over de taskforce Zorg, en over wat weet ik nog allemaal. Dan moet je nog over sociale akkoorden mee onderhandelen, en noem maar op. Dat is gewoon het gegeven van een minister. En zonder corona zouden we verder hebben gestaan. Dan zouden er misschien sneller een aantal zaken naar voren zijn gekomen om beter aan te pakken. Maar die twee jaar, die kan ik niet uitwissen.

Ilse Malfroot: Dat was een zeer lang antwoord op mijn zeer korte vraag. Maar ik onthoud vooral dat u toch ook de nodige twijfels had bij het optreden en bij de werking van mevrouw Verhegge, want er is wel een en ander verkeerd gelopen. En u probeert nu te zeggen dat corona natuurlijk de oorzaak is, maar ik denk dat corona op ieder van ons heeft gewogen en op elke administratie, en in het bijzonder ook op de werking van de kinderdagverblijven. Want het zijn zij die open zijn gebleven, het zijn zij die in de vuurlinie stonden. En het zijn zij die ook altijd getracht hebben om de kindjes op te vangen en om het nodige te doen om hun job goed te kunnen doen.

Wouter Beke: Ja, absoluut.

Ilse Malfroot: Maar er is nog iets wat ik kwijt wil. U hebt het over corona, en u probeert om alles af te schuiven op corona, maar er zijn wel alarmsignalen geweest van voor corona. En ook op dat ogenblik is het agentschap, net als u, in gebreke gebleven. Natuurlijk verwijst u naar uw drukke agenda. U moet mij daar niet van overtuigen. Ook wij hebben het druk, en u hebt het ongetwijfeld nog veel drukker gehad. Maar dat zou geen excuus mogen zijn om zoveel vertrouwen te hebben in bepaalde diensten, wanneer blijkt dat er ook zoveel alarmsignalen zijn waarop niet gereageerd is.

U hebt het in uw correspondentie ook gehad over ...

Wouter Beke: Mevrouw Malfroot, ik ga de olijsting niet opnieuw doen, maar ik wil wel even zeggen dat ik het daar fundamenteel mee oneens ben. We hebben die signalen opgepakt in BBT's, in ondernemingsplannen, we hebben dat besproken op raadgevende comités in 2021. Is dat voldoende geweest? Neen. Maar zeggen dat er niks mee is gedaan, of dat ik er niets mee heb gedaan? Daar ben ik het fundamenteel mee oneens.

Ilse Malfroot: U sprak daarstraks over het multiteam dat in 2021 werd opgericht. Dat kennen we ondertussen. Maar u had het ook over een team handhaving, dat werd opgestart in 2022. Wat is nu het verschil tussen het team handhaving en het multiteam?

Wouter Beke: Wel, bij een multiteam zijn er verschillende experts, waarbij er vanuit verschillende invalshoeken – juridisch, medisch, psychopedagogisch – een inschatting wordt gemaakt. En dat gebeurt wanneer het gaat over moeilijke cases. De handhavingsteams zijn de klantenbeheerders, die specifiek de dossiers van Handhaving opvolgen en die daarin gespecialiseerd zijn. Dus die zitten bij wijze van spreken op dat niveau. Het multiteam gaat over de moeilijker gevallen. En als die er nog niet uitkomen, dan komt men bij het externe expertenteam.

Ilse Malfroot: Het zijn dus beide interne teams binnen het agentschap Opgroeien.

Wouter Beke: Ja.

Ilse Malfroot: Nu, met betrekking tot die expertenteams had mevrouw Krekels er ook al naar verwezen dat professor Stevens had gezegd dat hun opdracht eigenlijk nog niet voldoende bekend was. Denkt u dat u die mensen op korte termijn kunt samen krijgen? Want ik heb ook uit de mails kunnen opmaken dat het al een opdracht was om een overleg te kunnen inplannen met de verschillende leden van dat expertenteam. Want het was blijkbaar zeer moeilijk, niet om ze op dezelfde lijn te krijgen, maar wel om ze te kunnen verzamelen en om die agenda's samen te krijgen, aangezien de een professor is aan een universiteit en de ander een heel andere job uitoefent. Denkt u nu dat dat zinvol is en dat u die op korte termijn kunt samen krijgen, in het geval er zich nog dringende zaken voordoen?

Wouter Beke: Mevrouw Malfroot, ik ben geen minister meer, dus ik weet niet of het aan mij is om die samen te krijgen. Maar ik heb wel begrepen dat er nog wel verder overleg

geweest is met professor Liesbet Stevens omtrent de werking van dat expertenteam, en dat daar ook verdere stappen in zullen worden gezet.

Ilse Malfroot: Ik heb geen verdere vragen meer.

De voorzitter: Dank u wel.

Dan kijk ik voor de tweede ronde nog naar mevrouw De Rudder.

Maaïke De Rudder: Ik heb nog twee concrete vragen. Mijn eerste vraag gaat over de IT-middelen, waar we ook de afgelopen weken al heel wat uitleg over gehad hebben. Maar ik wilde toch nog even voor de duidelijkheid iets vragen, mijnheer Beke. Vrijdag heeft Katrien Verhegge in de commissie gezegd dat er eigenlijk vanuit haar kant geen bijkomende middelen gevraagd zijn voor de IT-middelen om die hele problematiek te kunnen financieren. Deze morgen hoorde ik hier nog – ik dacht van collega Saeys – dat ze toch die vraag zou hebben gesteld. Maar voor ons was toch wel duidelijk dat dat signaal vanuit het agentschap niet gegeven is. Kunt u nog eens bevestigen of het zeker klopt dat er vanuit het agentschap geen vraag gekomen is om in bijkomende middelen te voorzien voor IT?

Wouter Beke: Niet voor Handhaving, wel voor het groeipakket, en ook voor de digitalisering van Jeugdzorg. Dat staat ook in het Vlaams relanceplan. Maar er waren aanvankelijk geen bijkomende middelen gevraagd voor Handhaving. Ik denk wel dat er nu gekeken wordt voor extra middelen.

Maaïke De Rudder: Oké. Maar dat is duidelijk. Inderdaad, voor Jeugdhulp en het groeipakket waren er middelen. Ik dacht vanmorgen dat dat ook was gevraagd voor IT, maar bij dezen is dat zeer duidelijk.

Mijn tweede vraag gaat over het personeelsinzet. U hebt hier vandaag ook al op een aantal vragen geantwoord. We hebben een duidelijk verschil in personeel tussen Zorginspectie en het agentschap, waarbij mevrouw Moykens met haar personeelsplan duidelijk heeft gevraagd om bijkomende middelen. Bij het agentschap is dat niet gevraagd, net omdat er geen planlastmeting gebeurd is. Maar heeft het agentschap dan op geen enkel ander moment, formeel of informeel, dat signaal gegeven? Want zelfs op 22 april, toen de instantie naar de commissie gekomen is, hebben zij gezegd dat 1 klantenbeheerder voor 223 dossiers heel weinig is. Dus eigenlijk gaven zij toen al aan dat die werkdruk enorm hoog ligt. Dat zullen ze natuurlijk ook zonder planlastmeting wel geweten kunnen hebben. Maar hebben zij dan echt nooit aan u dat signaal gegeven, op welke manier ook, dat er echt wel een probleem is met hun personeel?

Wouter Beke: Maar ik kan mij wel inbeelden dat men aanvoelt dat dat probleem daar is. Ik heb daarstraks ook gezegd dat de omstandigheden de voorbije jaren wel zo waren dat we kunnen aannemen dat daar veel druk op zat. Dus ik denk dat dat zo is. Maar in mijn herinnering is daar tot nog toe geen dossier naar voren gekomen. Maar ik heb het daarstraks ook al gezegd: er was een planlastmeting gepland maar die heeft nog niet kunnen plaatsvinden. Dus ik vermoed dat die op een gegeven ogenblik wel zal plaatsvinden, en ook wel tot bepaalde conclusies zal leiden.

Maaïke De Rudder: Ik vind het alleen nog altijd bizar. Als men weet dat die druk zo groot is, had men toch ook vanuit het agentschap de terechte vraag aan u kunnen stellen of toch al op zijn minst een signaal kunnen geven. Ook los van dat personeelsplan denk ik dat in ieder geval u toch op de hoogte zou zijn geweest dat er wel een personeelsprobleem was. Bedankt.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens: Mijnheer Beke, u hebt terecht aangehaald dat er de afgelopen twee jaar natuurlijk heel veel verschillende instanties in het kader stonden van corona. Maar de afgelopen twee jaar waren er ook een vierhonderdtal klachten over schendingen van integriteit, crisissituaties en veiligheid van kinderen binnengekomen bij Kind en Gezin. De afgelopen twee jaar waren er ook ongeveer vijftig benadeeldepartijstellingen. En de afgelopen twee jaar waren er ook vijf overlijdens. Het is eigenlijk zelfs pas bij het vijfde overlijden van een baby'tje in een kinderopvang dat er alarmsignalen afgingen, en dat er gehoor gegeven werd aan de roep vanuit onder andere het parlement en de maatschappij, om te kijken of er een problematiek was die aangepakt moest worden. Ik begrijp dat dat feit toch voor heel wat van de collega's, en voor mezelf, voor frustratie blijft zorgen.

Dat gezegd zijnde hebt u wel een aanpak voorzien. U hebt het al een aantal keren herhaald. U hebt dat multiteam ingericht, u hebt een actieplan opgesteld, u hebt procedures en er zijn lijstjes. U stelt vast dat er een bepaald probleem is, en u geeft daar bepaalde acties bij. U roept die maatregelen in het leven. Wat voor kortetermijnevaluatie voorzag u daar zelf voor?

Wouter Beke: Bedoelt u dan kwalitatief of kwantitatief?

Freya Perdaens: Wel, de maatregelen die u voorstelde, onder andere de oprichting van het multiteam en het actieplan, waren een remediëring voor een bepaalde problematiek. Wat ik u vraag is op welke manier u op korte termijn wilde nagaan of de remedies die u voorstelde, de kwaal ook zouden verhelpen.

Wouter Beke: Wel, ik heb daarstraks al verwezen naar de beleidsraad. Daar gebeurt ook een evaluatie van de acties. In de beleidsnota stond handhaving ook genoteerd, en er is in 2021 ook een evaluatie gebeurd met een analyse waarom we nog niet stonden waar we zouden moeten staan. U hebt die documenten; u kunt dat daarin terugvinden. Zo werken we beleidsmatig: er is een beleidsraad, er is de opmaak van een BBT, die in het parlement wordt gerepresenteerd. Er is een ondernemingsplan, en als daar bijstellingen in nodig zijn of er zijn afwijkingen, nieuwe elementen of evaluaties, dan komen die in principe daar aan bod.

Freya Perdaens: Oké. Dat geeft weinig blijk van urgentie, als ik dat mag zeggen.

Nu, het multiteam is een van de oplossingen die u in het leven riep. Wetende dat 't Sloeberhuisje een schoolvoorbeeld is van een dossier dat op het multiteam had moeten passeren, denkt u dat er op het moment dat u het multiteam in het leven riep, meer had moeten gebeuren dan dat, om situaties als wat nu gebeurd is in de toekomst te vermijden? Was het multiteam in het leven roepen toen voldoende?

Wouter Beke: Neen. Het was noodzakelijk, maar niet voldoende. En dat is ook niet het enige wat we gedaan hebben. Er is het handhavingsteam. Daarstraks werd die vraag gesteld. Er is de samenwerking met de VK's. Dat zijn de externe experts 'by far' om op het terrein te kunnen zien wat er precies gebeurt. Dat is een ander element. En het hele gebeuren rond informatieoverdracht, rond informatiedeling, en het IT-verhaal, dat ook in ons actieplan staat, is daar ook een element in. Dus nee, het multiteam was noodzakelijk, maar niet voldoende.

Freya Perdaens: Wat u nu opsomt, is dan wel voldoende? Daarmee zou de remedie er zijn voor de kwaal?

Wouter Beke: Ik denk dat de opdrachthouder die dat actieplan uitrolt, een belangrijke opdracht heeft. En er is ook nog de audit. Die hebben wij ook gevraagd, mevrouw Perdaens. Daar moeten we de resultaten van afwachten en moeten we kijken wat daaruit komt. We vragen dat niet voor niets: een audit vraag je als je ziet dat daar toch eens naar gekeken moet worden, en dat er misschien nog wat verbeterprocessen te doen zijn op dat

vlak. Dus ik vermoed dat daar ook nog wel elementen uit zullen komen de komende weken. En ik kan me inbeelden dat ook deze commissie nog met aanbevelingen zal komen waar men mee aan de slag gaat.

Freya Perdaens: Ik heb tot slot nog een laatste vraag, mijnheer Beke. Ik weet dat u al aangaf dat er begin dit jaar de instructie was om uit voorzorg sneller over te gaan tot schorsing. Ik heb tussen de lijnen door begrepen dat daar geen verslag van is, waarin die opdracht gegeven. Dat heb ik juist begrepen?

Wouter Beke: Ja, daar is geen verslag van. Maar ik heb geciteerd uit een krantenartikel, waarin de woordvoerder van Kind en Gezin dat ook bevestigt.

Freya Perdaens: Dan kom ik tot de laatste vraag waartoe ik wilde komen. Bent u van mening dat er op dit moment op een andere manier gehandhaafd wordt dan bijvoorbeeld in het begin van de legislatuur? Is dat proces van handhaving veranderd?

Wouter Beke: Ja, want in het begin van de legislatuur was er geen multiteam, was er geen handhavingsteam, was er geen samenwerking met het VECK.

Freya Perdaens: Dat is de volledigheid van de evolutie in deze legislatuur, de verschillende niveaus ...

Wouter Beke: En dan was er ook geen actieplan waar nu uitvoering aan gegeven wordt. Dus er zijn sinds het begin van deze legislatuur toch verschillende zaken op poten gezet om rond handhaving sterker aan de slag te gaan.

Freya Perdaens: Oké, dank u wel mijnheer Beke. Ik denk dat dat waarschijnlijk geen van mijn vragen echt beantwoordt, maar het zegt wel veel, dank u.

De voorzitter: Collega Krekels, u vraagt ook nog het woord?

Kathleen Krekels: Ja, ik wilde nog één kleine bijkomende vraag stellen. Ik had ze misschien aan het agentschap moeten stellen, maar ze komt nu plotseling in mij op. Die bijkomende beleidsinitiatieven, inclusief die pedagogische coaches, werd dat ook vertaald in bijkomende mensen, of is daar een reorganisatie geweest van functies? Of is dat beide, en zo ja, in welk percentage?

Wouter Beke: De pedagogische coaches zijn extra vte's, met middelen die uit het sociaal akkoord VIA 6 zijn gekomen. Ook die was ik er nog aan vergeten toe te voegen, mevrouw Perdaens. Maar ook die kunt u aan uw lijstje toevoegen.

De voorzitter: Mijnheer Beke, ik ben hier ook een paar keer genoemd met vragen om uitleg die ik zelf heb gesteld. En u gebruikte daarnet bij een collega de woorden 'never look back'. Ik vond dat een rare uitspraak, want dat is net de taak van onze onderzoekscommissie hier, om terug te kijken naar hoe het gelopen is en waar het anders en beter had moeten lopen. Er is toch iets waar ik niet omheen kan. Op 18 februari 2020 zei ik het volgende, en ik ga letterlijk voorlezen wat ik toen gezegd heb in de commissie: "Waarover gaat het wel? Het gaat over die kinderopvanginitiatieven waar in het verleden jaar op jaar telkens een negatief rapport van Zorginspectie is geweest, waarbij dezelfde persoon of dezelfde organisatie sluit, en er telkens opnieuw een nieuwe start, al dan niet onder een nieuwe naam, maar waarbij we kunnen zeggen dat het eigenlijk en in de perceptie van de ouders – want daarover gaat het – dezelfde mensen zijn."

'Ik stel vast dat opvanginitiatieven jaar na jaar negatieve verslagen krijgen, en blijkbaar niet leren. Als pedagoog en als lid van de commissie Onderwijs zeg ik dat iedereen kan leren. Maar als een Zorginspectierapport dermate negatief is, dan komt alles bovendrijven.' Ik citeer letterlijk: "Maar het gaat hier over die initiatieven die klaarblijkelijk niet leren, die

telkens opnieuw dezelfde maar ook andere fouten maken en waar er ook andere mistoestanden zijn.” Einde citaat. Ik stelde verder nog dat ik het hierbij niet wilde hebben over vragen met contractuele geschillen, “maar ik wil de situaties waarbij kinderen iet of wat in gevaar zijn, onder de loop nemen.” Einde citaat.

Dat is mijn vraag om uitleg van 18 februari 2020. In deze onderzoekscommissie, waar we samen zoeken wat er hoe is gelopen, kom ik toch tot een bepaalde conclusie. U geeft inderdaad aan dat op bepaalde momenten de urgentie groot werd en dat u op een bepaald moment boos bent geworden. En ik geloofde u, mijnheer Beke, toen u hier stond in het parlement, en aan ons zei – en ook aan mij, want ik had toen ook een vraag – dat dit de antwoorden waren die u kon geven op basis van de info die men u bezorgd had. Ik geloofde u. Ik geloofde dat het die informatie was waarmee u het moest doen, en waarbij u zelf ook aangaf dat dit niet klopt.

Ik kom tot de vraag die ik voor u heb. Als u nu terugkijkt, vandaag, op 20 juni 2022, en u kijkt terug tot 18 februari 2020, en alles daartussen, en u kijkt naar het moment waarop u boos bent geworden. Dan vraag ik mij af of er niemand was op uw kabinet, vanuit de administratie, of niemand van die woordvoerders, die u al vroeger heeft gezegd dat hier iets mis was, en dat men het niet vastkreeg. Ik heb zelf ook op een kabinet gezeten, bij toenmalig viceminister-president van de Vlaamse Regering, Geert Bourgeois. Wanneer wij een arrest van het Hof van Justitie niet vastkregen waarover hij info wilde, dan moesten we toch zorgen dat dat er was. Ik zit echt met die vraag. Ik begrijp uw gevoel en ik begrijp dat u zegt dat u het wilde weten. Maar hoe komt het dat dat niet vroeger is opgedoken, niet bij uw kabinet, niet bij het agentschap, niet bij uw woordvoerders, niet bij Zorginspectie, niet bij u?

En ik wil geloven dat corona inderdaad alles op zijn grondvesten deed daveren. Maar als parlamentsleden van meerderheid en oppositie waren wij op zoek naar info. De vraag toen, in februari, was al: hoe kan dat? En vorige week bij het agentschap Opgroeien had ik ook nog altijd die vraag: hoe kan dat, die zes, en dan nog eens plus zes? Ik blijf wel met die vraag zitten. Kunt u daar de vinger op leggen hoe het komt dat dat niet vroeger is opgedoken? Dat is echt een vraag die ik heb voor u: hoe komt het dat dat niet vroeger is ontstaan?

Wouter Beke: Collega Daniëls, dat is mijn frustratie geweest in februari van dit jaar, dat ik er de vinger niet op kon leggen. Die ‘never look back’ was mijn antwoord op de vraag of ik niet vroeger boos had moeten worden, want nu zitten we met de gebakken peren. Dat was een beetje wat mevrouw Malfroot vroeg, maar dat is eigenlijk niet zo’n relevante vraag.

Maar ik had in februari inderdaad het gevoel dat ik er onvoldoende de vinger op kon leggen. En op 18 februari 2020 heb ik geantwoord: “De komende jaren wil ik, samen met het brede werkveld, verdere stappen zetten op het vlak van kwaliteit en goed bestuur, met een correct en transparant handhavingsbeleid als sluitstuk.” En die vertalingen hebben we ook gegeven in de BBT’s, in de ondernemingsplannen en noem maar op, en ook in de uitvoering, met de multiteams, de handhavingsteams, de samenwerking met het VECK.

Ik had het gevoel dat men met de uitvoering van die ambitie, met een correct en transparant handhavingsbeleid als sluitstuk, aan de slag was. En men was daar ook mee aan de slag. Alleen is de vraag of het dan voldoende was. En er zijn een aantal problemen en knelpunten opgedoken, maar waarom zijn die niet sneller opgedoken? En waarom zijn die niet geproblematiseerd, zodat we daar de juiste antwoorden op konden geven en die antwoorden sneller konden geven? En dat gevoel heb ik in februari ook gehad. Vandaar dat we die audit besteld hebben, vandaar dat we dan tot een extra actieplan zijn gekomen. Want we voelden wel dat dit het toch nog niet helemaal was, ook niet in de appreciatie. Want hoe komt het nu dat ‘t Sloeberhuisje, met zo’n historiek, dan toch niet door zo’n multiteam geapprecieerd wordt als een initiatief dat we van dichtbij gaan opvolgen? Dat

heeft mij gefrustreerd. Dat kan ik niet ontkennen. Enfin, de mails die ik daaromtrent gestuurd heb op dat ogenblik, zijn hier ook geciteerd.

De voorzitter: Daar zit inderdaad twee jaar tussen. En het is die twee jaar, die 'look back' die we proberen te reconstrueren, en waar we de vinger proberen op te leggen, om te kijken hoe het daar gelopen is.

Ik heb daarnet nog iets opgeschreven, mijnheer Beke. Het kan toch niet dat het agentschap Opgroeien zegt dat ze niets zijn met die rapporten van Zorginspectie? Ik ben vorige week ook tussengekomen toen mevrouw Verhegge zei dat ze een advies handhaving krijgen, maar dat ze geen context hebben. Ze weten niet waarover dat gaat. Wel, ik moet dat echt met klem tegenspreken, want mijn vraag van 18 februari 2020 ging net over die inspectieverslagen. Want ik moest die ten eerste individueel opvragen. Die werden geanonimiseerd. En ik heb toen ook gezegd dat het voornaamste helemaal achteraan staat. Want dat begint met het reglement, met getekende contracten, met uurroosters. En het laatste deel gaat over pedagogische kwaliteit. In onze dossiers hebben wij die verslagen van Zorginspectie allemaal zitten. We hebben ze allemaal gelezen.

Als er inderdaad een stempel 'handhaving' op staat, dan moeten we inderdaad wel één ding doen als agentschap Opgroeien, en dat is even terugkijken om te zien waarom men handhaving vraagt. En dat vind je direct. Er zijn hier door alle parlementsleden ontzettend veel voorbeelden gegeven over schedelbreuken, bijtonden, blauwe plekken, ziekenwagens. Het ging over van alles.

En dan zit ik ook nog altijd met deze vraag: als een agentschap u zegt 'minister, wij zijn niks met die verslagen', is dat dan ook een moment waarop u lastig bent geworden? Want als ze dat aan u zeggen, dan is het eerste wat ik dan zou vragen aan de administrateur-generaal: 'Waar kom je nu mee af? En is dat wel zo? En toon mij dan eens zo'n Zorginspectieverslag.' En als ik er gewoon nog maar door roetsj, dan moet je eigenlijk zeggen tegen het agentschap Opgroeien: 'Zever niet, je vindt het wel terug.' Hoe komt het dat dat moment er niet gekomen is? En valt dat dan onder wat u daarstraks hebt aangegeven, namelijk dat u misschien te lang te veel vertrouwen hebt gehad?

U vroeg of alles goed verliep en of zij alles onder controle hadden, en toen kreeg u misschien vanuit het agentschap de boodschap dat zij het onder controle hadden. Ze zitten erop, ze volgen dat op. Ze volgen de procedures, ze zijn daarmee bezig. En misschien was dat voor u dan het signaal om te geloven dat ze dat doen, waardoor u dus pas later hebt vastgesteld dat het niet gebeurd is zoals het moest gebeuren. Moet ik mij die twee jaar zo voorstellen? Ik probeer mij echt oprecht voor te stellen hoe dat gelopen is. En dat van die verslagen is toch iets wat ik u nog eens wilde voorleggen, ook omdat u zei dat u alles had opgevraagd over 't Sloeberhuisje. Dan hebt u dat wellicht ook met uw eigen ogen gezien.

Wouter Beke: Als ik mij niet vergis, is die uitspraak er gekomen op basis van de analyse die we toen van 't Sloeberhuisje hebben gemaakt, met de vraag hoe het komt dat het multiteam daar niet mee aan de slag is gegaan. En in de laatste adviezen van Zorginspectie zat er ook geen voorstel tot handhaving. Dat waren controles over een aantal andere zaken.

Ik denk dat mevrouw Moykens en mevrouw Verhegge al naar deze commissie zijn gekomen om te zeggen waar er een aantal zwakheden liggen, en waar er verbeterpunten zijn. Maar wij waren bezig op macroniveau, beleidsmatig: wat is het probleem, wat zijn de beleidsinstrumenten die je moet hebben, en rol dat uit. Dat is dan misschien een meer algemene analyse. Ook voor Opgroeien – naast corona, want daarover wil ik niet meer uitweiden – hebben we daar een hoop andere zaken rond opgestart. We hebben 1Gezin1Plan uitgerold, we hebben het actieplan mentaal welzijn opgesteld, de OverKop-huizen gelanceerd, en noem maar op, allemaal met een heel sterke inzet, ook vanuit het agentschap Opgroeien. Dat zijn ook allemaal dingen die zeer goed lopen en gelopen zijn.

We hadden ook het toekomstplan 'Vroeg & nabij', dat we vorig jaar hebben opgestart, en noem maar op. En die hele adoptiehervorming vergeet ik nog te vermelden, waar ook wel zeer veel werk aan geweest is.

We hadden dus verschillende trajecten, en op dat niveau hadden wij het gevoel dat alles liep zoals het moest lopen, dat de signalen die we hier in dit parlement en op andere vlakken opvingen, beleidsmatig vertaald werden. Dat heb ik ook daarstraks geantwoord op de vraag van mevrouw Perdaens. En ik kreeg niet de signalen dat we hier eigenlijk toch wel met een probleem zitten. Want waarom zouden we dat probleem dan niet hebben opgepakt of opgelost, terwijl we intussen 101 andere problemen wel opgepakt of opgelost hebben, of gekeken hebben hoe we daarmee aan de slag kunnen? Dus ja, dat is wat ik daarover kan zeggen.

De voorzitter: Collega's, ik denk dat we hiermee alle belangrijke actoren, met als afsluiter voormalig minister Beke, hebben gehoord in onze Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang en wat er al dan niet gebeurd is de afgelopen jaren, met als triest dieptepunt het overlijden van een kindje in 't Sloeberhuisje. Maar we hebben ook heel veel dossiers gezien met allerlei schrijnende toestanden met kinderen. Daarbij is en blijft de basisvraag of we kunnen garanderen – als er een vergunning aan de muur hangt van Kind en Gezin – dat alles daar veilig is tot wat we vandaag weten. Wat de toekomst is, dat weten we niet. Maar met wat in het verleden is gebeurd en met alle info die we hebben, is de opdracht die ons nu voorstaat als commissie om vaststellingen en aanbevelingen te formuleren op basis van de 'look back'.

Mijnheer Beke, bedankt om naar onze onderzoekscommissie te komen.

Koen DANIELS,
voorzitter

Katrien SCHRYVERS
Celia GROOTHEDDE
Hannes ANAF,
verslaggevers